

Προβληματισμοί

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

HELLENIC INSTITUTE for STRATEGIC STUDIES

ΤΕΥΧΟΣ 77, ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2014, ΕΥΡΩ 0,01

Νόσος 11, 145 67 Αθήνα

* Ημερίδα 30ής Μαΐου 2014 στην Ακαδημία Αθηνών με θέμα:

Παρελθόν, Παρόν και Μέλλον της Θράκης

Στο παρόν τεύχος οι εισηγήσεις της Β' Ενότητας.

Εισηγητές :

Διδασκάλισσα Κυρία **Χορρά Νικοπούλου**,

Επίτιμος Αρεοπαγίτης Κύριος **Ανδρέας Κατσώφας** και

Οικονομολόγος Κύριος **Δημήτριος Ζακοντόντος**.

* **Άρθρα**

-Η Γεωπολιτική της Οικονομικής κρίσης

Του Στρατηγού ε.α. και Ακαδημαϊκού Δημητρίου Σκαρβέλη

-Χειρισμός Δικρατικών Κρίσεων Ασφαλείας και Άμυνας. Ελληνοτουρκικές Σχέσεις

Του Αντιναύαρχου ε.α. Β. Μαρτζούκου Π.Ν./Επιτίμου Διοικητού Σ.Ν.Δ./Προέδρου ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.

-Η Ανάπτυξη, ως Εθνική μας Αρετή εν Ειρήνῃ

Του Αντιστρατήγου ε.α. Δημητρίου Μπάκα

-Προσοχή στο Εμπορικό Ισοζύγιο

Του Γεωργίου Ε. Δουδούμη, Οικονομολόγου-Συγγραφέα

-Νταβούτογλου: Ο πρωθυπουργός του Ερντογάν

Του Ταξιάρχου ε.α. Χρήστου Μηνάγια

-Ο Φρανκενστάιν και το τέρας ΗΠΑ και ΙΣΙΣ

Του Αντιστρατήγου ε.α. Ιωάννου Αθαν. Μπαλιζώη

-Σύνοδος Κορυφής του ΝΑΤΟ στην Ουαλία

Του γεωστρατηγικού αναλυτή Βασίλη Γιαννακόπουλου

-Μία Στρατηγική Επισκόπηση στον Κόσμο

Του Υποστρατήγου ε.α. Άρη Διαμαντόπουλου Ψυχολόγου/Δρος Φιλοσοφίας

-Αλβανία και Βόρειος Ήπειρος

Του Υποστρατήγου ε.α. Άρη Διαμαντόπουλου Ψυχολόγου/Δρος Φιλοσοφίας

* **Δοκίμια**

Μία προσέγγιση στην μετα-νεοτερικτική αντίληψη των υπευθύνων

Του Υποστρατήγου ε.α. Κωνσταντίνου Αργυροπούλου

* **Επισκοπήσεις**

Με μια Ματιά η Ελλάδα και ο Κόσμος

Του Αντιστρατήγου ε.α. Χ. Μουστάκη

Επιτίμου Διοικητού 1ης Στρατιάς

Οι Προβληματισμοί του Εκδότη

Αγαπητά μέλη και φίλοι

Οι Έλληνες τηλεθεατές παρακολούθησαν με έκπληξη στα δελτία ειδήσεων, την επίσημη αναγγελία του Υπουργού Εξωτερικών της ΠΓΔΜ, ως Υπουργού Εξωτερικών της «Μακεδονίας», κατά την σύνοδο κορυφής του NATO στο Ηνωμένο Βασίλειο, την 4η Σεπτεμβρίου 2014. Το περιστατικό απεδόθη σε σφάλμα του τελετάρχου. Ακόμη και εάν δεχθούμε την εξήγηση αυτή, γιατί άραγε ο Γενικός Γραμματέας του NATO Κος Ράσμουνσεν αλλά κυρίως ο οικοδεσπότης Βρετανός Πρωθυπουργός Κος Κάμερον, δεν έσπευσαν να επανορθώσουν το «λάθος του τελετάρχου» αλλά απλώς υποδέχθηκαν τον Σκοπιανό Υπουργό με ασπασμούς, εναγκαλισμούς και πλατιά χαμόγελα; Θα πρέπει να επισημανθεί ότι δυστυχώς και οι υψηλοί εκπρόσωποι της Ελλάδος δεν αντέδρασαν άμεσα καθ' οιονδήποτε τρόπο για το προφανώς εσκεμμένο θεσμικό ατόπημα.

Αναλογίζονται οι Δυτικοί αυτοί «φίλοι» μας ότι μετά την σκηνή αυτή, ο μέσος Έλληνας συμπεραίνει ότι το NATO εν γένει και ειδικότερα η Βρετανία δεν είναι αλληλέγγυοι προς ένα κράτος μέλος αλλά αντιθέτως το υπονομεύουν; Μήπως η Βρετανική «ευαισθησία» για την μη ανάμιξη στα «εσωτερικά» θέματα άλλων κρατών, καθώς και για το «δικαίωμα» των Σκοπιανών να αυτοαποκαλούνται και να αυτοπροσδιορίζονται υπερίσχυει της τηρήσεως των θεσμών, καθώς και της NATOϊκής και ευρωπαϊκής αλληλεγγύης;

Οι Βρετανοί και οι υπόλοιποι NATOϊκοί φίλοι μας ασφαλώς γνωρίζουν ότι το κράτος των Σκοπίων που απαρτίζεται από Σλάβους και Αλβανούς, διεκδικεί το όνομα, την ιστορία και τον πολιτισμό της αρχαίας Μακεδονίας της οποίας οι Έλληνες κάτοικοι δεν ομιλούσαν και έγραφαν σλαβικά ή αλβανικά αλλά ελληνικά. Γνωρίζουν επίσης ότι κατά την διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου δόθηκε από την τότε Γιουγκοσλαβία στην Νότια Σερβία, η ονομασία «Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Μακεδονίας» και μεθοδεύθηκε η δημιουργία «μακεδονικού έθνους» για καθαρά αναθεωρητικούς και αλυτρωτικούς σκοπούς (ψευδομακεδονία του Αιγαίου), οι οποίοι διατηρούνται και σήμερα. Η αδιαφορία ή και υποστήριξη των «συμμάχων» μας (οι περισσότεροι έχουν συνάψει διπλωματικές σχέσεις σε

διμερές επίπεδο, με το όνομα «Μακεδονία»), προς ένα κατασκευασμένο ψεύδος αλυτρωτικού χαρακτήρος, στρέφεται ευθέως κατά της χώρας μας, η οποία προσπαθεί να αμυνθεί, με σχετική άρθρωση επιχειρηματολογίας για το αυτονόητο.

Μήπως άραγε θα πρέπει να θυμίσουμε στον «ευαίσθητο» Κο Κάμερον ποιος έκαψε τον Γ. Αυξεντίου και κρέμασε τους Μ. Καραολή και Α. Δημητρίου καθώς και τόσους άλλους αγωνιστές της ΕΟΚΑ στην Κύπρο διότι αυτοί επιθυμούσαν να αυτοπροσδιορισθούν (και μάλιστα δίχως να σφετερίζονται ξένα ονόματα) και να επιλέξουν που ανήκουν; Οι Βρετανοί δεν έσπρωχναν την Τουρκία στην Κύπρο από το παράθυρο, μετά τον ελληνικό ξεσηκωμό, εφαρμόζοντας την τακτική «διαίρει και βασίλευε»; Δεν είναι οι Βρετανοί που με παρωχημένη και προκλητική αποικιοκρατική αντίληψη διατηρούν στρατιωτικές βάσεις τους σε άλλο ευρωπαϊκό κράτος και μάλιστα επί τμήματος του Κυπριακού εδάφους το οποίο αποκαλούν «εθνικό έδαφος»; Αυτά για να μην ξεχνούμε μερικές πρόσφατες βρετανικές επεμβάσεις σε ξένα κράτη και δίχως να μπούμε στον κόπο να ανασύρουμε μακρά σειρά παρομοίων γεγονότων από την παλαιότερη ιστορία.

Καλό λοιπόν θα είναι οι Δυτικοί φίλοι μας να προσέχουν την στάση τους σε σειρά μειζόνων θεμάτων εθνικού ενδιαφέροντος στο εξωτερικό και το εσωτερικό της Ελλάδος, καθ' όσον η στάση αυτή προβληματίζει έντονα την ακόμη φιλοδυτική ελληνική κοινή γνώμη και αποδυναμώνει την φιλοδυτική επιχειρηματολογία. Δεν θα έβλαπτε εάν η Δύση αναλογισθεί ρεαλιστικά την πληθώρα των γεωπολιτικών πλεονεκτημάτων που της παρέχει η χώρα μας, καθώς και την πιθανότητα μίας Ελλάδος όχι αιωνίως δεδομένης, αφού στην πολιτική δεν υπάρχουν μονόδρομοι και όπως εξ' άλλου τονίζουν οι φλεγματικοί Βρετανοί «φίλοι» μας, στις διεθνείς σχέσεις δεν υπάρχουν σταθεροί φίλοι και σταθεροί εχθροί αλλά μόνο σταθερά Εθνικά Συμφέροντα.

Σεπτέμβριος 2014

Αντιναύαρχος ε.α. Βασίλειος Μαρτζούκος Π.Ν.

Επίτιμος Διοικητής Σ.Ν.Δ.

Πρόεδρος ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.

Ιδιοκτήτης: ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ. ΚΩΔΙΚΟΣ 016037

Εκδότης-Διευθυντής: Β. Μαρτζούκος

Υπεύθυνος Συντάξεως: Κ. Αργυρόπουλος

Υπεύθυνος Τυπογραφείου: Π. Λάγγαρης

Συντακτική Ομάδα: Ε. Τέμπος, Σ. Σκλήρης, Π. Λεονάρδος

DTP-Καλλιτεχνικά: Κ. Αργυρόπουλος

Εκτύπωση: NEMESIS A.E.

Διευθύνσεις

Γραφεία: Νίκης 11

TK 105 57 Αθήναι

Τηλέφωνο: 210 8211025

Fax: 210 8211056

E-mail: elesme@otenet.gr

Διαδίκτυο: www.elisme.gr

ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ 30ης ΜΑΪΟΥ 2014 ΣΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

«ΠΑΡΕΛΘΟΝ, ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ»

Την 30ην Μαΐου 2014, πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία, Ημερίδα με θέμα «ΠΑΡΕΛΘΟΝ, ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ», η οποία συνδιοργανώθηκε από το Γραφείο Στρατιωτικών και Αμυντικών Θεμάτων της Ακαδημίας Αθηνών και το Ελληνικό Ινστιτούτο Στρατηγικών Μελετών (ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ) στην ανατολική αίθουσα τελετών της Ακαδημίας.

Την Ημερίδα παρακολούθησαν ο Πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών Ακαδημαϊκός κ. Επ. Σπηλιωτόπουλος, Ακαδημαϊκοί, ανώτατοι εκπρόσωποι των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας, εκπρόσωπος του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος, Ακαδημαϊκοί, Πρέσβεις ε.τ. και στελέχη του Υπουργείου Εξωτερικών, πανεπιστημιακοί καθηγητές, εκπρόσωποι Ενώσεων Αποστράτων και ΣΕΕΘΑ, αναλυτές-διεθνολόγοι, οικονομολόγοι, δημοσιογράφοι κ.ά. Επισημαίνεται η απουσία των πολιτικών προσώπων που είχαν προσκληθεί στην Ημερίδα.

Οι κύριοι προβληματισμοί που αναπτύχθηκαν γύρω από τον άξονα των εισηγήσεων έχουν ως ακολούθως:

- Παρατηρείται αυξανόμενη τάση της Τουρκίας να επεμβαίνει κατά προκλητικό και επικίνδυνο τρόπο, μέσω της δραστηριότητας του ευρισκόμενου στην Κομοτηνή Γενικού Προξενείου της, στις εσωτερικές υποθέσεις της Ελλάδος και η αντίστοιχη επ' αυτού αδράνεια της ελληνικής πολιτείας.
- Υφίσταται έλλειψη σχεδιασμού και δράσεως της ελληνικής πολιτείας προκειμένου να αναπτυχθεί οικονομικά η ελληνική Θράκη, σε αντίθεση με την επιχειρούμενη οικονομική εξάρτηση της περιοχής από τουρκικά κεφάλαια.
- Υφίσταται οξύ δημογραφικό πρόβλημα (ευρύτερο και ειδικό στην περιοχή), με επικίνδυνες, εξ αυτού, συνέπειες μακροχρονίως.
- Επισημαίνεται η αδυναμία από πλευράς ελληνικού κράτους, να διασφαλίσει τα ιδιαίτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά των Πομάκων, των Ρομά, αλλά και των ιδιαιτεροτήτων των τουρκοφανών της μουσουλμανικής μειονότητας της Ελληνικής Θράκης, σε αντίθεση με την επιτελούμενη κατά συστηματικό και οργανωμένο τρόπο τουρκοποίηση αυτής από πλευράς Τουρκίας.
- Υπάρχει λανθασμένη και ανακόλουθη, σε βάθος χρόνου, εκπαιδευτική πολιτική από πλευράς ελληνικού κράτους.
- Το ελληνικό κράτος ανέχεται σειρά πρακτικών στην περιοχή, οι οποίες παραβιάζουν το Σύνταγμα, επί θεμάτων ισονομίας και ισοπολιτείας των πολιτών.

Σαν Γενικό συμπέρασμα δέον να σημειωθεί, ότι η Ελλάς οφείλει να παύσει να εμφανίζει αυτήν την άκρως επικίνδυνη για την ασφάλειά της αδράνεια και να ασχοληθεί ταχύτατα και αποτελεσματικά με την αντιμετώπιση όλου του φάσματος των προβλημάτων της ελληνικής Θράκης, προκειμένου να διασφαλίσει τα Εθνικά της Συμφέροντα, με σειρά αποτρεπτικών και αναπτυξιακών μέτρων, στο πλαίσιο των διεθνών κανόνων, Συνθηκών και διεθνούς πρακτικής.

Μετά τις προσφωνήσεις του φιλοξενούντος την Ημερίδα Προέδρου της Ακαδημίας Αθηνών, κ. Επαμεινώνδα Σπηλιωτόπουλου, του Στρατηγού ε.α. Επιτίμου Α/ΓΕΕΘΑ – Ακαδημαϊκού κ. Δημητρίου Σκαρβέλη και του Προέδρου του ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ., Αντιναυάρχου ε.α. κ. Βασιλείου Μαρτζούκου, ακολούθησε η εισαγωγή του Συντονιστού της Ημερίδας, οικονομολόγου-συγγραφέα, κ. Γεωργίου Δουδούμη, ο οποίος παρουσίασε και το πρόγραμμα της ημερίδας.

Στο προηγούμενο τεύχος παρουσιάστηκαν οι προσφωνήσεις του Προέδρου της Ακαδημίας Αθηνών κ. Επ. Σπηλιωτόπουλου, του Στρατηγού ε.α. - Ακαδημαϊκού κ. Δημ. Σκαρβέλη και του Προέδρου του ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ., Αντιναυάρχου ε.α., κ. Βασ. Μαρτζούκου, η τοποθέτηση του συντονιστού και οι πλήρεις εισηγήσεις των ομιλητών κατά σειρά παρουσίας, Στρατηγού Φραγκούλη Φράγκου, του Δημοσιογράφου και Συγγραφέως Κυρίου Σεμπαϊδών Καραχότζα και του Αντιναυάρχου Βασιλείου Μαρτζούκου.

Στο παρόν τεύχος θα παρουσιασθούν οι ομιλίες της Διδασκαλίσσης Κυρίας Χαράς Νικοπούλου, του Αρεοπαγίτου Κυρίου Ανδρέα Κατσίφα και του Οικονομολόγου Κυρίου Δημητρίου Ζακοντίνου. Προ των ομιλιών αυτών θα επαναληφθεί η ομιλία του Στρατηγού ε.α. - Ακαδημαϊκού κ. Δημ. Σκαρβέλη λόγω πλημμελούς παρουσιάσεώς της στο προηγούμενο τεύχος τη ευθύνη του υπευθύνου εκδόσεως του περιοδικού μας.

**Εισήγηση του Στρατηγού ε.α.
Επίτιμου Α/ΓΕΕΘΑ
Ακαδημαϊκού κ. Δημήτριου Σκαρβέλη**

Κε Πρόεδρε της Ακαδημίας
Αθηνών
Κυρίες και Κύριοι
Ακαδημαϊκοί,
Στρατηγοί,
Ναύαρχοι και
Πτέραρχοι,
Πανεπιστημιακοί καθηγη-
τές,
Κυρίες και Κύριοι,

Εκπροσωπώντας το Γραφείον Στρατιωτικών και Αμυντικών Θεμάτων της Ακαδημίας Αθηνών σας καλωσορίζω όλους στη σημερινή μας εκδήλωση για τη Θράκη. Και λέγω «μας» διότι γίνεται από κοινού με το ΕΛΙΣΜΕ (Ελληνικό Ινστιτούτο Στρατηγικών Μελετών), το οποίο και ευχαριστώ για τη καλή συνεργασία που είχαμε και για τη μεγάλη μερίδα συμμετοχής που έχει στα της οργανώσεως και διεξαγωγής αυτής της Ημερίδας.

Ευχαριστώ επίσης προκαταβολικώς τους Εισηγητές μας, διότι εδέχθησαν την πρόσκλησή μας, να μας μεταφέρουν τις γνώσεις και εμπειρίες τους γύρω από το θέμα μας, τη Δυτική Θράκη. Στους Εισηγητές στηρίζεται η όλη διοργάνωση και απ' αυτούς εξαρτάται και το αποτέλεσμα.

Κυρίες και Κύριοι,

Το ενδιαφέρον της Ακαδημίας Αθηνών για το κομμάτι της ελληνικής γής που λέγεται Δυτ. Θράκη είχε εκδηλωθεί ενωρίς, με μία έκδοση της του 1994 με τίτλο « Η Ανάπτυξη της Θράκης, προκλήσεις και προοπτικές», του Κέντρου Ερεύνες της Ελληνικής Κοινωνίας. Σας διαβιβάζω απόσπασμα από το περιεχόμενο της έκδοσης, για να αντιληφθείτε ότι, παρά τον οικονομικό και κοινωνιολογικό χαρακτήρα της όλης εργασίας, έγκαιρα είχε επισημάνει και το κύριο πρόβλημα του χώρου, ήτοι την τουρκοποίηση όλου του φάσματος της μειονότητας, που ήταν και είναι συνεχής επιδίωξη της γείτονος. « Η Τουρκία, έχοντας επιτύχει άνευ κόστους, στην προηγούμενη περίοδο, να θεωρείται η μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης ενιαίο σύνολο (θρησκευτικά, γλωσσικά και εθνικά) αρχίζει να εκδηλώνει το ενεργό ενδιαφέρον της για την προστασία των δικαιωμάτων της μειονότητος. Ηγετικοί παράγοντες της μειονότητος αρχίζουν να αμφισβητούν τον οριστικό χαρακτήρα των ρυθμίσεων

της συνθήκης της Λωζάννης και να προσβλέπουν στην Τουρκία ως τη μητέρα πατρίδα, σύροντας στην τακτική αυτή σημαντικό μέρος της μειονότητας».

Το ενδιαφέρον της Ακαδημίας δεν έχει εκλείψει έκτοτε και απόδειξη τούτου είναι ότι συνεχίζεται με την εκδήλωση τη σημερινή. Ως Επόπτης του Γραφείου Στρατιωτικών και Αμυντικών Θεμάτων οφείλω ευχαριστίες στον Πρόεδρο της Α.Α. και σε όλα τα μέλη της Συγκλήτου της Ακαδημίας, τόσο για την έγκριση πραγματοποίησης της Ημερίδας, όσο και για τη διάθεση της αιθούσας αυτής.

Η επιλογή ως θέματος της Ημερίδας της Δυτ. Θράκης έγινε από κοινού με το ΕΛΙΣΜΕ (Ελληνικό Ινστιτούτο Στρατηγικών Μελετών), με τη συνεργασία του οποίου πραγματοποιείται και η Ημερίδα (όπως και κατά το παρελθόν), διότι κρίθηκε σαν ένα από τα πρώτης προτεραιότητας θέματα εθνικού ενδιαφέροντος. Η Δυτ. Θράκη είναι μία ευαίσθητη περιοχή του ελληνικού χώρου.

Η ευαισθησία της οφείλεται σε πολλούς λόγους, με κυριότερους, επιγραμματικά :

α. Τη γεωγραφική θέση της (παραμεθόριος, γειτνιάζουσα με Βουλγαρία και κυρίως με Τουρκία). Ένεκα τούτου και ο προβληματισμός που υπάρχει στον όλο σχεδιασμό της άμυνας και ασφάλειας της χώρας (και δεν θέλω να επεκταθώ επ' αυτού).

β. Την πληθυσμιακή της σύνθεση (δημογραφικά, εθνολογικά, θρησκευτικά εξεταζομένη...)

γ. Τις κρατούσες διεθνείς τάσεις όσον αφορά στα μειονοτικά ζητήματα και στα ανθρώπινα δικαιώματα, που επηρεάζουν την εξεταζομένη περιοχή.

δ. Την οικονομική διάσταση του υπόψιν χώρου, γνωστού όντος ότι η οικονομία επηρεάζει όλες τις πτυχές του βίου.

ε. (Ο πλέον σοβαρός λόγος, που τον άφησα τελευταίο) το συνεχώς επιδεικνυόμενο ενδιαφέρον (άλλοτε φιλικό και άλλοτε επιθετικό) της γειτονικής Τουρκίας για το χώρο αυτόν και την διαμένουσα σ' αυτόν μουσουλμανική μειονότητα.

Η σύντομη αυτή παρουσίαση που κάνω, δεν έχει βέβαια σκοπό την εξέταση και ανάλυση του θέματος στις επί μέρους πτυχές του, κάτι που θα γίνει από τους εκλεκτούς Εισηγητές μας, σύμφωνα με το Πρόγραμμα, στη συνέχεια της Ημερίδας. Εντούτοις δεν μπορώ να αντισταθώ στον πειρασμό και να μην αναφερθώ :

α. Στην παρακαταθήκη του στρατιωτικού και πολιτικού ηγέτη και ιδρυτή του νεότερου τουρκικού κράτους, Κεμάλ... «Στις διαπραγματεύσεις που θα γίνουν με τους ξένους για το πολιτικό μέλλον της Δυτικής Θράκης, πρέπει να δραστηριοποιηθούμε με σύνεση. Σκοπός μας είναι η Δυτ. Θράκη να παραμείνει στα τουρκικά χέρια σαν ενιαίο σύνολο και σε κατάλληλο χρόνο και ευκαιρία να ενωθεί με τη μητέρα πατρίδα. Εμείς δεν μπορούμε να δεχτούμε την απαλλοτρίωση του τουρκικού αυτού τμήματος. Οι Δυτικο-θρακιώτες, αδελφοί μας, σε πρώτο βήμα, πρέπει να αγωνισθούν για να κερδίσουν την ανεξαρτησία και αυτονομία της Δυτικής Θράκης (απόσπασμα από τον εθνικό όρκο των Τούρκων, που διακηρύσσει ότι οι εδαφικές βλέψεις της Τουρκίας φθάνουν μέχρι το Νέστο π.)»

Θα έχετε προσέξει ότι ομιλεί για αυτονομία και ανεξαρτησία και μετά για ένωση με τη μητέρα πατρίδα, αποκαλώντας τη Δυτική Θράκη «τουρκικό τμήμα».

β. Τα λεχθέντα πρό καιρού (Ιανουάρ. 2014) από το σημερινό πολιτικό της γείτονος Ερντογάν για τον υπόψιν χώρο και όχι μόνο. «Για μας η Θράκη έχει ιδιαίτερη σημασία και έννοια. Η Θράκη ταυτόχρονα είναι Θεσσαλονίκη, Κομοτηνή, Ξάνθη, Ντομπρουτσά, Κίρτζαλι, Βαρδάρης, Σκόπια..κλπ.».

Παρατηρείτε ότι, με την ονομασία Θράκη, οριοθετεί αυθαίρετα (η Τουρκία ρέπει προς την αυθαιρεσία) μία μεγάλη περιοχή της Βαλκανικής.

Υπάρχει λοιπόν ένα διαχρονικό, πολύ ύποπτο ενδιαφέρον, από πλευράς της Τουρκίας. Υπάρχουν όμως και μία συνέχεια και συνέπεια (από Κεμάλ έως Ερντογάν) στην τουρκική πολιτική πάνω στο θέμα αυτό.

Κυρίες και Κύριοι,

Οι καιροί είναι δύσκολοι, ο χρόνος δεν είναι με το μέρος μας και οι πολιτικές ηγεσίες του τόπου, απορροφημένες με τα οικονομικά προβλήματα και τις κομματικές αντιπαλότητες και επιδιώξεις, έχουν αφήσει το πεδίο «Θράκη» ακάλυπτο η – αν θέλετε – ανοχύρωτο, στην ξένη επιρροή και γιατί όχι,, επιβουλή.

Με μια ματιά στο διεθνή χώρο, παρατηρούμε ότι, όχι μακριά από μας το φθινόπωρο τρέχοντος έτους, οι Σκωτσέζοι θα προσέλθουν στις κάλπες να ψηφίσουν «ναι» η «όχι» στην ανεξαρτησία τους από το υπόλοιπο του Ηνωμένου Βασιλείου, Παρακαλώ ύστερα από μία συμβίωση που διαρκεί άνω των 300 ετών. Στο Βέλγιο, οι Φλαμανδοί αυτονομιστές προσβλέπουν σε μία ανεξάρτητη Φλάνδρα. Νοτιότερα, οι Καταλανοί στοχεύουν στην πραγματοποίηση δημοψηφίσματος με σκοπό την απόκτηση ενός τύπου ανεξαρτησίας από την ισπανική κυβέρνηση.

Στην Ιταλία οι Βόρειοι έχουν δικές τους βλέψεις (αποσχιστικές) έναντι των Νοτίων (είναι γνωστή η Λέγκα του Βορρά) και πλέον τούτου, τώρα κινείται και η επαρχία του Βένετο προς την ίδια κατεύθυνση. Πλησιέστερα προς εμάς, οι Αλβανοί του Κοσσυφοπεδίου έχουν επιτύχει ίδρυση ξεχωριστού κράτους (από την περίπτωση έχει προκύψει και ο όρος «κοσσοβοποίηση», που κάποιοι τον χρησιμοποιούν για τη Θράκη), ενώ στη Βοσνία επικρατούν φυγόκεντρες τάσεις μεταξύ των Σέρβων, Κροατών και Μουσουλμάνων, που μόλις και μετά βίας η Συμφωνία του Ντέιτον κρατά ενωμένους. Δίπλα μας, οι Σκοπιανοί απεργάζονται μακεδονική εθνότητα και έχουν αλυτρωτικές βλέψεις εις βάρος μας. Η Τουρκία έχει το μόνιμο πρόβλημα των Κούρδων, που προσβλέπουν σε αυτοδιοίκηση, αυτονομία κλπ. Η Κριμαία έχει προσαρτηθεί στη Ρωσία ύστερα από δημοψήφισμα αυτοδιάθεσης και οι εξελίξεις στην Ανατολική Ουκρανία δεν ξέρουμε που θα καταλήξουν. Η Συρία ενδέχεται να διαιρεθεί σε δύο η και περισσότερα κράτη και σταματώ εδώ, κάνοντας μνεία και του δικού μας ζητήματος, του Κυπριακού, όπου εκ του μηδενός έχει δημιουργηθεί μία κρατική οντότητα τουρκοκυπριακή, την οποία προσπαθούμε να συμπεριλάβουμε σε ένα είδος Ομοσπονδίας, ώστε να μη έχει δική της διεθνή υπόσταση, κυριαρχικά δικαιώματα, ιθαγένεια και άλλα. Θα το θεωρήσουμε μάλιστα κατόρθωμα αν το επιτύχουμε.

Τι θέλω να ειπώ με τα προαναφερθέντα; Ότι, οι εθνολογικής ή οι ιστορικής ή και πολιτισμικής προέλευσης τάσεις για αυτοπροσδιορισμό αυτοδιάθεσης, αυτοδιοίκηση, αυτονόμηση, απόσχιση, ανεξαρτησία κλπ. είναι συνεχείς εξελικτικές διαδικασίες μέσα στο παγκόσμιο γίγνεσθαι. Αυτό εννοούσα με τις Διεθνείς Τάσεις που προανέφερα. Ο μέσος όρος ζωής του ανθρώπου η μάλλον τα 30 η 40 χρόνια της ενεργού δράσης μιας γενιάς, δεν είναι αρκετά για να συνειδητοποιήσει ο άνθρωπος τη συντελούμενη αυτή εξέλιξη και να προδικάσει το αποτέλεσμα. Έτσι παραμένει αδρανής προ των εξελίξεων ή το πολύ να προχωρεί σε χλιαρές αν όχι λανθασμένες ενέργειες, που δεν αναστρέφουν την πορεία των εξελίξεων.

Γι' αυτό και αποφασίσαμε μαζί με το ΕΛΙΣΜΕ την ημερίδα για τη Θράκη μας. Γιατί η Θράκη μας νομίζω - εύχομαι να πέφτω έξω - έχει μπει από καιρό στο χορό τέτοιων εξελίξεων και πρέπει να ανασκουμπωθούμε όλοι για να προλάβουμε το κακό. Καιροί ου μενετοί. Τους εξαντλήσαμε με σειρά λαθών και πολλή ανεμελιά. Σκοπός της Ημερίδας είναι να παρουσιασθεί η κατάσταση στο χώρο, να ερευνηθούν τα υπάρχοντα προβλήματα και να διατυπωθούν και προτάσεις για τη λύση τους.

Σας ευχαριστώ.

Θέμα: «Τρέχουσα εκπαιδευτική πραγματικότητα της Μουσουλμανικής Μειονότητας Θράκης.

Διαπιστώσεις και Προτάσεις βελτιώσεως αυτής»

Ομιλητής: Διδασκάλισα Χαρά Νικοπούλου

Αξιότιμοι κυρίες και κύριοι,

Η ιστορία της θρησκευτικής μειονότητας της Θράκης αρχίζει ουσιαστικά στις 24 Ιουλίου 1923, με την υπογραφή της «Συνθήκης της Λωζάννης» και τον καθορισμό των ελληνοτουρκικών συνόρων κατά μήκος του ποταμού Έβρου. Η «Συνθήκη της Λωζάννης» μέχρι και σήμερα εξακολουθεί να καθορίζει τις υποχρεώσεις

της Ελληνικής Πολιτείας έναντι της μουσουλμανικής μειονότητας της ελληνικής Θράκης, καθώς και του τουρκικού κράτους έναντι της εν Τουρκία (συρρικνωμένης πλέον) ελληνικής μειονότητας, η οποία, εν αντιθέσει με την εδώ μουσουλμανική, είναι εθνική. Η εν λόγω Συνθήκη όρισε την υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών με εξαίρεση:

Α) τον αμιγώς ελληνικό πληθυσμό των νήσων Ίμβρου και Τενέδου, για τον οποίο και όρισε καθεστώς αυτοδιοίκησης, το οποίο δεν τηρήθηκε ποτέ

Β) των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης

Γ) των μουσουλμάνων της Θράκης ανεξαρτήτως προέλευσης

Στην πρώτη μετά την Συνθήκη πληθυσμιακή απογραφή της μουσουλμανικής μειονότητας στην Ελληνική Θράκη, που διενεργήθηκε στις 30 Μαρτίου 1924 από την τότε διασυμμαχική αγγλογαλλική προσωρινή κυβέρνηση της περιφέρειας, ο μουσουλμανικός πληθυσμός ανέρχόταν σε 86.793. Έκτοτε, η αύξηση του μουσουλμανικού πληθυσμού στην Θράκη υπήρξε αλματώδης. Τις ημέρες της υπογραφής της «Συνθήκης της Λωζάννης», οι Έλληνες που παρέμειναν σε τουρκικό έδαφος, ανεξαρτήτως υπηκοότητας, ξεπερνούσαν τις 280.000. Μόλις 10 χρόνια αργότερα, ο πληθυσμός ελαττώθηκε κατά το ήμισυ. Σήμερα, από όλον αυτόν τον πληθυσμό έχουν απομείνει στην Τουρκία περίπου 2.500 Έλληνες. Αντιθέτως, ο σημερινός πληθυσμός της μουσουλμανικής μειονότητας στην Ελληνική Θράκη ανέρχεται σε 140.000. Το γεγονός αυτό της ραγδαίας αύξησης της υποδηλώνει και το κλίμα ελευθερίας στο οποίο ζει.

Παρόλα αυτά, η Τουρκία από το 1951 προσπαθεί να αντιστρέψει την αλήθεια και να παραπληροφορήσει την διεθνή κοινή γνώμη, γυρίζοντας την πλάτη στην ίδια την πραγματικότητα, η οποία αποδεικνύει με τον πιο σαφή τρόπο την εντυπωσιακή αύξηση του μουσουλμανικού πληθυσμού, την κατοχύρωση των πολιτικών και ατομικών του δικαιωμάτων, την προστασία της θρησκευτικής του λατρείας, την απόλυτη ελευθεροτυπία και γενικώς την εφαρμογή όλων των κυρίων αρχών που ισχύουν στις δυτικές δημοκρατικές αρχές.

Εδώ, οφείλω να σημειώσω τα εξής: Αν κάποιος δύσπιστος πιστεύει πως η περιγραφή μου για την μειονοτική πραγματικότητα δεν είναι ακριβής, τότε από την εμπειρία και τα βιώματα που απέκτησα τα τελευταία χρόνια ζώντας 12 μήνες τον χρόνο από το 2004 έως το 2010 στο ορεινό

πομακικό χωριό του Μεγάλου Δερείου Έβρου, αλλά και γενικότερα ως πολίτης της Θράκης, θα σημειώσω ότι οι μουσουλμάνοι έχουν το δικαίωμα να διεκδικούν όλων των ειδών τις επιδοτήσεις της Ε.Ε., είναι ελεύθεροι να ντύνονται όπως υπαγορεύει η ισλαμική θρησκεία τους, έχουν μεγαλύτερα (τζαμί) (και πολλές φορές χωρίς την απαιτούμενη οικοδομική άδεια) με πανύψηλους μιναρέδες απ' όπου 5 φορές την ημέρα ο ιμάμης καλεί για προσευχή τους πιστούς από μεγάφωνα την στιγμή που στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας απαγορεύεται στις ορθόδοξες εκκλησίες κάθε Κυριακή πρωί να χρησιμοποιούν μεγάφωνα για την μετάδοση της Θείας Λειτουργίας. Επίσης, αυτή την στιγμή στην Ελληνική Θράκη υπάρχουν 3 αναγνωρισμένες μουφτείες που στηρίζονται οικονομικά από το Ελληνικό Κράτος, οι οποίες έχουν και δικαστικές αρμοδιότητες, καθώς στην Θράκη ισχύει για τους μουσουλμάνους ο ισλαμικός νόμος της Σαρίας για το οικογενειακό και κληρονομικό δίκαιο, εν αντιθέσει με την Τουρκία.

Ταυτόχρονα, όμως, με την ανοχή του Ελληνικού Κράτους και κυρίως των εισαγγελικών αρχών δρουν ανεξέλεγκτα στην Ελληνική Θράκη, ως εγκάθετοι του Γενικού Τουρκικού Προξενείου Κομοτηνής δύο παράνομοι μουφτήδες, ο Αχμέτ Μετέ στην Ξάνθη και ο Ιμπραήμ Σερίφ στην Κομοτηνή, οι οποίοι όπως είδατε και στο video που προβλήθηκε διεκδικούν ανοιχτά την ανεξαρτητοποίηση της Ελληνικής Θράκης, φωτογραφιζόμενοι, σε εκδηλώσεις αλυτρωτικών τουρκόφρονων συλλόγων, τόσο στην Ευρώπη και στην Τουρκία, όσο και στην Θράκη, με την σημαία της αποκαλούμενης Ανεξάρτητης Δημοκρατίας της Δυτικής Θράκης και το χειρότερο διορίζουν σε κάθε ελληνικό μουσουλμανικό χωριό της Θράκης μας παράνομους ιμάμηδες που εκτουρκίζουν μέσα στον ιερό χώρο των «τζαμί» τα μικρά ελληνόπουλα της μειονότητας, παραδίδοντας καθημερινά μαθήματα Κορανίου, στα οποία φροντίζουν να διδάσκουν τον εθνικό ύμνο της Τουρκίας και ανθελληνικά ποιήματα μίσους όπως το «Σ' αγαπώ γλυκιά μου Τουρκία».

Άλλοτε πάλι, οι ψευδοϊμάμηδες του Τουρκικού Προξενείου Κομοτηνής, με την πρόφαση της διοργάνωσης θρησκευτικών εορτών για παιδιά, όπως τα Χάτιμ, συγκεντρώνουν στην πατρίδα μας χιλιάδες Τούρκους από την γειτόνα χώρα, για να ακούσουν τα ελληνόπουλα της μειονότητας να απαγγέλουν ποιήματα μίσους για τους Γκιαούρηδες και την Ελλάδα. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση, στην οποία ήμουν αυτόπτης μάρτυς στο Μεγάλο Δέρειο του Έβρου, στις 19 Μαΐου 2006. Την ημέρα εκείνη, ημέρα μνήμης της γενοκτονίας του ποντιακού ελληνισμού, διοργανώθηκε στον χώρο του σχολείου Χάτιμ και τα παιδιά φορώντας ειδικές ενδυμασίες, έφεραν στα μπράτσα τους την μορφή του Μουσταφά Κεμάλ, με την ανοχή πάντα του ελληνικού Υπουργείου Παιδείας, το οποίο παραχώρησε τον χώρο.

Τέλος, τα τελευταία χρόνια, το Τουρκικό Προξενείο έχει ιδρύσει παράνομα τουρκικά νηπιαγωγεία στην Ελληνική Θράκη, πάντα με την ανοχή της Ελληνικής Πολιτείας και την μη παρέμβαση της αρμόδιας εισαγγελίας, καθώς η φοίτηση στα νηπιαγωγεία της Ελλάδος είναι υποχρεωτική για την εγγραφή στην Α' Δημοτικού, βάσει του

N. 3687/2008. Κατά αυτόν τον τρόπο μεθοδεύουν τον εκτουρκισμό των μουσουλμανοπαίδων ήδη από την τρυφερή ηλικία του νηπιαγωγείου.

Οφείλουμε να τονίσουμε ότι οι μουσουλμάνοι της Θράκης απολαμβάνουν ειδικά προνόμια έναντι των υπολοίπων Χριστιανών πολιτών, καθώς το Ελληνικό Κράτος τούς εξασφαλίζει δια νόμου ποσοστώσεις για την εισαγωγή τους στα Α.Ε.Ι. και στις εξετάσεις του Α.Σ.Ε.Π. στο δημόσιο, τα παιδιά τους φοιτούν σε ειδικά δίγλωσσα μειονοτικά σχολεία, στα οποία από το 1999 εφαρμόζεται το «πρόγραμμα εκπαίδευσης μουσουλμανοπαίδων» από τις κυρίες Φραγκουδάκη και Δραγώνα. Το εν λόγω πρόγραμμα έχει μέχρι και σήμερα χρηματοδοτηθεί με αρκετά εκατομμύρια ευρώ από την Ε.Ε.

Επίσης, οι μουσουλμάνοι της Θράκης έχουν εδώ και χρόνια τίτλους για κάθε περιουσία που τούς ανήκει, έχουν δικαίωμα οπλοφορίας ως κυνηγοί, δικαίωμα έκδοσης διπλώματος αυτοκινήτου, παροχή επιδομάτων στις μητέρες, επιδοτούμενα σεμινάρια εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, δικαίωμα εκλέγειν και εκλέγεσθαι, δικαίωμα εισαγωγής στις στρατιωτικές σχολές και γενικά, παρόλο που το Τουρκικό Προξενείο Κομοτηνής τούς παρουσιάζει ως θύματα της Ελληνικής Πολιτείας, είναι φανερό απ' όλα τα παραπάνω πως η μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης απολαμβάνει όλα ανεξαιρέτως τα προνόμια και την ισονομία που απολαμβάνουν και οι υπόλοιποι Έλληνες πολίτες. Μάλιστα, όπως είδατε, σε κάποιες περιπτώσεις πολλά περισσότερα (άτοκα δάνεια ως ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, ειδικές ποσοστώσεις κλπ.)

Όσον αφορά το κομμάτι της ελευθεροτυπίας και της ελεύθερης έκφρασης του λόγου και της σκέψης, δικαίωμα που έχουν κατοχυρώσει οι μουσουλμάνοι της Θράκης, καθώς εκδίδουν 4 μεγάλες σε κυκλοφορία μειονοτικές εφημερίδες: Ζαγάλιστα, Γκιουντέμ, Μπιρλίκ, Μιλλέτ, τα περιοδικά Αζινλίκτα, Ροντόπ Ρουζγκαρί, Μπατί Τράκνα, Τρακιανίν Σεσί, Σέτσεκ κ.α., ενώ διατηρούν και τουρκόφωνους ραδιοφωνικούς σταθμούς (π.χ. Τσινάρ FM και Ράδιο Σίτυ), θα αναφέρω την χαρακτηριστική περίπτωση του μουσουλμάνου δημοσιογράφου Ντεντέ Αμπντουλάχ. Σε δημόσιο χώρο αποκάλυψε τους Έλληνες Χριστιανούς Γκιαούρηδες, αλλά και προδότες όσους μουσουλμάνους ψηφίζουν Χριστιανούς. Στα γεγονότα δε που συνέβησαν στο σχολείο, στο οποίο υπηρετούσα στο Μεγάλο Δέρειο Έβρου, δημοσίευσε στο διαδίκτυο άρθρο σχετικά με εμένα που απ' ενός αποκαλούσε το μειονοτικό σχολείο του Δερείου «τουρκικό» και απ' ετέρου προέβαλε ως βασικό λόγο απομάκρυνσής μου από το σχολείο το γεγονός ότι κάθε πρωί οι μαθητές μου έφευγαν από το σπίτι τους με τουρκική συνείδηση και το μεσημέρι επέστρεφαν με ελληνική, εξ αιτίας των μαθημάτων που έκανα στα μικρά παιδιά.

Ακόμη, όμως, πιο τρανταχτό παράδειγμα της ασύδοτης χρήσης της ελευθερίας λόγου και τύπου που απολαμβάνει η μειονότητα είναι η πρόσφατη περίπτωση των συκοφαντικών άρθρων που έγραψαν 3 μειονοτικές εφημερίδες της Θράκης (Γκιουντέμ, Μπιρλίκ και Μιλλέτ) πως δήθεν ανάγκασα τους μαθητές μου να ζωγραφίσουν τον Αλλάχ και γι' αυτό καλούσαν έμμεσα όλους τους μουσουλμάνους να με συνειδέσουν, με ότι αυτό συνεπάγεται.

Παρόλο, λοιπόν, που αποδεικνύεται περίτρανα η προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης από την Ελλάδα, εν τούτοις κάποια μερίδα της μειονότητας, οι γνωστοί-άγνωστοι, κάνοντας κατάχρηση της ελευθερίας που τούς παρέχει η Ελληνική Πολιτεία, επιδιώκει τον εκτουρκισμό των μουσουλμάνων της Θράκης. Ο τρόπος απλός και ίδιος εδώ και χρόνια: Το Τουρκικό Προξενείο Κομοτηνής καταπατά τα δικαιώματα των Πομάκων και των Ρομά, οι οποίοι εξα-

ναγκάζονται να φοιτούν σε μειονοτικά σχολεία, στα οποία εκτουρκίζονται. Κι αυτό συμβαίνει επειδή το ίδιο το Ελληνικό Κράτος έχει λειάνει το έδαφος από το παρελθόν. Χαρακτηριστικό είναι το διάταγμα του 1954 από τον τότε διοικητή της Θράκης συνταγματάρχη Φεσσόπουλο, ο οποίος, για λόγους που επέβαλε ο νατοϊκός σχεδιασμός στην περιοχή, διέταξε επί ποινή την μετονομασία της μειονότητας σε Τουρκική και την αλλαγή των επιγραφών των σχολείων από μειονοτικά σε τουρκικά. Επέβαλε μάλιστα και την τουρκική γλώσσα, ιδρύοντας παράλληλα και 75 τουρκικά σχολεία. Η κατάσταση αυτή εδραιώθηκε το 1968 με το χουντικό «Ελληνοτουρκικό Μορφωτικό Πρωτόκολλο», το οποίο ισχύει απόλυτα μέχρι και σήμερα και στο οποίο οριζόταν ως μητρική γλώσσα διδασκαλίας μέσα στα μειονοτικά σχολεία μόνο η τουρκική, γεγονός που συνετέλεσε στην σταδιακή γλωσσική, πνευματική και πολιτιστική γενοκτονία των Ελλήνων Πομάκων και Ρομά. Τί ειρωνικό όμως!! Κανένα Πολυτεχνείο, κανένα αριστερό κόμμα μέχρι και σήμερα, ούτε καν η κυρία Δραγώνα που φημίζεται για την δημοκρατική σκέψη της, ως υπεύθυνη του ελληνόγλωσσου προγράμματος μουσουλμανοπαίδων δεν έχει διαμαρτυρηθεί για την μέχρι και σήμερα ύπαρξη και εφαρμογή ενός χουντικού Πρωτοκόλλου που καθορίζει την παιδεία της μουσουλμανικής μειονότητας στην Θράκη.

Οι Πομάκοι, λοιπόν, δεν μπορούν να μελετήσουν στην γλώσσα τους, δεν έχουν άμεση πρόσβαση σε δημόσια ελληνόφωνα σχολεία και δεν τολμούν να αναβιώσουν ήθη και έθιμα των προγόνων τους. Όποιος Πομάκος ή Ρομά τολμήσει δημοσίως να αυτοπροσδιοριστεί θα ζήσει απίστευτο κοινωνικό και οικονομικό αποκλεισμό από το Τουρκικό Προξενείο Κομοτηνής και τα φερέφωνα του.

Το τραγικότερο, όμως, όλων είναι πως η ίδια η Ελλάδα με την ανοχή και γενικότερα την αδιαφορία που δείχνει, επιτρέπει τον εκτουρκισμό των Πομάκων και των Ρομά. Καθημερινά, ανέχεται τις συνεχείς παρεμβάσεις του Τουρκικού Προξενείου στις ορεινές κυρίως περιοχές, όπου ζουν οι Πομάκοι, με συνέπεια μέχρι και σήμερα αρκετοί από τους επίσημους φορείς των πομακικών κοινοτήτων να δηλώνουν Τούρκοι, υπό το κράτος ανοιχτών απειλών. Χαρακτηριστική περίπτωση απειλών Πομάκων είναι και η ακόλουθη: Πομάκοι γονείς μαθήτριάς μου στο Μεγάλο Δέρειο, όταν τόλμησαν να αποφασίσουν να στείλουν το παιδί τους μαζί με εμένα σε εκδρομή και εκδήλωση για τους Πομάκους στην Αθήνα, δάσκαλος του τουρκόγλωσσου προγράμματος του Μεγάλου Δερείου και εγκάθετος του Τουρκικού Προξενείου τους απείλησαν ανοιχτά.

Μέσα σε ένα τέτοιο, λοιπόν, κοινωνικό κλίμα, αναλύοντας περαιτέρω την εκπαίδευση της μουσουλμανικής μειονότητας, σημειώνουμε τα εξής: Το 1923 λειτουργούσαν στην Ελληνική Θράκη 86 μουσουλμανικά δημοτικά σχολεία, στα οποία διδασκόταν μόνο το Κοράνι στα Αραβικά. 70 χρόνια μετά από 86 τα μειονοτικά δημοτικά έγιναν 232 και ταυτοχρόνως δημιουργήθηκαν 5 γυμνάσια, 2 λύκεια και 2 ιεροσπουδαστήρια.

Το πρόγραμμα σπουδών στα μειονοτικά δημοτικά είναι χωρισμένο σε δύο μέρη: Στο τουρκόγλωσσο και στο ελληνόγλωσσο. Στο τουρκόγλωσσο ανήκουν τα μαθήματα: Τουρκικά, μαθηματικά, φυσική, θρησκευτικά, εικαστικά, μουσική και γυμναστική, ενώ στο ελληνόγλωσσο: Ελληνικά, ιστορία, γεωγραφία, αγωγή πολίτη, μελέτη περιβάλλοντος. Τα παραπάνω μαθήματα του ελληνόγλωσσου προγράμματος διεξάγονται από ειδικά βιβλία του «προγράμματος εκπαίδευσης μουσουλμανοπαίδων» Φραγκουδάκη-Δραγώνα, το οποίο κάθε άλλο παρά καλλιέργει ελληνική συνείδηση στα παιδιά της μειονότητας. Χαρακτηριστικός είναι ο χάρτης που δίνεται στους μαθητές με τους 3 μόνο νομούς της Θράκης σε χρώμα πράσινο και

τους άλλους ελληνικούς νομούς, αλλά και τις γειτονικές χώρες Βουλγαρία και Τουρκία σε χρώμα κίτρινο• σαν να είναι η Θράκη κάτι αυτόνομο. Με βάση το ωρολόγιο πρόγραμμα των σχολείων αυτών 61 ώρες ανήκουν στο τουρκόγλωσσο πρόγραμμα και 56 στο ελληνόγλωσσο. Στις μεγάλες σχολικές μονάδες οι ώρες είναι 92 και μόλις 85 αντιστοίχως.

Στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση έχουμε ένα μειονοτικό γυμνάσιο-λύκειο στην Ξάνθη κι ένα στην Κομοτηνή. Στην Ξάνθη, οι καθηγητές που διδάσκουν είναι 18 συμβασιούχοι μειονοτικοί εκπαιδευτικοί, απόφοιτοι πανεπιστημίων της Τουρκίας και μόλις 14 ελληνόφωνοι δημόσιοι λειτουργοί. Ως προς το ωρολόγιο πρόγραμμα του γυμνασίου έχουμε 133 ώρες στο τουρκόγλωσσο πρόγραμμα και μόλις 82 στο ελληνόγλωσσο. Αντιστοίχως, στο μειονοτικό λύκειο Κομοτηνής, το οποίο έχει το όνομα του Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας του 1952, Τζελάλ Μπαγιάρ, διδάσκουν 19 Τούρκοι καθηγητές από την Τουρκία (μετακλητοί) και μόλις 17 Έλληνες. Και στην περίπτωση του λυκείου, οι ώρες του τουρκόγλωσσου προγράμματος είναι περισσότερες από αυτές του ελληνόγλωσσου. Ταυτοχρόνως, λειτουργούν 2 ιεροσπουδαστήρια (Κομοτηνή και Εχίνος), στα οποία το ελληνικό κράτος χορηγεί υποτροφίες.

Οι δάσκαλοι, λοιπόν, του τουρκόγλωσσου προγράμματος ήταν απόφοιτοι της Ε.Π.Α.Θ., η οποία όμως καταργήθηκε από εισήγηση της κυρίας Δραγώνα και πλέον όταν εξαντληθεί η επετηρίδα των «επαθιτών» δασκάλων θα διδάσκουν στα ελληνικά μειονοτικά σχολεία της Θράκης Τούρκοι δάσκαλοι από την Τουρκία, απ' όπου προέρχονται και τα βιβλία του τουρκόγλωσσου προγράμματος (δεν είναι λίγες οι φορές που στα βιβλία μαθηματικών συναντούμε προβλήματα σε τουρκικές λίρες).

Ερευνώντας στοιχεία για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, πρέπει να σημειώσουμε ότι παλαιότερα μικρός αριθμός μουσουλμάνων αποφοιτούσε από ελληνικά πανεπιστήμια, επειδή προτιμούσαν τα τουρκικά. Αυτό συνέβαινε, απ' ενός γιατί το Τουρκικό Προξενείο χρηματοδοτούσε τις σπουδές τους και απ' ετέρου είναι φυσικό, όταν έχεις διδαχθεί μαθήματα όπως η φυσική, η χημεία και τα μαθηματικά στην τουρκική γλώσσα να είναι πολύ πιο εύκολο να συνεχίσεις τις πανεπιστημιακές σπουδές σου στην ίδια γλώσσα κι όχι να αναγκαστείς να χάσεις χρόνο ξαναμαθαίνοντάς τα στα ελληνικά. Γι' αυτό τον λόγο τα παιδιά της μειονότητας έφευγαν στην Τουρκία, όπου διασκορπίζονταν σε σχολές όλης της επικράτειας, ώστε να αφομοιωθούν καλλίτερα, ενισχύοντας σιγά σιγά ακόμα περισσότερο τους δεσμούς και την επιρροή της Αγκυρας και πολλαπλασιάζοντας τις διόδους ενσωμάτωσής τους στην τουρκική κοινωνία. Συνέβαινε, όμως, μετά την αποφοίτησή τους από τα τουρκικά πανεπιστήμια πολλοί μουσουλμανόπαιδες να σταδιοδρομούν στην Τουρκία, συμπαρασύροντας και μειονοτικούς συγγενείς τους από την Ελλάδα. Οι απώλεια των ατόμων αυτών από την Ελληνική Θράκη δεν συνέφερε στην επεκτατική πολιτική της Τουρκίας, η οποία τούς ήθελε και τούς θέλει όλους μόνιμους κατοίκους στην Θράκη μας. Γι' αυτό και τα τελευταία χρόνια κατέβαλε προσπάθειες με διάφορα μέσα να πείσει τους μουσουλμάνους να φοιτούν στα δημόσια ελληνικά πανεπιστήμια και να παραμένουν στην Θράκη.

Σε αυτή την επιδίωξη τούς διευκόλυνε και η ψήφιση από το Ελληνικό Κοινοβούλιο του (ερχόμενου σε αντίθεση με το Σύνταγμα των Ελλήνων) νόμου Παυλόπουλου για την εισαγωγή των μουσουλμάνων της Θράκης στα Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. αλλά και στο δημόσιο. Με μόρια 8 και 10 μεγάλος αριθμός μουσουλμάνων κατατάχτηκε στην Ιατρική, στο Πολυτεχνείο και σε άλλες σχολές. Όλοι αυτοί οι νέοι επιστήμονες εγκατεστημένοι στην Ελληνική Θράκη

είναι προσδεμένοι έμμεσα ή άμεσα στο άρμα της τουρκικής πολιτικής, πάσχοντες οι περισσότεροι από προξενική φοβία.

Ταυτόχρονα, όμως, το Τουρκικό Προξενείο Κομοτηνής πριμοδοτεί κάθε μειονοτική οικογένεια που θα στείλει ως φοιτητή το παιδί της στην Τουρκία, με την προϋπόθεση να επιστρέψει στην Ελληνική Θράκη μετά την κτήση του πτυχίου, έχοντας, όπως καταλαβαίνετε απόλυτα εκτουρκισμένη συνείδηση.

Σε όλα αυτά το Ελληνικό Κράτος, απλώς παρατηρητής, παραχωρεί ασύδοτα δικαιώματα στους μειονοτικούς, οι οποίοι ελεύθερα τις περισσότερες φορές τα καταχράνται. Δεν είναι, λοιπόν, τυχαίο που το χρονικό διάστημα που οι κεμαλιστές Τούρκοι είχαν δημιουργήσει προβλήματα στο ισλαμικό κόμμα της Τουρκίας, ο Τούρκος βουλευτής του ισλαμικού κόμματος της «Εννήμερίας», Χαλίλ Τσελίκ, σε ομιλία του που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα Γκιουναϊντίν δήλωνε: «Στην Ελλάδα η μουσουλμανική μειονότητα απολαμβάνει την ελευθερία της. Εμείς στην Τουρκία, παρόλο που είμαστε πλειοψηφία δεν έχουμε τέτοια ελευθερία. Τελικά, μήπως πρέπει να μεταναστεύσουμε στην Ελλάδα;»

Τα αποτελέσματα, λοιπόν, της ανυπαρξίας δημόσιων ελληνόγλωσσων σχολείων στα πομακοχώρια και της στήριξης του προγράμματος δίγλωσσης εκπαίδευσης στα μειονοτικά σχολεία της Θράκης είναι τα ακόλουθα:

Α) Οι μειονοτικοί μαθητές δεν μιλούν ακόμα και σε μεγάλες ηλικίες ελληνικά και δεν μπορούν να συνεννοηθούν με τους δασκάλους τους, ειδικά αν είναι Πομάκοι και Ρομά. Είναι συνήθης η εικόνα που βιώνουμε ως δάσκαλοι μειονοτικών σχολείων του μαθητή που τρέχει να σου πει ότι κάτι έγινε στο διάλειμμα, αλλά σταματά αμήχανα μπροστά σου και λέει: «Αχ, πώς να πω κυρία» ή η εικόνα της τάξης, όπου οι μαθητές απλά σε κοιτούν, δεν συμμετέχουν, δεν έχουν απορίες, γιατί πολύ απλά δεν καταλαβαίνουν την γλώσσα, είτε του τουρκόγλωσσου, είτε του ελληνόγλωσσου προγράμματος.

Β) Για να κατανοήσει ο δάσκαλος του μειονοτικού σχολείου κάποια πάγια λάθη των δίγλωσσων μαθητών πρέπει να ξέρει κάποια στοιχειώδη γραμματική της μητρικής του γλώσσας, διαφορετικά δεν θα μπορέσει να δικαιολογήσει και να διορθώσει συντακτικά κυρίως λάθη των μαθητών.

Γ) Ακόμα, είναι κοινή διαπίστωση στο ελληνόγλωσσο πρόγραμμα πως τα παιδιά δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν ρήματα στον σωστό χρόνο ή στην σωστή φωνή (ενεργητική, παθητική) κι έτσι όταν προσπαθούν να περιγράψουν κάτι δεν είναι κατανοητός από τον δάσκαλο ούτε ο χρόνος που συνέβησαν τα γεγονότα που εξιστορεί το παιδί, ούτε ποιοι ήταν οι πρωταγωνιστές π.χ. «το Αμερική θα εφευρέθηκε Κολόμβος». Αυτό είναι εύλογο, καθώς τα παιδιά δεν έχουν ελληνικά ακουστικά ερεθίσματα που θα τούς βοηθούσαν στην παραγωγή ελληνικού λόγου, καθώς μέσα στην διάρκεια της ημέρας δεν ακούν και δεν μιλούν ελληνικά στα χωριά που διαμένουν, αφού δεν υπάρχουν ελληνόφωνοι κάτοικοι. Ταυτόχρονα με τα παραπάνω συμβαίνει και το εξής τραγικό: Παρόλο που ο νομοθέτης, προβλέποντας αυτή την κατάσταση που περιγράψαμε παραπάνω, ορίζει με τον Ν. 2341/95 οι ελληνόγλωσσοι δάσκαλοι που διορίζονται στα μειονοτικά χωριά να μένουν 12 μήνες τον χρόνο στην έδρα διδασκαλίας τους για να περνούν την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό συνεχώς, εν τούτοις κανένας ελληνόγλωσσος δάσκαλος δεν εφαρμόζει τον νόμο αυτόν. Γι' αυτό, λοιπόν, βασικός παράγοντας στην εκμάθηση των ελληνικών είναι ο ελληνόγλωσσος δάσκαλος να μένει μόνιμα στο πομακοχώρι που διδάσκει.

Έτσι, θα μπορεί να έρχεται σε επαφή με τους μαθητές του 24 ώρες το 24ωρο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το χωριό του Μεγάλου Δερείου, στο οποίο δίδασκα και ζούσα μόνη. Πολλές φορές με τους μαθητές μου πηγαίναμε τα απογεύματα για ποδήλατο ή ψάρεμα στο ποτάμι, καλλιεργούσαμε τους κήπους, μαζεύαμε μανιτάρια στο δάσος και τραγουδούσαμε στην χορωδία που είχαμε συγκροτήσει. Έτσι, δινόταν η ευκαιρία στα πομακόπουλα να μιλήσουν και μετά το σχολείο Ελληνικά με βιωματική προσέγγιση. Δ) Επιπλέον, οι γυναίκες μουσουλμάνες κυρίως των ορεινών πομακικών χωριών δεν γνωρίζουν ούτε λέξη ελληνική, δεν μπορούν να συνεννοηθούν με τους ιατρούς των νοσοκομείων, σπάνια σπουδάζουν και είναι καταδικασμένες σε κοινωνική απομόνωση που ευνοείται από τον συντηρητικό χαρακτήρα της ισλαμικής θρησκείας.

Ε) Τέλος, έχει αποδειχθεί στην πράξη, μετά από χρόνια εφαρμογής του αποτυχημένου «προγράμματος εκπαίδευσης μουσουλμανοπαίδων», το οποίο κατήγγειλε για την αποτυχία του η ίδια η ΕΛΜΕ Ροδόπης, πως είναι απόλυτα αντιεκπαιδευτικό να διδάσκονται μαθητές δημοτικού 4 διαφορετικές γλώσσες (τουρκικά, ελληνικά, αγγλικά και αραβικά για το Κοράνι) και ακόμα χειρότερα όταν οι μαθητές είναι Πομάκοι ή Ρομά να μην καταλαβαίνουν καμμία από τις γλώσσες αυτές.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΥΝ ΣΤΗΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΧΕΙΡΑΓΩΓΗΣΗ ΤΗΣ ΓΙΑ ΑΛΛΟΤΡΙΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ

Με βάση την παραπάνω ανάλυση, αν ως ελληνικό κράτος με στρατηγική πυγμή θέλουμε να προασπίσουμε την απόλυτη ελευθερία της εκπαίδευσης των μουσουλμανοπαίδων της Ελληνικής Θράκης, προστατεύοντάς τα από το πνευματικό παιδομάζωμα που συντελείται μέσα από το Γενικό Τουρκικό Προξενείο Κομοτηνής, θα ήταν συνετό να υιοθετηθούν οι ακόλουθες προτάσεις εκμαθήσεως της ελληνικής γλώσσας:

Α) Εφ' όσον οι ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΙ της Θράκης επιλέγουν ελεύθερα να ζουν στην Ελλάδα, για να είναι, όπως επιβάλλει η «Συνθήκη της Λωζάννης», μόνο ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑ και όχι κοινωνικά περιθωριοποιημένη ομάδα, όπως συμφέρει τις δυνάμεις που μεθοδεύουν την ομογενοποίηση της, οι μουσουλμανοπαίδες πρέπει να διδάσκονται όλα τα μαθήματα μόνο στα ελληνικά και να μπορούν να επιλέξουν ως δεύτερη γλώσσα την τουρκική ή την πομακική ή την ρομανί. Κι αυτό θα γίνει ΜΟΝΟ με την ίδρυση δημοσίων ελληνόγλωσσων σχολείων και στα ορεινά πομακοχώρια της Θράκης, όπου διαμένει η πλειοψηφία των μουσουλμάνων. Δυστυχώς, μέχρι και σήμερα το εκάστοτε Υπουργείο Παιδείας αρνείται την ίδρυση δημοσίων σχολείων, φοβούμενο τις αντιδράσεις του Προξενείου και αγνοώντας μεγάλη μερίδα της μειονότητας που πλέον επιλέγει με οποιοδήποτε κόστος να στείλει τα παιδιά της στα αμιγώς ελληνόγλωσσα σχολεία.

Β) Για όσο όμως το Ελληνικό Κράτος συνεχίζει να μας προτείνει μόνο το μοντέλο της δίγλωσσης μειονοτικής εκπαίδευσης, ίσως η κατάσταση βελτιωνόταν θεαματικά με τους ακόλουθους τρόπους:

1. Επιστημονική καταγραφή της γλώσσας των Πομάκων και των Ρομά, με βάση το ελληνικό αλφάβητο, καθώς αυτό αποτελεί την βάση των αλφαβήτων όλων των γλωσσών. Κατά συνέπεια θα αναγνωριστούν αυτές οι δύο γλώσσες ως διδακτές μειονοτικές γλώσσες μέσα στα σχολεία.

2. Διορισμός δασκάλων στα μειονοτικά σχολεία με τουλάχιστον πενταετή προϋπηρεσία, ώστε να έχουν διδα-

κτική εμπειρία, τόσο στην διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, όσο και της διοικήσεως σχολικών μονάδων.

3. Βασική προϋπόθεση για την τοποθέτηση των δασκάλων στα μειονοτικά σχολεία η γραπτή εξέτασή τους σε θέματα μειονοτικής εκπαίδευσης, τρόπων διδασκαλίας σε δίγλωσσα σχολεία, άρθρων σχετικών με την «Συνθήκη της Λωζάννης» και της υπουργικής αποφάσεως του 1978 «περί καθηκόντων του υποδιευθυντή στα μειονοτικά σχολεία».

4. Συγγραφή δίγλωσσων ελληνοπομακικών, ελληνοτουρκικών και ελληνορομανί βιβλίων, που θα χρησιμοποιούνται ενιαία από το ελληνόφωνο και από το ετερόγλωσσο κύκλο μαθημάτων.

5. Συγγραφή ειδικού βιβλίου ιστορίας με θέματα κατ'αγωγής και ιστορικών γεγονότων της μειονότητας (ποιοι είναι οι Πομάκοι, ποιοι οι τουρκογενείς και ποιοι οι Ρομά και ποια η ιστορική τους παρουσία και εξέλιξη από την Αρχαία Ελλάδα έως σήμερα).

6. Συγγραφή ελληνόγλωσσου βιβλίου θρησκευτικών, έτσι ώστε να μην συνδέει ο μαθητής τον μουσουλμανισμό με την τουρκική γλώσσα.

7. Δημιουργία δίγλωσσου πεντατάξιου δημοτικού σχολείου και καθιέρωση μίας προπαρασκευαστικής τάξεως (πρώην ΣΤ' Τάξη), όπου όλα τα μαθήματα θα γίνονται στα ελληνικά, ώστε οι μαθητές να έχουν ομαλή μετάβαση στο ελληνόφωνο γυμνάσιο.

8. Επιλογή ειδικών σχολικών συμβούλων που θα καθοδηγούν παράλληλα τους δασκάλους και των δύο προγραμμάτων, καθώς αυτή την στιγμή οι δάσκαλοι του τουρκόγλωσσου προγράμματος δρουν ανεξέλεγκτα.

9. Καθιέρωση πολυήμερων εκπαιδευτικών εκδρομών σε πόλεις της Ελλάδος και της Ευρώπης και αδερφοποίησεως των μειονοτικών σχολείων με τα σχολεία της υπόλοιπης ελληνικής επικρατείας.

10. Καθιέρωση της παρελάσεως σε εθνικές επετείους, γιατί κυρίως ο δάσκαλος είναι φορέας διαμορφώσεως εθνικής συνειδήσεως (Άρθρο 16, παράγραφος 2 του Συντάγματος των Ελλήνων).

11. Σωστή η κατάργηση της Ε.Π.Α.Θ. το 2010, αλλά λανθασμένη η αντικατάστασή των μειονοτικών δασκάλων όταν η επετηρίδα τους εξαντληθεί από δασκάλους προερχομένους από την Τουρκία. Προτείνουμε λοιπόν την υποχρεωτική φοίτηση των μειονοτικών δασκάλων στα Π.Τ.Δ.Ε. της χώρας, όπου θα μπορούν να επιλέγουν στο τρίτο και τέταρτο έτος φοίτησεως μαθήματα διδακτικής των μειονοτικών γλωσσών.

12. Δημιουργία θερινών κρατικών κατασκηνώσεων σε διάφορα μέρη της Ελλάδος για παιδιά μουσουλμάνων και χριστιανών. Κατ' αυτόν τον τρόπο οι μουσουλμανοπαίδες της Θράκης θα ζήσουν με τα χριστιανόπουλα της υπόλοιπης Ελλάδος, θα παίξουν και θα απολαύσουν τις ομορφιές της ελληνικής φύσεως. Έτσι, θα σταματήσει αυτός ο μύθος που καλλιεργείται στα παιδιά της μειονότητας πως «ο χριστιανός είναι εχθρός».

13. Δημιουργία τμημάτων εκμαθήσεως ελληνικής γλώσσας και ιστορίας για γονείς της μειονότητας.

14. Πάνω απ' όλα για να συμβούν όλα τα παραπάνω είναι αναγκαίο να περιφρουρηθεί η «Συνθήκη της Λωζάννης» και να σταματήσει η καταστρατήγησή της, ιδιαιτέρως από την γείτονα χώρα. Η προκλητική ανοχή και ο νεοραγιαδισμός του ελληνικού κράτος απέναντι στην γενιτισαροποίηση των ελληνόπουλων της μειονότητας από το Τουρκικό Προξενείο Κομοτηνής, είτε από έλλειψη πυγμής, είτε για λόγους ψηφοθηρίας, δεν μπορεί να συνεχιστεί εφ' όσον κανένας Έλληνας δεν θέλει την «κυρποποίηση» της Θράκης και την «θρακοποίηση» της υπόλοιπης Ελλάδος.

Θέμα: «Η θρησκευτική λατρεία της Μουσουλμανικής Μειονότητας Θράκης.
Συνθήκη Λωζάννης, Σύνταγμα και ευρωπαϊκό κεκτημένο»
Ομιλητής: Ανδρέας Κατσίφας
Επίτιμος Αρεοπαγίτης

Αξιότιμοι κυρίες και κύριοι, Μέσα στα παράδοξα και σαφώς απαράδεκτα που συμβαίνουν στη σύγχρονη Ελλάδα είναι και αυτό της ύπαρξης και συντήρησης ενός αναχρονιστικού και πλήρως αντισυνταγματικού θεσμού. Πρόκειται για την ύπαρξη και λειτουργία ενός δικαιοδοτικού οργάνου (νομοελούς δικαστηρίου) για ορισμένη κατηγορία Ελλήνων πολιτών, μουσουλμάνων το θρήσκευμα, και για ορισμένες υποθέσεις ιδιωτικού (αστικού) δικαίου. Είναι οι Μουφτήδες με τις από το νόμο παρεχόμενες σε αυτούς εξουσίες προς επίλυση διαφορών, οικογενειακής και κληρονομικής φύσης. Το πρόβλημα είναι άγνωστο στην πλειονότητα των Ελλήνων.

Με όσο πιο απλό τρόπο γίνεται, για να γίνει κατανοητό και από μη νομικούς, επιχειρώ να παρουσιάσω το θέμα και να προτείνω τις, κατά τη γνώμη μου, λύσεις.

Προηγουμένως πρέπει να παρατεθούν ορισμένα στοιχεία για την πληθυσμιακή σύνθεση της Δυτικής Θράκης, όπου το πρόβλημα είναι έντονο, και να γίνει μια συνοπτική αναφορά στην προϊστορία του θεσμού.

Η Δυτική Θράκη και οι κάτοικοί της – Οι Πομάκοι Σύμφωνα με την επίσημη απογραφή του 2011 στη Δυτ. Θράκη κατοικούν 335.000 Έλληνες πολίτες. Από αυτούς 241.000 είναι ελληνορθόδοξοι χριστιανοί και 114.000 μουσουλμάνοι. Τα ποσοστά με την πάροδο του χρόνου τείνουν να μεταβληθούν σε βάρος της ελληνοχριστιανικής πλειονότητας με τη μείωση των γεννήσεων, τη μετανάστευση και την ακολουθούμενη πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων. Από τους μουσουλμάνους οι τουρκόφωνοι ανέρχονται σε 54.000, οι Πομάκοι (που μιλούν βουλγαρικό ιδίωμα) σε 36.000 και οι Ρομά σε 24.000. Αδιευκρίνιστο είναι το ποσοστό των εξισλαμισμένων Ελλήνων (εκουσίως ή αναγκαστικώς) της περιοχής που στην απογραφή φέρονται ως τουρκόφωνοι. Αν όμως λάβομε υπόψη το ποσοστό των γνησίων Τούρκων και αυτής της Τουρκίας, που δεν υπερβαίνει το 20%, σύμφωνα με τις τελευταίες στατιστικές και τις βιομετρικές έρευνες, το ποσοστό των τουρκικής καταγωγής Ελλήνων πολιτών της Δυτικής Θράκης δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από αυτό της Τουρκίας. Το υπόλοιπο τμήμα του πληθυσμού της Τουρκίας συντίθεται από Κούρδους, Αρμενίους, Έλληνες, Εβραίους, Ασσυρίους κ.λ.π.

Ιδιαίτερη περίπτωση για το μουσουλμανικό πληθυσμό της Θράκης αποτελούν οι Πομάκοι. Ο συνολικός αριθμός των Πομάκων της Ροδόπης ανέρχεται σε 135.000. Από αυτούς το 75% ευρίσκεται στο έδαφος της Βουλγαρίας και το υπόλοιπο στην Ελληνική Θράκη με τη μεγαλύτερη συγκέντρωση στο Νομό Ξάνθης (27.000). Κατά την κρατούσα άποψη αποτελούν απογόνους αρχαίου αυτόχθονος θρακικού λαού ορεσιβίων αγροτών και κτηνοτρόφων που δεν δέχθηκαν

επιμειξίες και πολιτισμικές επικαλύψεις από την αρχή της ύπαρξής τους. Από τις πολλές γνώμες που διατυπώθηκαν κατά καιρούς για την καταγωγή τους εγγύτερη προς τα πράγματα είναι αυτή που τους θεωρεί απογόνους της αρχαίας θρακικής φυλής των Αγριάνων, που αποτελούσαν και επίλεκτο τμήμα του στρατού του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Οι ίδιοι μέχρι τα μέσα του 20ού αιώνα ως εθνόσημό τους χρησιμοποιούσαν τη λέξη «Αγριάν». Στην παλιά Ξάνθη η συνοικία των Πομάκων ονομαζόταν «Αγριάν Μαχαλεσί» και στον Έβρο υπάρχει το τοπωνύμιο «Αγριάν Μπουναρί» (πηγή των Αγριάνων). Ετυμολογικώς το όνομα προέρχεται κατά μια άποψη από την παραφθορά των λέξεων «ιππομάχος» ή πόμαξ (πότης) ή από άλλες ξενικές όπως του βουλγαρικού ρήματος romagam (βοηθώ). Οι Πομάκοι ήσαν χριστιανοί ορθόδοξοι μέχρι του 14ου αιώνα, οπότε άρχισε ο σταδιακός εξισλαμισμός τους που ολοκληρώθηκε τον 19ο αιώνα. Παρά ταύτα οι Πομάκοι δεν απέβαλαν τελείως τις αναμνήσεις του ελληνοχριστιανικού παρελθόντος τους. Έτσι οι Πομάκοι της Βουλγαρίας, που δεν διακρίνει μεταξύ Πομάκων και λοιπών τουρκοφώνων, όταν μετά τη Συνθήκη του Βερολίνου η Ανατολική Ρωμυλία επιδικάστηκε στη Βουλγαρία, ανακήρυξαν αυτόνομη δημοκρατία σε 21 χωριά τους, αλλά ο βουλγαρικός στρατός τα προσάρτησε βίαια το 1883. Και μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου οι Πομάκοι της Βουλγαρίας ζήτησαν την ενσωμάτωσή τους στην Ελλάδα, που όμως αδιαφόρησε αν και μπορούσε να το επιτύχει λόγω της φιλοαξωνικής στάσης της Βουλγαρίας. Αν το αίτημα των βουλγαρικής υπηκοότητας Πομάκων γινόταν δεκτό η Ελλάδα θα αποκόμιζε πολλαπλά οφέλη, τόσο από τον έλεγχο ολόκληρου του ορεινού όγκου της Ροδόπης, που θα αποτελούσε φυσικό εμπόδιο για τον από Βορρά κίνδυνο, όσο και από την προφανώς ελληνική συνείδηση των αιτησάντων, που θα συνέβαλε στην αφύπνιση των αδελφών τους στην Ελληνική Επικράτεια και την αποφυγή του εναγκαλισμού τους από την τουρκική προπαγάνδα. Αλλά και από θρησκευτικής απόψεως η πατροπαράδοτη ανεκτικότητα των Ελλήνων στις ξένες θρησκείες, συνδυαζόμενη με ήπια μεταχείριση του φρονήματος των Πομάκων, θα είχε ως συνέπεια τη σταδιακή επανένταξή τους στην προηγούμενη πίστη τους. Τούτο γιατί ο εξισλαμισμός τους δεν είναι πολύ απομακρυσμένος, κάταλοιπα δε της χριστιανικής πίστης τους ευρίσκονται και σήμερα ενεργά, όπως η πίστη τους στον Άγιο Γεώργιο και άλλους χριστιανούς αγίους, που εκδηλώνεται με τάματα και εορτασμούς την ημέρα της εορτής τους.

Ειδικότερη περίπτωση αποτελούν οι Κιζιλμπάσηδες – Μπεκτασήδες, οι οποίοι διατηρούν ακέραια ορισμένα χριστιανικά έθιμα. Έτσι ιδιαίτερα τιμούν τον Άγιο Γεώργιο και την 15η Ιουνίου γιορτάζουν τους Σαράντα Μάρτυρες. Στη μεγάλη γιορτή τους (κιρκ κουρμπανί) γίνονται ζωοθυσίες, λέγεται δε ότι πίνουν και ρακή, σταυρώνουν το ψωμί τους όταν το κόβουν, κάνουν σταυρούς στις κάλτσες τους, ανάβουν κεριά, τρώνε χοιρινό και πίνουν οينوπνευματώδη. Όλες οι τελετές τους έχουν μυστηριακό χαρακτήρα, μακρινή ανάμνηση των Ορφικών μυστηρίων. Το ίδιο συμβαίνει με τους τουρκό-

φωνους αθίγγανους, των οποίων το εορτολόγιο συμπίπτει εν πολλοίς με το χριστιανικό.

Σε άρθρο του που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ» (7-8-2012) ο πολιτικός επιστήμων Κωνσταντίνος Χολέβας αναφέρει ότι μέσω του διαδικτύου ακούγονται φωνές από Πομάκους της Θράκης που βροντοφωνούν ότι είναι Έλληνες και όχι Τούρκοι, ότι επιθυμούν να διδάσκονται τα παιδιά τους τη μητρική (πομακική) γλώσσα αλλά και την ελληνική, τη γλώσσα της πατρίδας τους. Οι φωνές αυτές αποτελούν γέννημα του σπόρου που έριξε η ηρωική δασκάλα κ. Χαρά Νικοπούλου, κόρη του Προέδρου του Αρείου Πάγου κ. Βασ. Νικοπούλου, και χρειάζονται ενίσχυση και κυρίως προστασία. Το κράτος πρέπει να επέμβει με δεδομένο ότι οι τουρκόφωνοι της Δυτικής Θράκης χαρακτηρίζονται με Συνθήκη ως θρησκευτική και όχι εθνική μειονότητα, εν αντιθέσει με τους Έλληνες της Πόλης, της Ίμβρου και της Τενέδου. Από αυτό προκύπτει ότι και οι ίδιοι οι Τούρκοι κατά τη συνομιλότητα της σχετικής Σύμβασης δεν πίστευαν ότι οι τουρκόφωνοι, μη ανταλλάξιμοι, της Δυτικής Θράκης είναι Τούρκοι το γένος.

Πρόσφατα δημοσιεύματα στον ημερήσιο Τύπο αναφέρουν ότι οι Τούρκοι, αντιλαμβανόμενοι τον κίνδυνο διάσπασης των τουρκοφώνων, των Πομάκων και των Αθιγγάνων της Θράκης λόγω των διαφορετικών θρησκευτικών πεποιθήσεών τους, προσπαθούν να ενσωματώσουν όλους, με οικονομικά ανταλλάγματα, σε ενιαία ισλαμική αίρεση με το όνομα «Σουλεϊμαντζήδες».

Ανθρωπολογικώς, από βιομετρικές έρευνες, προέκυψε ότι οι Πομάκοι δεν έχουν τα ανατομικά χαρακτηριστικά των Τούρκων, από προσωπική δε αντίληψη γνωρίζω ότι τα πομακόπουλα από της γεννήσεώς τους μέχρι του τέλους της παιδικής τους ηλικίας είναι πανέμορφα, συνήθως ξανθά, και οι στολές τους, όπως και των ενηλίκων ομοιάζουν με αυτές των λοιπών Θρακών, με εξαίρεση τη μαντίλα των γυναικών που αυτές φέρουν αναγκαστικά. Στο σπίτι τους και τις μεταξύ τους συζητήσεις ομιλούν το ιδιαίτερο γλωσσικό ιδίωμά τους, αλλά στο σχολείο ομιλούν τούρκικα που αναγκαστικά διδάσκονται.

Το πρόβλημα της ύπαρξης μεγάλου μουσουλμανικού πληθυσμού στη Δυτική Θράκη προέκυψε μετά την ανταλλαγή πληθυσμών (1923) μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, κατά την οποία εξαιρέθηκαν οι μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης και οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης. Η εξαίρεση ευνόησε την Τουρκία που έτσι μπορούσε να ασκήσει επιρροή δια της θρησκευτικής οδού επί ελληνικού εδάφους σε αντίθεση με την Ελλάδα που δεν μπορούσε να προστατεύσει την ελληνική μειονότητα με τα γνωστά αποτελέσματα της μείωσης μέχρι σημείου εξαφάνισής της, κατά παράβαση κάθε νομικής και ηθικής αρχής και δη αυτής της αμοιβαιότητας, την οποία η Ελλάδα ακολούθησε πιστά, σε αντίθεση με την Τουρκία που ουδέποτε τη σεβάστηκε.

Οι Διεθνείς και Διμερείς Συμβάσεις

Μετά τη σταδιακή απελευθέρωση ελληνικών εδαφών από τον τουρκικό ζυγό και την ενσωμάτωσή τους στην ελληνική επικράτεια υπό τη γενική ονομασία «Νέες Χώρες», προέκυψε η ανάγκη της ομαλοποίησης των σχέσεων των δύο χωρών, Ελλάδας και Τουρκίας, όπως και της ρύθμισης των κοινωνικών συνθηκών και της προστασίας των διαφόρων μειονοτήτων που υπήρχαν στις χώρες αυτές, ιδίως μετά την εκούσια ή την αναγκαστική ανταλλαγή πληθυσμιακών ομάδων, που παλαιότερα επί Σουλτανικής εποχής ανήκαν στα διάφορα «μιλίεμ» με βάση κυρίως τις θρησκευτικές πεποιθήσεις των μελών τους, υπό τις οποίες όμως συνήθως υποκρύπτονταν

εθνολογική (φυλετική) διαφορετικότητα. Έτσι διαδοχικά υπογράφηκαν διάφορες διμερείς ή διεθνείς Συνθήκες με τη συμμετοχή Ελλάδας και Τουρκίας όπως η από 20-6-1881 (Σύμβαση Κωνσταντινουπόλεως, κυρωθείσα με το νόμο ΠΛΖ'/1882), η Συνθήκη του Λονδίνου (Μάιος 1913), η Συνθήκη του Βουκουρεστίου (Ιούλιος-Αύγουστος 1913), η Σύμβαση Ελλάδος-Τουρκίας «περί Ειρήνης», άλλως Συνθήκη Αθηνών, κυρωθείσα με το νόμο ΔΣΠ/1913, η Σύμβαση Ανταλλαγής Πληθυσμών 123/25-8-1923), η Συνθήκη των Σεβρών και η Συνθήκη της Λωζάννης που κυρώθηκαν με τα νομοθετικά διατάγματα της 25/25-8-1923 και 29-9-1923. Οι «Νέες Χώρες» περιήλθαν στην Ελλάδα το 1881 (Θεσσαλία, Άρτα), το 1912-1913 (Μακεδονία, Ήπειρος, Κρήτη). Η ενσωμάτωση των Ιονίων Νήσων έγινε το 1864, της δε Δωδεκανήσου το 1947. Το περιεχόμενο των ανωτέρω Συνθηκών και Διμερών Συμβάσεων αφορούσε την προστασία των εκατέρωθεν μειονοτήτων ως προς τη θρησκεία, την εκπαίδευση, τη γλώσσα κ.λ.π. Περισσότερη ανάλυση δεν είναι αναγκαία, διότι θα ήταν μακρά και θα εξήρχετο από το πλαίσιο του παρόντος άρθρου. Εκείνο όμως που πρέπει να τονισθεί είναι ότι το όλον περιεχόμενό τους διαπνεόταν από την αρχή της αμοιβαιότητας, η παραβίαση της οποίας αποτελούσε και λόγω μονομερούς καταγγελίας, υπαναχώρησης και ακύρωσης των συμφωνηθέντων. Η αρχή αυτή διήκει σε όλο το δικανικό σύστημα της Ελλάδας (άρθρ. 28 παρ. Ι Συντ.) και αποτελεί βασικό κανόνα του Διεθνούς Δικαίου.

Με την εισαγωγή του Ελληνικού Αστικού Κώδικα (23-2-1946) καταργήθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ΕΙΣ-ΝΑΚ, το ιδιαίτερο νομικό καθεστώς των Ελλήνων Ισραηλιτών. Για τους Έλληνες Μουσουλμάνους δεν υπήρξε κάποια πρόβλεψη, γεγονός που οδήγησε ορισμένους Έλληνες νομικούς, όπως τον καθηγητή Γεώργιο Κουμάντο, αλλά και το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, με γνωμοδότησή των από τους έτους 1953, στην άποψη ότι η κατάργηση ιδιαίτερων δικαιοκτικών καθεστώτων για όλες τις μειονοτικές ομάδες της Ελλάδας ήταν έστω και σιωπηρά γενική. Την αντίθετη άποψη διατύπωσε η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου με την 322/1960 απόφασή του. Την άποψή αυτή υιοθέτησε και ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας με το άρθρο 8 του εισαγωγικού του Νόμου. Όμως και το άρθρο αυτό καταργήθηκε εμμέσως με το άρθρο μόνο του ν.1920/1991 (άρθρο 9 της επικυρωθείσης ΠΝΠ).

Ο Ιερός Μουσουλμανικός Νόμος και η ισχύς του στα σύγχρονα μουσουλμανικά κράτη, στην Ευρώπη και στην Ελλάδα Παγίως γίνεται δεκτό ότι ο Νόμος αυτός (σαρία, εκ του περσικού saria) συντίθεται κατά βάση από τις στο Κοράνιο, το Ιερό Βιβλίο των Μουσουλμάνων, ρήσεις του Προφήτη Μωάμεθ, από τις οποίες ερμηνευτικώς συνάγονται διάφοροι νομικοί κανόνες, ρυθμιστικοί των κοινωνικών σχέσεων των πιστών ιδίως σε θέματα οικογενειακού και κληρονομικού δικαίου, και, επιβοηθητικώς, από την Ιερή Παράδοση (σουνέτ), τις συνοδικές αποφάσεις των πρώτων μουσουλμανικών χρόνων και τις γνωμοδοτήσεις μεγάλων νομοδιδασκάλων του μουσουλμανισμού.

Η αυστηρότητα, η ακαμψία, το αδιάλλακτο και η αδυναμία προσαρμογής του στις σύγχρονες απαιτήσεις της κοινωνικής ζωής τον κατέστησαν δίκαιο απαρχαιωμένο, αναχρονιστικό και απολιθωμένο. Ως δίκαιο της παράδοσης (Χαντίθ) δεν παρίσταται ακέραιο και δεν έχει ενιαία εφαρμογή σε όλο το μουσουλμανικό κόσμο, λόγω της διαφορετικής απόκλισης των διαφόρων μουσουλμανικών αιρέσεων (Σουνίτες, Σίιτες, Χαναφίτες, Σαφίιτες, Μαλακίτες κ.λ.π.). Ακριβώς για τους λόγους αυτούς τα διάφορα μουσουλμανικά κράτη εγ-

καίρως αποσύνδεσαν τη θρησκεία από το κράτος και εισήγαγαν σύγχρονους κανόνες δικαίου για να ρυθμίσουν την κοινωνική ζωή του λαού τους. Έτσι στην Τουρκία με την εκκοσμίκευση που επιχείρησε και επέτυχε ο Κεμάλ από του έτους 1924 καταργήθηκε η εξουσία των ιεροδικών (κατήδων) να επιλύουν διαφορές μεταξύ Τούρκων υπηκόων, ανεξαρτήτως φυλής, γλώσσας και θρησκείας, αποτέλεσμα της καταργήσεως της συγκροτήσεως του τουρκικού κράτους με βάση τα μιλιέτ, από δε του έτους 1936 εισήχθη, κατά πιστή σχεδόν μετάφραση του Ελβετικού Αστικού Κώδικα σύγχρονο δικαϊκό σύστημα για όλους τους πολίτες. Το ίδιο ισχύει και για τα Βαλκανικά κράτη, όπως η Αλβανία και η πρώην Γιουγκοσλαβία, που είχαν σοσιαλιστικά (ορθότερα : κομμουνιστικά) καθεστώτα. Γενικότερα από τις βαλκανικές και τις λοιπές ευρωπαϊκές χώρες μόνον στην Ελλάδα επιζεί και ισχύει η σαρία για το προσωπικό καθεστώς των Ελλήνων Μουσουλμάνων ως θλιβερό κατάλοιπο της Τουρκοκρατίας. Με εμφανή καθυστέρηση και μόνον από το έτος 1946 εισήχθη στην Ελλάδα σύγχρονης αντίληψης Αστικός Κώδικας. Με εξαίρεση ορισμένα φονταμενταλιστικά κινήματα, όπως των Μουζαχεντίν (Ιράν) και Ταλιμπάν (Αφγανιστάν) πλείστα μουσουλμανικά κράτη, ακολούθησαν το παράδειγμα της Τουρκίας, όπως η Ιορδανία (1951), η Συρία (1953), η Τυνησία (1956), το Ιράκ (1959) και το Μαρόκο (1959).

Το καθεστώς των Μουφτιών πριν και μετά το Νόμο 1920/1991

Κατά το διάστημα που οι «Νέες Χώρες» υπήγοντο στην οθωμανική διακυβέρνηση οι Μουφτήδες (εκ του περσικού mufti) ήταν μουσουλμάνοι θεολόγοι (ουλεμάνες, μουλάδες) και είχαν την ιδιότητα αυτή για ορισμένη περιφέρεια ύστερα από το διορισμό τους από τον Σεΐχ-ουλ-Ισλάμ, δηλαδή τον αμέσως μετά τον πρωθυπουργό στην κυβερνητική ιεραρχία υπουργό, που ήταν ο ανώτατος θρησκευτικός ηγέτης της Οθωμανικής Τουρκίας και ταυτόχρονα υπουργός Θρησκείας, Δικαιοσύνης και Παιδείας. Για το διορισμό του Μουφτή απαραίτητη ήταν η καλή γνώση του Ιερού Μουσουλμανικού Νόμου, η ευσεβεία των και η αποφοίτηση από ανώτατη ιερονομική σχολή δωδεκαετούς φοιτήσεως. Τα καθήκοντά του ήταν καθαρώς θρησκευτικά, γιατί ήταν ανώτερος θρησκευτικός ηγέτης (καθοδηγητής) των πιστών. Μεταξύ αυτών ήταν και σύνταξη επισήμων γνωμοδοτήσεων (φετβάρων) επί θρησκευτικών ή νομικών θεμάτων του Ιερού Μουσουλμανικού Νόμου, οι οποίες όμως δεν ήταν υποχρεωτικές για τον ιερονομικό δικαστή (καδής ή κατή), που μόνον αυτός είχε το δικαίωμα της απονομής της δικαιοσύνης με βάση τον ίδιο νόμο.

Η πρώτη μνεία του Μουφτή ως θρησκευτικού ηγέτη των Ελλήνων Μουσουλμάνων έγινε με τη συνθήκη της Κωνσταντινουπόλεως του 1881, η οποία προέβλεπε, μεταξύ άλλων, ότι «τα εγχώρια θρησκευτικά δικαστήρια θα εξασκώσι και εν τω μέλλοντι την δικαιοδοσίαν αυτών επί υποθέσεων καθαρώς θρησκευτικών». Σ' εκτέλεση της Συμβάσεως αυτής εκδόθηκε ο νόμος ΑΛΗ'/1882, ο οποίος προέβλεπε τα της εκλογής των Μουφτήδων και τις αρμοδιότητές τους. Ο νόμος αυτός αφορούσε τους Μουφτήδες Λάρισας, Φαρσάλων, Τρικάλων και Βόλου. Ακολούθως με τη Συνθήκη των Αθηνών, συνομολογήθηκε η ισονομία των Ελλήνων Μουσουλμάνων με τους λοιπούς Έλληνες, ορίστηκε δε ότι το όνομα του Σουλτάνου θα εξακολουθήσει να μνημονεύεται στις προσευχές των Μουσουλμάνων, ότι οι πνευματικοί ηγέτες τους θα τελούν υπό την εξάρτηση του στην Κωνσταντινούπολη Σεΐχ-ουλ-Ισλαμάτου και ότι μετά την επιλογή του Αρχιμουφτή από το Βασιλέα των Ελλήνων και την ανακοίνωση της εκλογής στο Σεΐχ-ουλ-Ισλαμάτο, τούτο θα αποστέλει στον εκλεγέντα

«Μανσούριον» και «Μουρασελέν» για να μπορεί να ασκεί τα καθήκοντά του. Ακόμα ορίστηκε ότι οι Μουφτήδες ασκούν δικαιοδοσία μεταξύ Μουσουλμάνων επί γάμων, διαζυγίων, διατροφών (νεφακά), επιτροπειών, κηδεμονιών, χειραφεσίας ανηλίκων και ισλαμικών διαθηκών. Ως προς τις κληρονομίες οι ενδιαφερόμενοι Μουσουλμάνοι μπορούν να προσφύγουν στο Μουφτή ως διαιτητή.

Ακολούθησε η έκδοση του νόμου ν.2345/1920 «περί προσωρινού Αρχιμουφτή και Μουφτήδων των εν των κράτει Μουσουλμάνων και περί διαχειρίσεως των περιουσιών των Μουσουλμανικών Κοινοτήτων». Τα κυριότερα χαρακτηριστικά του νόμου αυτού είναι τα εξής : 1) Όσον αφορά τον Αρχιμουφτή, δεν φαίνεται να υλοποιήθηκε η σχετική διάταξή του, ούτε αυτή που προέβλεπε την ίδρυση στην Αθήνα Ιερατικής Μουσουλμανικής Σχολής. Έτσι είχαμε επιλογή Μουφτήδων Ελλήνων Μουσουλμάνων, γηγενών ή εκ πολιτογραφήσεως, αποφοίτων ξένων ιερατικών σχολών, με όσες συνέπειες επάγεται τούτο. 2) Ουδεμία αναφορά στις προηγηθείσες Διεθνείς ή Διμερείς Συνθήκες γίνεται, ρητώς δε καταργήθηκε κάθε άλλη προηγούμενη διάταξη που ρύθμιζε τα αντικείμενα που ρυθμίζει ο νόμος αυτός. Έτσι και οι εν λόγω Συνθήκες, που ουδόλως μνημονεύονται στο νόμο ως πηγές των ρυθμίσεών του, στερήθηκαν της Συνταγματικής κυρώσεώς τους (άρθρ. 28 Συντ.) και έχασαν την αυξημένη ισχύ τους έναντι των απλών νόμων. 3) Ορίστηκε ο τρόπος επιλογής των Μουφτήδων με τη συμμετοχή όλων των Ελλήνων Μουσουλμάνων, που ήσαν εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους της περιφέρειας του υπό εκλογή Μουφτή, κατ' αντίθεση προς τα κρατούντα στην επίσημη και κρατούσα θρησκεία των Ελλήνων, το Ιερατείο της οποίας πάντοτε, από την εποχή του Αποστόλου Παύλου, διοριζόταν χωρίς τη συμμετοχή των λαϊκών. 4) Με την κατάργηση των προηγούμενων νόμων (και του νόμου ΑΛΗ'/1882) απαλείφθηκε η άμεσος εμπλοκή «Μανσουρίων» και «Μουρασελέδων», όπως και τα της μνημόνευσης του Σουλτάνου στις προσευχές των Ελλήνων Μουσουλμάνων. 5) Ορίστηκε ότι τόσον ο Αρχιμουφτής όσο και οι Μουφτήδες είναι δημόσιοι υπάλληλοι, αμειβόμενοι από το κράτος. 6) Διατηρήθηκε η δικαιοδοσία του Μουφτή επί των θεμάτων που προαναφέρθηκαν, με εξαίρεση τα της διαιτησίας του Μουφτή ως προς τις κληρονομικές υποθέσεις, που υπήχθη αμέσως σ' αυτόν. 7) Για όλες τις επί μέρους εξουσίες του Μουφτή προς επίλυση διαφορών μεταξύ Ελλήνων Μουσουλμάνων ορίστηκε ότι αυτές πρέπει να διέπονται από τον Ιερό Μουσουλμανικό Νόμο και 8) Ορίστηκε ότι για να είναι εκτελεστές οι σχετικές αποφάσεις του Μουφτή και να αποτελούν δεδικασμένο πρέπει να κηρυχθούν εκτελεστές από το Μονομελές Πρωτοδικείο της περιφέρειας του Μουφτή. Το δε Πρωτοδικείο δεν μπορεί να εξετάσει άλλο παρά μόνον αν η απόφαση εκδόθηκε μέσα στα όρια της δικαιοδοσίας και χωρίς να εξετάζεται το περιεχόμενό της. Η τελευταία αυτή διάταξη ως προς την ανυπαρξία δυνατότητας έρευνας του Πρωτοδικείου ως προς το περιεχόμενο προστέθηκε με τον αναγκαστικό νόμο 372/1936.

Σήμερα στην Ελλάδα ισχύει η από 24-12-1990 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΠΝΠ) που κυρώθηκε με το νόμο 1920/1991. Με την ΠΝΠ : 1) Καταργήθηκε ο νόμος 2345/1920 και κάθε άλλη διάταξη που αφορούσε αντικείμενα που ρυθμίζονται με την ΠΝΠ (άρθρο 9 παρ. 1). 2) Η εκλογή των Μουφτήδων γίνεται πλέον χωρίς τη συμμετοχή του λαϊκού στοιχείου, με τη συμβουλευτική και μόνον συμμετοχή στη διαδικασία της εκλογής δέκα μελών της Ελληνικής Μουσουλμανικής Κοινότητας, θρησκευτικούς λειτουργούς και εξέχοντες Έλληνες μουσουλμάνους πολίτες, ακόμη και σε πε-

ρίπτωση μη συμμετοχής μουσουλμάνων την οικεία επιτροπή υπό τον αρμόδιο Νομάρχη. 3) Ο Μουφτής που διορίζεται έχει την ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου, όπως και υπό το προηγούμενο καθεστώς, δίδει τον όρκο του δημοσίου υπαλλήλου, με θέση και αποδοχές γενικού διευθυντή και έχει τις κατά το Σύνταγμα και τους νόμους υποχρεώσεις των δημοσίων υπαλλήλων. 4) Ο Μουφτής ασκεί, όπως και υπό το προηγούμενο καθεστώς, δικαιοδοσία επί γάμων, διαζυγίων, διατροφών, επιτροπειών, κηδεμονιών, χειραφείας ανηλίκων, ισλαμικών διαθηκών και της εξ αδιαθέτου διαδοχής, εφόσον οι σχέσεις αυτές διέπονται από τον Ιερό Μουσουλμανικό Νόμο. Και 5) Διατηρείται η ανάγκη της κηρύξεως ως εκτελεστής (κατ' ακριβολογία της επικυρώσεως) των αποφάσεων από το Μονομελές Πρωτοδικείο, που ερευνά μόνον αν η απόφαση εκδόθηκε μέσα στα όρια της δικαιοδοσίας του Μουφτή και αν οι διατάξεις που εφαρμόστηκαν αντίκεινται στο Σύνταγμα. Κατά της αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου χωρεί προσφυγή ενώπιον του οικείου Πολυμελούς Πρωτοδικείου, κατά της αποφάσεως του οποίου δεν χωρεί ένδικο μέσο τακτικό ή έκτακτο. Η ΠΝΠ με το περιεχόμενο που αναφέρθηκε αποτελεί κάποια πρόοδο σε σχέση με το προηγούμενο καθεστώς, δεν επιλύει όμως τα προκύπτοντα προβλήματα, όπως κατωτέρω εκθέτω.

Τα προβλήματα αυτά είναι τα εξής :

Ως προς την ιδιότητα του Μουφτή ως δικαστή

Σύμφωνα με τα άρθρα 87 και επ. του Συντάγματος, αλλά και των προΐσχυσάντων, η δικαιοσύνη (στην Ελλάδα) απονέμεται από τακτικούς δικαστές, που έχουν λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία, και πρέπει να τηρούν το Σύνταγμα και τους νόμους και να μη συμμορφώνονται με αντισυνταγματικές διατάξεις. Έτσι έχουν ισοβιότητα, που εξικνείται μέχρις ενός ορίου ηλικίας (65 ετών μέχρι τον βαθμό του Εφέτη και 67 για τους ανωτέρους βαθμούς) και έχουν ιδιαίτερη μισθολογική μεταχείριση. Παρατηρείται, συνεπώς, μια κραυγαλέα αντίθεση μεταξύ της ως άνω ρυθμίσεως του ν. 1920/1991 και αυτής του Συντάγματος, αφού ένας, διοικητικός υπάλληλος, για τον οποίο δεν ορίζεται όριο ηλικίας, ασκεί δικαιοδοσία επί Ελλήνων πολιτών, που ανεξαρτήτως θρησκευματος έχουν την προσήκουσα προστασία από το Σύνταγμα και τους νόμους που υλοποιούν τη συνταγματική επιταγή. Πέραν όμως αυτών η με απλό νόμο ονομασία του Μουφτή ως δικαστή προσκρούει και σε άλλες διατάξεις του Συντάγματος, όπως αυτές του άρθρου 4 παρ. 1 και 2 που ορίζουν ότι οι Έλληνες και Ελληνίδες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου και έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Ερμηνευτικός έχει γίνει δεκτό ότι απόκλιση από την αρχή της ισότητας είναι επιτρεπτή από λόγους γενικού (δημοσίου ή κοινωνικού) συμφέροντος που στην προκειμένη περίπτωση δεν υπάρχουν. Επίσης παραβίαση του Συντάγματος (άρθρ. 5 παρ. 2) που θεσπίζει την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας των Ελλήνων πολιτών, χωρίς διάκριση φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών πεποιθήσεων, με εξαιρέσεις όταν προβλέπεται από διεθνές δίκαιο. Και με τη διάταξη τονίζεται η ως άνω αυτονομία. Με όλο αυτό γίνεται φανερό ότι υπάρχει μια διακριτή μεταχείριση των Ελλήνων Μουσουλμάνων, που μπορούν να δικάζονται από ομοθρήσκους τους δικαστές (Μουφτήδες), έναντι των λοιπών Ελλήνων, ανεξαρτήτως θρησκευματος, που υποχρεωτικά δικάζονται από τακτικούς δικαστές που μπορεί να είναι ή μην είναι ομοθρήσκοί τους. Την αντισυνταγματικότητα της αναθέσεως δικαστικών καθηκόντων από Μουφτή επισημαίνει και το Συμβούλιο της Επικρατείας με την 1033/2001 απόφασή του βάσει όλων των Συνταγμάτων από του έτους 1844 μέχρι σήμερα.

Ως προς το εφαρμοζόμενο ή εφαρμοστέο από το Μουφτή δίκαιο

Με την υιοθέτηση του Ιερού Μουσουλμανικού Νόμου από τον Έλληνα νομοθέτη ο Νόμος αυτός αποτελεί εσωτερικό (εθνικό) δίκαιο και ο Έλληνας τακτικός δικαστής που καλείται να κηρύξει εκτελεστή την απόφαση του Μουφτή (άρθρ. 5 παρ. 3 ν. 1920/1991) πρέπει να τον γνωρίζει κατά τον ισχύοντα κανόνα του ρωμαϊκού δικαίου *jura novit curia*. Όμως δεν υπάρχει κωδικοποίηση του εφαρμοστέου μουσουλμανικού δικαίου, αλλά και αν υπάρξει θα πρέπει να περιλάβει όλες τις αποκλίσεις του πράγμα σχεδόν αδύνατο. Ενδεικτικό της αδυναμίας αυτής αποτελεί η σύσταση, σε εκτέλεση σχετικού όρου της Συνθήκης της Λωζάννης (1923), μικτής επιτροπής για την καταγραφή των εθίμων της μουσουλμανικής μειονότητας που απορρέουν από συγκεκριμένες θρησκευτικές πρακτικές, που όμως ουδέποτε συνήλθε. Το έθιμο αποτελεί πηγή του δικαίου και στο δικαιοσύστημα της Ελλάδας (άρθρ. 1 ΑΚ). Οι διατάξεις του ν. 1920/1991 είναι καθαρώς δικονομικές, δηλαδή καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο ο δικαστής (εν προκειμένω ο Μουφτής) θα λύσει τη διαφορά. Η λύση όμως προϋποθέτει την ύπαρξη διατάξεως ουσιαστικού δικαίου που παραβιάστηκε και αυτή θα πρέπει να αναζητηθεί στη σαρία, που κατά περιεχόμενο χαρακτηρίζεται απροσδιόριστη (Αθηνά Κοτζαμπάση, καθηγήτρια Νομικής ΑΠΘ). Πέραν αυτών ο Ιερός Μουσουλμανικός Νόμος ως ειδικό δίκαιο είναι στενώς εφαρμοστέος και ανεπίδεκτος διασταλτικής ερμηνείας ή ανάλογης εφαρμογής. Η αδυναμία αυτή ισχύει και σε άλλα πεδία του μουσουλμανικού δικονομικού δικαίου που εφαρμόζει ο Μουφτής, όπως π.χ. το βάρος κάθε αποδεικτικού μέσου, που στον Ιερό Νόμο (όπως αυτός ίσχυε στην Οθωμανική Αυτοκρατορία) δίδεται περισσότερη βαρύτητα στη μαρτυρία του άνδρα έναντι της γυναίκας, το απαράδεκτο της έγγραφης απόδειξης όταν δεν συνδυάζεται με μαρτυρική κατάθεση κ.λ.π.

Ως προς τα υποκείμενα στη δικαιοδοσία του Μουφτή πρόσωπα – Διεθνείς προεκτάσεις

Στο ν. 1920/1991, όπως και στους προΐσχυσαντες, ορίζεται ότι στη δικαιοδοσία του Μουφτή ανήκουν οι Έλληνες μουσουλμάνοι της περιφέρειάς του. Δημιουργείται όμως ένα κενό για το τι ισχύει για τους Έλληνες μουσουλμάνους των λοιπών περιοχών της Ελλάδας, όπου δεν υπάρχουν Μουφτείες, όπως και για τους άλλων εθνικοτήτων μουσουλμάνους (Αιγυπτίους, Τυνησίους, Τούρκους, Πακιστανούς, Παλαιστίνιους κ.λ.π.) κατοίκων της Ελλάδας. Το πρόβλημα γίνεται εντονότερο από την ύπαρξη Ελλήνων μουσουλμάνων εργαζομένων σε ευρωπαϊκή χώρα, το οποίο εντόπισε στη Γερμανία ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Regensburg Peter Gottwald) και με γνωμοδότησή του επισημαίνει την ανισότητα της μεταχείρισεως των γυναικών στο μουσουλμανικό γάμο και τη χαρακτηρίζει αναχρονιστική, δεχόμενος εμμέσως ότι ο μουσουλμανικός νόμος δεν μπορεί να ισχύσει στη Γερμανία, ούτε σε Έλληνες μουσουλμάνους που κατοικούν σ' αυτή.

Ως προς την τοπική αρμοδιότητα του Μουφτή να λύσει ως δικαστής διαφορά αστικής φύσεως

Είναι φανερό ότι οι προαναφερθείσες Διεθνείς και Διμερείς Συμβάσεις αφορούσαν τις εδαφικές περιοχές του Ελλαδικού χώρου που απελευθερώθηκαν από τους Τούρκους (τις «Νέες Χώρες») και δεν είχαν σχέση με άλλες περιοχές, όπως τα Ιόνια Νησιά, η Δωδεκάνησος και η Κρήτη, οι οποίες δεν περιήλθαν στην Ελλάδα από την Τουρκία, αλλά από άλλα καθεστώτα και συνεπώς από άλλα δικαιοσύνηματα στα οποία δεν είχε εφαρμογή ο Ιερός Μουσουλμανικός Νόμος,

ούτε υπήρχε κάποια σχετική πρόβλεψη στις Συνθήκες Παραχώρησης. Παρά ταύτα υπήρξαν και μερικές εσφαλμένες αποφάσεις Ελληνικών δικαστηρίων που δέχθηκαν το αντίθετο. Το μεγαλύτερο όμως σφάλμα ανήκει στον Έλληνα νομοθέτη του νόμου 1920/1991 που επικύρωσε το άρθρο 5 της ΠΝΠ, με το οποίο δεν γίνεται η σχετική διάκριση. Ανοίγεται έτσι η Κερκόπορτα για την ίδρυση και άλλων Μουσουλμάνων, πέραν αυτών που υπάρχουν, κατ' απαίτηση των στην Ελλάδα μουσουλμάνων οικονομικών προσφύγων, εν πολλοίς παρανόμων, με την επίκληση της αρχής της ίσης μεταχείρισης υπό το βλέμμα και την πίεση ισχυρών μουσουλμανικών κρατών, όπως η Σαουδική Αραβία, η Αίγυπτος, το Μαρόκο, η Λιβύη και κυρίως η Τουρκία που θα σπεύσει να εκμεταλλευθεί το γεγονός, υπό την προσχηματική επίκληση θρησκευτικού ενδιαφέροντος, ουσιαστικώς όμως για τη δημιουργία στην Ελλάδα εστίων εθνικών κινδύνων.

Ως προς τις εκδιδόμενες από το Μουφτή αποφάσεις

Σύμφωνα με το άρθρο 93 παρ. 3 του Συντάγματος κάθε δικαστική απόφαση πρέπει να είναι ειδικά και εμπειριστατωμένα αιτιολογημένη. Παγίως γίνεται δεκτό ότι η δικαστική απόφαση αποτελείται από το ιστορικό, το αιτιολογικό και το διατακτικό της. Το αιτιολογικό συνίσταται στην (ορθή) υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών που δέχθηκε ως αποδεδειγμένα το δικαστήριο στον κανόνα ουσιαστικού δικαίου που έκρινε ότι έχει εφαρμογή στη συγκεκριμένη περίπτωση. Έτσι και στην απόφαση του Μουφτή πρέπει να αναφέρεται και ο κανόνας αυτός. Αλλά αν ο κανόνας αυτός δεν είναι ορισμένος και μάλιστα αποδεκτός από όλες τις μουσουλμανικές αιρέσεις, τότε δεν υπάρχει αιτιολογία και η απόφαση είναι ανύπαρκτη, ως προσκρούουσα στην ως άνω συνταγματική επιταγή. Πέρα όμως από αυτό η εκδίκαση μιας υπόθεσης σοβαρού αντικειμένου, όπως η λύση του γάμου με αντιδικία των συζύγων, από μονομελές δικαστήριο (από μόνο το Μουφτή), κατ' αντίθεση προς τα ισχύοντα στο ελληνικό δικονομικό δίκαιο, που επιβάλλει την εκδίκαση από πολυμελές δικαστήριο, όπου με την ανταλλαγή τυχόν διαφορετικών απόψεων των μελών του, τόσο κατά την εκτίμηση του αποδεικτικού υλικού όσο και για την ερμηνεία του εφαρμοστέου κανόνα ουσιαστικού δικαίου, εξασφαλίζεται η ορθότερη κατά το δυνατό κρίση, συνεπάγεται τον κίνδυνο εκδόσεως μη ορθής απόφασης. Ο κίνδυνος αυτός μεγιστοποιείται εκ του ότι οι αποφάσεις του Μουφτή όταν κηρυχθούν εκτελεστές δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα (έφεση, αναίρεση) σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 3 του ν. 1920/1991, απαγόρευση που δεν ισχύει κατά κανόνα για τις αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων. Δημιουργείται έτσι και μια άλλη περαιτέρω διάκριση μεταξύ Ελλήνων Μουσουλμάνων και των άλλων Ελλήνων. Αλλά και η εκδίκαση υποθέσεων αστικού χαρακτήρα από πρόσωπο που στερείται των προσόντων δικαστού, όπως αυτά διαγράφονται από τις εθνικές νομοθεσίες, προσκρούει αμέσως και ευθέως στο άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης της Ρώμης για τα ανθρώπινα δικαιώματα που ισχύει από του έτους 1953. Στο άρθρο αυτό γίνεται λόγος για το δικαίωμα κάθε προσώπου να δικαστεί η υπόθεσή του δίκαια, δημόσια και μέσα σε εύλογη προθεσμία από ανεξάρτητο και από αμερόληπτο δικαστήριο. Σχετικό και το άρθρο 5 της Σύμβασης, με το οποίο αναγνωρίζεται μεταξύ των συζύγων ισότητα δικαιωμάτων και καθηκόντων αστικού χαρακτήρα, όσο και στις σχέσεις με τα παιδιά τους, ως προς το γάμο κατά τη διάρκειά του και τη λύση του. Πέραν της διατάξεως αυτής η εν λόγω ισότητα διασφαλίζεται και με το άρθρο 21 του Συντάγματος.

Ως προς την κήρυξη εκτελεστής της απόφασης του Μουφτή

Από τη διάταξη του άρθρου 5 της ΠΝΠ/1990 προκύπτει ότι το μονομελές πρωτοδικείο, προκειμένου να κηρύξει εκτελεστή την απόφαση του Μουφτή, οφείλει να ερευνήσει, εκτός του αν η απόφαση εκδόθηκε μέσα στα όρια της δικαιοδοσίας του, όπως ίσχυε προηγουμένως, αλλά και αν τηρήθηκαν οι συνταγματικές επιταγές ως προς τις εφαρμοσθείσες διατάξεις. Από αυτό προκύπτει το μεν ότι οι διατάξεις αυτές πρέπει να μνημονεύονται στην απόφαση, με τις δυσχέρειες που ήδη επισημάνθηκαν, το δε να μην αντίκειται στο Σύνταγμα. Εκ του ότι υπόκειται στον έλεγχο του Μονομελούς Πρωτοδικείου η συνταγματικότητα του ουσιαστικού νόμου που εφάρμοσε ο Μουφτής, προκύπτει περαιτέρω ότι ο Μουφτής πρέπει να γνωρίζει, όχι μόνο το μουσουλμανικό δίκαιο, αλλά και αυτό του Συντάγματος και των εκτελεστικών αυτού νόμων. Όμως τέτοια προϋπόθεση δεν περιλαμβάνεται στα προσόντα διορισμού του. Εν όψει μάλιστα του ότι οι αποφάσεις του Μουφτή δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα (τακτικά ή έκτακτα) θα πρέπει το Μονομελές Πρωτοδικείο να αρνηθεί την κήρυξη της απόφασης του Μουφτή ως εκτελεστής, αν από το περιεχόμενό της προκύπτει φανερή δυσαρμονία προς το κοινό περί δικαίου αίσθημα. Τούτο προκύπτει εκ του ότι στο νεότερο αυτό νόμο (ΠΝΠ) δεν επαναλήφθηκε η προηγούμενη δέσμευση του Μονομελούς Πρωτοδικείου να μην ερευνά το περιεχόμενο της απόφασης του Μουφτή. Συμπερασματικά η ως άνω διάταξη της ΠΝΠ ενέχει και το σπέρμα της αυτοαναιρέσεως, αφού, όπως και πιο κάτω εκθέτω, όλες οι δικαιοδοτικές εξουσίες του Μουφτή αντίκεινται στο Σύνταγμα.

Οι επί μέρους δικαιοδοτικές εξουσίες του Μουφτή

1. Γάμος μεταξύ μουσουλμάνων Ελλήνων, εφόσον διέπεται από τον Ιερό Μουσουλμανικό Νόμο

Σύμφωνα με τα όσα έχουν γίνει δεκτά, κατά το μουσουλμανικό δίκαιο ο γάμος αποτελεί σύμβαση ιδιωτικού δικαίου και συνάπτεται ύστερα από πρόταση του ενός συμβαλλομένου προς τον έτερο και αποδοχή της πρότασης από τον άλλο στο όνομα του Αλλάχ, παρουσία δύο μαρτύρων και με καθορισμό ενός χρηματικού ποσού, δίκην προικός, που ο σύζυγος υποχρεούται να δώσει στη γυναίκα σε περίπτωση λύσης του γάμου λόγω διαζυγίου ή θανάτου (νικιάχ). Μέχρις αυτού του σημείου δεν υπάρχει πρόβλημα αντισυνταγματικότητας ή αντιθέσεως στα χρηστά ήθη ή τη δημόσια τάξη. Τα προβλήματα προκύπτουν εκ του ότι δεν είναι απαραίτητη κατά τη σύναψη του γάμου η αυτοπρόσωπη παρουσία της γυναίκας, έστω και ενήλικης, αλλά μπορεί να εκπροσωπείται από στενό άρρενα συγγενή της. Έτσι όμως προκύπτει το ενδεχόμενο της συνάψεως γάμου από μόνη τη συμφωνία γαμπρού και συγγενούς της νύφης, που υπό τις συνθήκες της διαβιώσεώς της δεν μπορεί να αντιδράσει. Το μεγαλύτερο όμως πρόβλημα προκύπτει από το γεγονός ότι κατά τον Ιερό Μουσουλμανικό Νόμο επιτρέπεται η πολυγαμία και μάλιστα μόνον από την πλευρά του άντρα, που μπορεί να τελέσει γάμο και να έχει συγχρόνως μέχρι τέσσερις συζύγους. Στην περίπτωση αυτή υπάρχει άμεση και βάνουση προσβολή των χρηστών ηθών και της δημοσίας τάξεως, αφού η διγαμία όχι μόνον αποτελεί κώλυμα συνάψεως γάμου, όχι μόνο λόγο διαζυγίου αλλά και ποινικό αδίκημα, σύμφωνα με το άρθρο 356 του ΠΚ και ισχύει για όλους τους Έλληνες ανεξαρτήτως θρησκείας. Συνεπώς ο Μουφτής επικυρώνοντας ή χορηγώντας άδεια τελέσεως και νέου γάμου σε ήδη έγγαμο άνδρα διαπράττει το ως άνω έγ-

κλημα ως άμεσος συνεργός του δράστη της διγαμίας. Από τα παραπάνω προκύπτει και ανισότητα της μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε βάρος των γυναικών μη ανεκτή στη σύγχρονη κοινωνική ζωή και ευθεία παραβίαση της οικείας συνταγματικής διάταξης.

2. Διαζύγιο

Προβλέπονται δύο τρόποι λύσεως του γάμου με διαζύγιο. Η συναινετική λύση και η αποπομπή. Η συναίνεση (hul) δεν παρουσιάζει προβλήματα και συνήθως προέρχεται από επιθυμία της γυναίκας που όμως υποχρεώνεται να καταβάλει στον άνδρα ένα είδος αποζημίωσης. Αποτελεί περίπτωση δικαιώματος «αυτοεξαγοράς». Η αποπομπή (talag) γίνεται από τον άνδρα με δήλωσή του προς τη γυναίκα επί τρεις διαδοχικές φορές, σε περιόδους «καθαρότητας» της γυναίκας και στο διάστημα αυτό να μην έχει κοιμηθεί μαζί της. Ο θεσμός αυτός, ασφαλώς υποτιμητικός της προσωπικότητας της γυναίκας είναι ασφαλώς αντισυνταγματικός (άρθρο. 21 Συνταγμ.) αλλά και αντίθετος στα χρηστά ήθη. Στην ουσία το διαζύγιο μεταξύ μουσουλμάνων συζύγων απόκειται στη θέληση του άνδρα, που, αν δεν συναινεί στο διαζύγιο, η γυναίκα δεν μπορεί να απαλλαγεί από δυσβάστακτο γάμο, αφού το δικαίωμα αποπομπής ανήκει μόνο στον άνδρα, ενίοτε εμμένοντα σ' αυτόν για λόγους εκδίκησης. Κατά τα κρατούντα στη γερμανική νομολογία, το κατά το μουσουλμανικό δίκαιο είτε με αποπομπή είτε με συναίνεση διαζύγιο αντίκειται στην εσωτερική (γερμανική) δημόσια τάξη, αφού το διαζύγιο, όπως και στην Ελλάδα, απαγγέλεται μόνο από τα πολιτικά δικαστήρια.

3. Διατροφές

Σε περίπτωση διαζυγίου κατά τη σαρία ο σύζυγος υποχρεούται να καταβάλλει διατροφή (νεφακά) στη σύζυγο επί τριμήνο από της λύσεως του γάμου. Πρόκειται περί προσωρινής διατροφής γιατί θεωρείται ότι μετά την παρέλευση του τριμήνου, η γυναίκα μπορεί και οφείλει να ανεύρει νέο σύζυγο. Ουδεμία όμως πρόνοια υπάρχει για τον άπορο σύζυγο, που κατά τον ΑΚ δικαιούται διατροφής για αόριστο χρονικό διάστημα από την εύπορη σύζυγό του, όπως επίσης και για τη σύζυγο για τον πέραν του τριμήνου χρόνο. Κατ' αυτόν τον τρόπο υφίσταται μια δυσμενής μεταχείριση της γυναίκας κυρίως, που στο σύνολό της σχεδόν διαπνέει τον Ιερό Μουσουλμανικό Νόμο. Συνεπώς υπάρχει ανισότητα των Ελλήνων, ανεξαρτήτως φύλου και θρησκευάτος ευθέως προσκρούουσα στο Σύνταγμα.

4. Σχέσεις γονέων και τέκνων

Η ισονομία των συζύγων, όσον αφορά τις σχέσεις τους με τα τέκνα, που έχει οριστεί με τις τροποποιήσεις του ν. 1329/1983, δεν ισχύει στο μουσουλμανικό δίκαιο. Τούτο γιατί, σε περίπτωση διαζυγίου η επιμέλεια του αγοριού ανήκει στη μητέρα μόνο μέχρι την ηλικία των επτά ετών και του κοριτσιού μέχρι τα εννιά, ενώ στη συνέχεια περιέρχεται στον πατέρα μέχρι την ενηλικίωσή τους.

5. Ισλαμικές διαθήκες

Η εξουσία του Μουφτή έγκειται στη σύνταξη, δημοσίευση και ερμηνεία της διαθήκης που ενώπιόν του δηλώνει ο διαθέτης τη θέλησή του να διαθέσει την περιουσία του σε όποιον αυτός επιθυμεί. Μοιάζει με τη δημόσια διαθήκη που ορίζεται στον ΑΚ με τη διαφορά ότι η διαθήκη των λοιπών πολιτών συντάσσεται ενώπιον συμβολαιογράφου που έχει την ιδιότητα του άμισθου δημόσιου λειτουργού και νομικού ικανής πανεπιστημιακής κατάρτισης ελεγχόμενου από τον οικείο εισαγγελέα, ενώ η ισλαμική ενώπιον διοικητικού υπαλλήλου χωρίς οποιονδήποτε έλεγχο και χωρίς τα εχέγγρα νομικών γνώσεων ιδία όσον αφορά το τυπικό μέρος των συμβολαίων.

Αν και δεν υπάρχει ορισμός για το περιεχόμενο της ισλαμικής διαθήκης γίνεται δεκτό (Δημητριάδης) ότι η εξουσία διάθεσης περιουσίας μουσουλμάνου για τον μετά το θάνατό του χρόνο είναι περιορισμένη, γιατί, κατά τον Ιερό Μουσουλμανικό Νόμο, προηγείται η εξ αδιαθέτου διαδοχή και μέρος μόνον της περιουσίας του μπορεί να διαθέσει ο μουσουλμάνος και αυτό μόνον για αγαθοεργό σκοπό.

6. Εξ αδιαθέτου διαδοχή

Ο Ιερός Μουσουλμανικός Νόμος, ορίζει δυσμενή μεταχείριση της μουσουλμάνας γυναίκας για την χωρίς διαθήκη διαδοχή της στην κληρονομία του θανόντος συζύγου της, προβλέποντας ευνοϊκότερη μεταχείριση (προτίμηση) υπέρ των εξ αρρενογονίας συγγενών πέραν και του τετάρτου βαθμού. Το πολύπλοκο σύστημα της περιέλευσης των υπάρχοντων του θανόντος μουσουλμάνου, που είναι αποδεκτό από όλα τα μουσουλμανικά δόγματα ως περιεχόμενο κατευθείαν από τον Προφήτη, αναπτύσσεται στο σύγγραμμα του Δ.Ν. Δημητριάδη (Δημητόγλου) *ΙΕΡΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΩΝ ΜΩΑΜΕΘΑΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΝ – ΦΕΡΑΪΖ*, σχεδόν ακατανόητο από τον Έλληνα δικαστή που καλείται να επικυρώσει την απόφαση του Μουφτή. Το πράγμα περιπλέκεται ακόμη περισσότερο από την οθωμανική διάκριση των ακινήτων σε καθαράς ιδιοκτησίας (μουλκ) και δημόσιας γης, εκ των οποίων μόνον τα πρώτα υπόκεινται σε κληρονομική διαδοχή. Το κατά τον Δημητριάδη (Δημητόγλου) αποδεκτό από όλα τα μουσουλμανικά δόγματα του συστήματος της εξ αδιαθέτου διαδοχής ευλόγως αμφισβητεί ο Πρόεδρος Πρωτοδικών Ευστ. Τσουκαλάς, αλλά και ο ίδιος στο βιβλίο του αναφέρει αποκλίσεις διαφόρων μουσουλμάνων νομικών.

Οι αναμενόμενες αντιδράσεις της Τουρκίας

Η Τουρκία, εφόσον η Ελλάδα καταργήσει το ν.1920/1991, ως προς τις περί δικαιοδοσίας του Μουφτή διατάξεις του ή αν τα ελληνικά δικαστήρια δεχθούν την αντισυνταγματικότητα των διατάξεων αυτών, όπως προτείνω, αναμένεται ν' αντιδράσει, αφού θα χάσει ένα μέρος της επιρροής της επί ελληνικού εδάφους, κατάλοιπο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, την ανασύσταση της οποίας ονειρεύεται. Η αντίδρασή της όμως θα είναι άσφαιρη αφού και η ίδια προ πολλού έχει αποβάλει το ισλαμικό καθεστώς της και έχει σύγχρονη νομοθεσία κοσμικού κράτους. Άλλωστε η θεσπισθείσα δικαιοδοσία του Μουφτή για τους Έλληνες Μουσουλμάνους είχε ως αιτιολογία την ομοιόμορφη μεταχείριση των Ελλήνων Μουσουλμάνων και αυτών της Τουρκίας, η οποία όμως προ πολλού αυτοβούλως έχει καταργηθεί στην Τουρκία και η αρχή της αμοιβαιότητας πρέπει να εφαρμοσθεί.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

1. Ο Μουφτής δεν είναι δικαστής και συνεπώς δεν μπορεί να εκδίδει δικαστικές αποφάσεις.
2. Ο Ιερός Μουσουλμανικός Νόμος τον οποίον εφαρμόζει, πέραν του ότι είναι αναχρονιστικός και ασύμφωνος με τη σύγχρονη κοινωνική ζωή, δεν έχει το σαφές και ορισμένο που απαιτείται για την εφαρμογή του.
3. Όλες οι δικαιοδοτικές εξουσίες του που ορίζονται στο νόμο προσκρούουν σε συνταγματικές διατάξεις.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Επιβάλλεται η άμεση ανάκληση της ΝΠΔ και του κυρωτικού νόμου της κατά το μέρος που αφορά τις δικαιοδοσίες του Μουφτή. Άλλως ο Έλληνας δικαστής που καλείται να κηρύξει εκτελεστή την απόφαση του Μουφτή πρέπει να αρνηθεί τούτο με οποιαδήποτε αιτιολογία από αυτές που προανέφερα.

Θέμα: «Οικονομία και ανάπτυξη περιοχής Θράκης. Ευκαιρίες, Προϋποθέσεις, Περιορισμοί»

Ομιλητής: Δημήτριος Ζακοντίνος
Οικονομολόγος - Α' Αντιπρόεδρος ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.

Αξιότιμοι κυρίες και κύριοι,

Η γεωγραφική ενότητα της Θράκης καταλαμβάνει το Β.Α. ακραίο τμήμα της χώρας και αποτελείται από τους Νομούς ΕΒΡΟΥ-ΡΟΔΟΠΗΣ και ΞΑΝΘΗΣ σε γραμμική διάταξη κατά μήκος της μεθορίου με τη Βουλγαρία (προς Βορρά) και την Τουρκία (ανατολικά).

Η έκτασή της είναι 8.578 τ. χλμ ή 6,5% της συνολικής έκτασης της

χώρας με πληθυσμό 350 χιλ. άτομα.

Αποτελείται από γόνιμα προσχωματικά βαθεία εδάφη με πλούσιους υδροφόρους ορίζοντες και επιφανειακά νερά τα οποία παρέχουν ασφαλείς προϋποθέσεις μεγάλων αποδόσεων στις ετήσιες καλλιέργειες (σίτος – αραβόσιτος κλπ). Όσον αφορά τον ορυκτό πλούτο υπάρχουν ενδείξεις ότι είναι αρκετά σημαντικότερος από ότι μέχρι σήμερα γνωρίζουμε.

Παρόλα αυτά η Θράκη αποτελεί μία ιδιαίτερη γεωγραφική ενότητα μέσα στην Ελληνική επικράτεια, μία ιδιαιτερότητα που έχει επισημανθεί από τους πρώτους χρόνους της προσάρτησής της και παρά τις έστω και αποσπασματικές προσπάθειες εκ μέρους της Ελληνικής πολιτείας για την ανάπτυξη της περιοχής, η μη αξιοποίηση του δυναμικού της οφείλεται κατά την άποψή μας στους κάτωθι λόγους

- Στην ακραία θέση του γεωγραφικού διαμερίσματος και στις μεγάλες αποστάσεις από τα μεγάλα αστικά κέντρα,
- Στο γεγονός ότι οι έμπειροι και μορφωμένοι γηγενείς δεν παραμένουν για μεγάλο χρονικό διάστημα στην περιοχή καθόσον μετακινούνται σε μεγαλύτερα αστικά κέντρα, στερώντας την περιοχή από τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους.
- Στη σχετική ανομοιογένεια του πληθυσμού της περιοχής που αποτελείται από χριστιανούς, Πομάκους, μωαμεθανούς και Ρομά.

Κύριος όμως λόγος για τη δημιουργία αυτής της ιδιαιτερότητας που χαρακτηρίζει την περιοχή θα πρέπει να αποδοθεί και στην ασκηθείσα διαχρονικά, πολιτική όλων των ελληνικών κυβερνήσεων που εξαντλείτο στο μειονοτικό θέμα που αντιμετωπιζόταν με διάφορους περιορισμούς αλλά και με αστυνομικές διατάξεις.

Η πολιτική αυτή σίγουρα ήταν, από τους βασικότερους παράγοντες που περιθωριοποίησαν την περιοχή αλλά και δημιούργησαν τα προβλήματα οικονομικού, κοινωνικού και πολιτιστικού χαρακτήρα, δίνοντας την ευκαιρία στην Τουρκική εξωτερική πολιτική, η οποία χαρακτηρίζεται από συνέχεια, συνέπεια, υπομονή και καλό σχεδιασμό στους μακροχρόνιους στόχους της, να δημιουργήσει συνθήκες εφαρμογής των σχεδιασμών της που αποβλέπουν σε πρώτη φάση τουλάχιστον, στην επιβολή τουρκικής συνείδησης σε όλους τους μωαμεθανούς της Θράκης.

Η μεταστροφή της ελληνικής πολιτείας άρχισε μετά το 1950 με την εφαρμογή μιας άλλης πολιτικής καθώς επικράτησαν

νέες ιδέες, που είχαν σχέση με την περιφερειακή ανάπτυξη. Και αυτό γιατί, όσο γινόταν συνείδηση ότι η ταχεία και απρογραμμάτιστη ανάπτυξη της Αθήνας δημιουργούσε μεγάλα προβλήματα στη χώρα, τόσο αυξάνονταν οι τάσεις για την ανάπτυξη της περιφέρειας.

Τα αποτελέσματα από την εφαρμογή αυτής της περιστασιακής αναπτυξιακής πολιτικής ήταν πενιχρά και βέβαια ανάλογα ήταν και αυτά για την Θράκη που όμως η ιδιαιτερότητά της απαιτούσε μία άλλη, τελείως διαφορετική αντιμετώπιση από την υπόλοιπη περιφέρεια.

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθούμε στα γεγονότα του 1955 όπου υπό συνθήκες οργανωμένης δίωξης, ο πληθυσμός της Κωνσταντινούπολης, του οποίου την υπόσταση εγγυάτο η συνθήκη της Λωζάννης του 1923, αναγκάστηκε να τραπεί σε φυγή, ενώ παράλληλα καταργήθηκε de facto, το καθεστώς αυτοδιοίκησης της Ελληνικής μειονότητας των νήσων Ίμβρου και Τενέδου. Η δε μετατροπή των νήσων αυτών σε χώρους ελεύθερης διαβίωσης τούρκων καταδίκων υποχρέωσε τους Έλληνες των δύο νησιών σε εκπατρισμό. Αναμφίβολα χαρακτηριστική ήταν, για ανεξήγητους λόγους, η αδράνεια της Ελληνικής πολιτείας πάνω σε αυτές τις εξελίξεις, η οποία αντί να συνεχίσει την εφαρμογή υποτονικών και αναποτελεσματικών μέτρων, έπρεπε να σχεδιάσει και να υλοποιήσει τάχιστα μία άλλη πολιτική στρατηγικού χαρακτήρα για την Θράκη, που να ενσωμάτωνε τον εκδιωχθέντα Ελληνισμό της Κων/λης και των νήσων Ίμβρου και Τενέδου στην περιοχή.

Η υλοποίηση μιας τέτοιας πολιτικής σίγουρα θα απογείωνε κοινωνικά και οικονομικά τη Θράκη ενώ παράλληλα θα θωράκιζε αμυντικά και την χώρα.

Μετά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο έγινε πλέον σαφές ότι έπρεπε να ενισχυθούν οι ανατολικές ακριτικές περιοχές με κύρια επιλογή τη Θράκη, εφαρμόζοντας μία άλλη πολιτική οικονομικής ανάπτυξης και με στόχο να συγκρατηθεί ο πληθυσμός στην περιοχή μέσω της δημιουργίας νέων αλλά και της επέκτασης παλαιών μεταποιητικών μονάδων.

Στη βάση αυτή δημιουργήθηκε και ψηφίστηκε ο Ν. 289/76. Με το νέο νόμο δημιουργήθηκαν τα κίνητρα για την ανάπτυξη των παραμεθόριων περιοχών που περιελάμβαναν διάφορα μέτρα για τις επιχειρήσεις που θα εγκαθίστανταν εκεί όπως.

- Μειωμένη φορολογία επί των κερδών, των αποθεματικών, της μεταβίβασης ακινήτων
- Κάλυψη μέρους της δαπάνης κτιριακών εγκαταστάσεων
- Επιδότηση των επενδύσεων και του επιτοκίου
- Μείωση των ασφαλιστικών εισφορών
- Χορήγηση στεγαστικών δανείων με ευνοϊκούς όρους καθώς

και διάφορες φοροαπαλλαγές και συναφείς ρυθμίσεις Έτσι λοιπόν μεγάλος αριθμός επιχειρηματιών και επενδυτών έσπευσε να επωφεληθεί των σχετικών κινήτρων και μέσα σε ένα χρόνο είχαν υπαχθεί στο σχετικό νόμο 370 επιχειρήσεις με πρόβλεψη να απασχολήσουν 27.000 άτομα.

Βέβαια το πρόγραμμα ουδέποτε υλοποιήθηκε σε όλη του την έκταση καθόσον, το μεν αρμόδιο Υπουργείο υπήγαγε τα υποβαλλόμενα αιτήματα στις ευεργετικές διατάξεις του Νόμου αλλά στη συνέχεια οι τράπεζες εξετάζοντας σε βάθος τα αιτήματα για χρηματοδότηση, με κύριο κριτήριο τη βιωσιμότητα της επένδυσης, υλοποίησαν μέρος αυτών, σε ποσοστό 8% των υπαχθέντων στο Νόμο από το σχετικό Υπουργείο.

Όσον αφορά τις ζητούμενες από τις Τράπεζες εξασφαλίσεις που ναι μεν στην περίπτωση των βιοτεχνιών, η κρατική εγγύηση ήταν αρκετή, όμως στην περίπτωση χρηματοδότησης μεγάλων επιχειρήσεων υπήρχαν σε πολλές περιπτώσεις αξεπέραστες δυσκολίες.

Αυτό συνέβαινε διότι, το καθεστώς λειτουργίας των Τραπεζών δεν επέτρεπε χρηματοδοτήσεις μεγάλων ποσών, αφού δεν είχε προηγηθεί προσαρμογή της νομισματικής πολιτικής από την Κεντρική Τράπεζα, της οποίας οι διατάξεις για τα ανώτατα όρια χρηματοδότησης ήταν πολύ χαμηλότερα των ζητούμενων δανείων.

Έτσι λοιπόν η αποτυχία του συγκεκριμένου προγράμματος ήρθε φυσιολογικά και εκ των υστέρων έγινε αντιληπτό ότι δεν υπήρχαν μηχανισμοί για την ταχεία προώθηση, ορθή μελέτη αλλά και αξιολόγηση των σχετικών αιτήσεων.

Επίσης στην αποτυχία του προγράμματος συνετέλεσε και το γεγονός ότι σε πάρα πολλές περιπτώσεις οι διάφορες διευκολύνσεις, διεύρυνσης χρηματοδοτήσεων, ρυθμίσεων κλπ συνεχίστηκαν να δίνονται σύμφωνα με την πίεση, που ασκούσαν στην εκάστοτε κυβέρνηση, οι παραγωγικές τάξεις της περιφέρειας αλλά κυρίως, οι επιτόπιοι πολιτικοί (βουλευτές – υπουργοί).

Στη συνέχεια εφαρμόστηκε ένα άλλο επενδυτικό καθεστώς με χαρακτηριστικό την καθιέρωση επιδοτήσεων του έργου. Οι νόμοι 1262/82, 1682/82, 1892/90, 2234/94 καθιέρωσαν ελκυστικά κίνητρα που ωστόσο προσήλκυσαν δυστυχώς πολύ περιορισμένο αριθμό ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΩΝ επενδυτών, ενώ οι ήδη εγκατεστημένοι επιχειρηματίες το μόνο που επιζητούσαν ήταν να ρυθμίσουν με ευνοϊκότερους όρους τις ήδη αναληφθείσες από αυτούς υποχρεώσεις τους.

Καταλήγοντας θα μπορούσαμε να πούμε μετά βεβαιότητας ότι τα αποτελέσματα της όλης προσπάθειας ήταν αντιστρόφως ανάλογα σε σχέση με τα κεφάλαια που αναλώθηκαν κατά την διάρκεια αυτής της περιόδου. (τουλάχιστον 25ετίας)

Βεβαίως, ούτε επετεύχθη και ο στόχος της διατήρησης πληθυσμού στην περιοχή, παρά την προσπάθεια εγκατάστασης των ομογενών που προέρχονταν από την π. Σοβιετική Ένωση, η οποία απεδείχθη και αυτή προσωρινού χαρακτήρα.

Ωστόσο, ουδέν κακόν αμιγές καλού καθόσον συντελέστηκαν διαχρονικά αλλαγές στις υποδομές που σίγουρα εντυπωσιάζουν, όπως το οδικό δίκτυο που βελτιώθηκε (φαρδύτεροι και καινούριοι δρόμοι).

Υλοποιήθηκε το μεγάλο έργο της ΕΓΝΑΤΙΑΣ που διατρέχει κατά μήκος και τους τρεις Νομούς, οι πόλεις εκμοντερνίστηκαν και επεκτάθηκαν (όμως όλα αυτά σε καμία περίπτωση δεν συνιστούν την επιθυμητή οικονομική ανάπτυξη). Αξιοσημείωτο επίσης είναι ότι ο σιδηροδρομικός άξονας Αλεξανδρούπολης Ορμενίου μήκους 178 χλμ έχει ανακαινισθεί, ενώ έχει αναβαθμισθεί και ο οδικός.

Ο νέος προβλήτας του λιμένα Αλεξανδρούπολης που κατασκευάστηκε προ 10ετίας και η σύνδεσή του με τον εμπορικό

σιδηροδρομικό σταθμό απαιτεί ελάχιστο κόστος, ενώ οι προοπτικές εκβάθυνσης του λιμένα στα 9-10 μέτρα θα επιτρέπουν την προσέγγιση πλοίων μεγάλου εκτοπίσματος.

Δεν είναι τυχαίο άλλωστε το Ρωσικό ενδιαφέρον που εκδηλώθηκε

- με την ίδρυση προξενείου στην Αλεξανδρούπολη
- για την εκμετάλλευση του λιμένα της Αλεξανδρούπολης,
- για την Αγορά των υπό αποκρατικοποίηση ΤΡΑΙΝΟΣΕ και ΕΕΣΤΥ.

Από την άλλη πλευρά η ευρύτερη περιοχή της Θράκης αποκαλείται εδώ και αρκετά χρόνια νεκροταφείο επιχειρήσεων, καθώς οι εκατοντάδες εταιρίες-προϊόν των πιο πάνω αναπτυξιακών νόμων- που λειτούργησαν για κάποια χρόνια, σήμερα είτε έχουν κλείσει, είτε μεταφέρθηκαν σε άλλες χώρες και είναι χαρακτηριστική η αναφορά από μεγάλη εφημερίδα του κέντρου ότι ενώ το 2003 στο επιχειρησιακό κέντρο Ροδόπης λειτουργούσαν 99 επιχειρήσεις που απασχολούσαν 17.000 άτομα, σήμερα έχουν απομείνει 7 και μετά βίας απασχολούν 900.

Η δε ανεργία στους νομούς Ξάνθης και Ροδόπης φθάνει το 40% πράγμα που σηματοδοτεί την περαιτέρω συρρίκνωση της δραστηριότητας, δηλητηριάζοντας όλο και περισσότερο την κοινωνική ατμόσφαιρα με την αυξανόμενη φτώχεια.

Επίσης με βάση τα παραπάνω αλλά και τη διαπίστωση ότι ο κύριος όγκος της επιχειρηματικής δραστηριότητας της Θράκης είτε έχει αδρανοποιηθεί είτε μετανάστευσε στη Βουλγαρία λόγω των υφισταμένων εκεί, ευνοϊκών συνθηκών, όπως:

- του χαμηλού εργατικού κόστους (που όμως πρέπει να εξετάζεται κατά περίπτωση.)
- των ειδικών φορολογικών κινήτρων και διευκολύνσεων, αλλά και
- του ευέλικτου νομικού πλαισίου

δημιουργεί όλες εκείνες τις συνθήκες πίεσης, από διάφορα όργανα της κομισιόν της Ε.Ε. για τη δημιουργία στην περιοχή Ειδικής Οικονομικής Ζώνης (ΕΟΖ).

Το θέμα αυτό τίθεται ως κίνητρο αλλά και προϋπόθεση για την προσέλκυση Διεθνών επενδύσεων που σύμφωνα με τις εκτιμήσεις τους θα συμβάλουν σε γενικές γραμμές στην ανάπτυξη της περιοχής αλλά και επέκταση και της χώρας. Ωστόσο δεν πρέπει να παραβλέπουμε ότι η ΕΟΖ είναι μία γεωγραφική περιοχή στην οποία ισχύει ένα εντελώς ιδιαίτερο νομοθετικό, οικονομικό και διοικητικό καθεστώς.

Δηλαδή σε μία Ε.Ο.Ζ. το κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας δεν είναι το ίδιο που ισχύει για την υπόλοιπη επικράτεια. Οι συνθήκες εργασίας κατά τεκμήριο είναι δύσκολες και περιλαμβάνουν 10ωρη εργασία. Οι αμοιβές είναι χαμηλές και συχνά προσφέρεται και κατάλυμα εντός ή κοντά στο χώρο εργασίας, στους εργαζόμενους που έρχονται να εργαστούν από άλλες περιοχές. Επίσης στις ΕΟΖ δεν απασχολούνται μόνο ντόπιοι αλλά και μετανάστες οιασδήποτε εθνικότητας. Ανεξάρτητα από το όποιο όφελος των συγκεκριμένων εταιριών που λειτουργούν στις ΕΟΖ, θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη το γεγονός ότι δε υπάρχουν ικανοποιητικές αμοιβές στους εργαζόμενους, πράγμα που τους επιβάλλει να κατοικούν στα εργασιακά στρατόπεδα και κατά συνέπεια η οικονομία της περιοχής ουδόλως επωφελείται από την εγκατάσταση αυτών των επιχειρήσεων, αλλά ούτε και η οικονομία της Χώρας, αφού η φορολογία επ' αυτών των επιχειρήσεων είναι αμελητέα έως ανύπαρκτη.

Κατά συνέπεια, στην περίπτωση που δημιουργηθεί ΕΟΖ στη Θράκη και με δεδομένο, τις επικρατούσες διεθνώς, σε αυτές

τις ζώνες συνθήκες εργασίας, τις χαμηλές αμοιβές καθώς και η προοπτική να απασχοληθούν άτομα άλλων εθνικοτήτων είναι κάτι παραπάνω από σίγουρο ότι θα παγιώσει το ήδη συρρικνωμένο εισόδημα των αυτοχθόνων κατοίκων, θα δημιουργήσει συνθήκες για αύξηση της ανεργίας ενώ η έλευση ατόμων με διαφορετική κουλτούρα, θρησκεία, μόρφωση, αλλά και βιοτικό επίπεδο μάλλον θα προκαλέσει σε αυτούς την ανάγκη να αναζητήσουν αλλού καλύτερη τύχη. Η εξέταση μιας τέτοιας προοπτικής, δηλαδή δημιουργία ΕΟΖ, από τα θεσμικά όργανα της Ελληνικής πολιτείας δίνει τουλάχιστον την εντύπωση ότι δεν έχουν αξιολογήσει επαρκώς την έκταση του κινδύνου, για την απώλεια εθνικής κυριαρχίας στην συγκεκριμένη στρατηγικής σημασίας και πλούσια σε μεταλλεύματα περιοχής και αναφερόμαστε κυρίως στην προοπτική αλλοίωσης της πληθυσμιακής σύνθεσης της.

Πέραν όλων των παραπάνω δεν πρέπει σε καμμία περίπτωση να παραβλέπεται και η επιχειρούμενη προσπάθεια για διεύρυνση της τουρκικής επιρροής στην οικονομία της Θράκης, η οποία εκδηλώνεται μέσω της τουρκικής τράπεζας ZIRAAT που έχει ήδη αναπτύξει σημαντική δραστηριότητα στους νομούς ΡΟΔΟΠΗΣ και ΞΑΝΘΗΣ.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Οι προσπάθειες που έγιναν μέχρι σήμερα αποδείχθηκαν δυσανάλογα μικρές σε σχέση με το μέγεθος του προβλήματος. Αυτές εκδηλώθηκαν με αποσπασματικό τρόπο και στόχευαν περιστασιακά μέσω της ανορθολογικής λειτουργίας του πολιτικού μας συστήματος ενώ η έλλειψη οργάνωσης και μέσων καθώς και η γραφειοκρατική αντίληψη της Δημόσιας Διοίκησης σχεδόν τις εξουδετέρωσαν.

Η ανάπτυξη της Θράκης είναι υπόθεση εθνικής προτεραιότητας και θα πρέπει να συνειδητοποιηθεί από όλους ότι το παρόν και το μέλλον δεν εξαρτάται μόνο από την αμυντική της θωράκιση, την οποία σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να παραβλέπουμε. Μεσοπρόθεσμα πλέον εξαρτάται εξίσου αν όχι περισσότερο, από την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιοχής.

Η οικονομική κρίση στην περίπτωση της Θράκης, έστω και χωρίς να υπερβαίνει τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η υπόλοιπη χώρα, ενδέχεται να έχει πολύ πιο επώδυνες επιπτώσεις, καθόσον ο τοπικός πληθυσμός είναι σχετικά μικρότερος (η πλέον αραιοκατοικημένη περιοχή της Ελλάδας μετά τη Δυτική Μακεδονία), αλλά και ανομοιογενής και το κυριότερο έχει την τάση να επενδύει και να μετακινεί τα κεφάλαιά του εκτός της περιοχής λόγω του φόβου, της εξ Ανατολών απειλής.

Αυτό αποτελεί σήμερα τον μεγαλύτερο κίνδυνο, γιατί αν παγιωθεί αυτή η αντίληψη, τότε με τη φυγή ανθρώπων και κεφαλαίων, η περιοχή θα απειληθεί από οικονομική κατάρρευση και δημογραφική αλλοίωση με δυσάρεστη συνέπεια για την πατρίδα μας.

Αυτό το δυσμενές ψυχολογικό κλίμα που διακατέχει τον πληθυσμό της περιοχής πρέπει οπωσδήποτε να αντιστραφεί, αλλά για να γίνει αυτό χρειάζεται δραστική παρέμβαση της πολιτείας για την ενεργοποίηση του πλούσιου δυναμικού της περιοχής σε νέες κατευθύνσεις. Θα πρέπει να γίνει σαφές ότι με βάση τον ιδιαίτερο γεωπολιτικό μας χώρο οι προοπτικές της Θράκης θα πρέπει να συνδεθούν με ένα πρότυπο εξωστρεφούς βιώσιμης ανάπτυξης με ιδιαίτερο προσανατολισμό στη Βαλκανική και την Ανατολική Ευρώπη μέχρι και τη Ρωσία, χωρίς να παραβλέπονται και οι παρα-

δοσιακοί τομείς, όπως πρωτογενής, δευτερογενής τομέας αλλά και η ανάπτυξη του τουρισμού.

Στο ερώτημα ποιο είναι το πρότυπο της ανάπτυξης της Θράκης θα μπορούσαμε να απαριθμήσουμε άπειρες προτάσεις για εφαρμογή μέτρων ανάπτυξης, που διαχρονικά βλέπουν το φως της δημοσιότητας, ωστόσο εμείς θέτουμε ένα ερώτημα: Τι θέλουμε εμείς για τη Θράκη και πως δε θα επαναληφθούν τα σφάλματα του παρελθόντος;

Η απάντηση σε αυτό το καίριο ερώτημα απαντάται στη ρήση του ρωμαίου Βιργιλίου «felix qui potuit rerum cognoscere causas».

«Ευτυχείς αυτοί που γνωρίζουν τις αιτίες των πραγμάτων». Κατά συνέπεια η δρομολόγηση λύσεων στο θέμα της Θράκης προϋποθέτει σαφή και σε βάθος κατανόηση των σημερινών διαστάσεων του προβλήματος, αλλά και των αλλαγών που έχουν μεσολαβήσει ως προς τη διεθνή αντίληψη των πραγμάτων. Αυτό σημαίνει την ύπαρξη Εθνικής Στρατηγικής, αλλά για να υπάρξει ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ πρέπει να γίνουν σαφή τα ΕΘΝΙΚΑ συμφέροντα που συνδυάζονται απόλυτα με τα ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ συμφέροντα.

Σήμερα τα πράγματα είναι τελείως διαφορετικά από το παρελθόν και οι χθεσινές μέθοδοι δεν μπορούν να έχουν εφαρμογή. Ωστόσο τα χθεσινά συγκριτικά μειονεκτήματα μπορούν να μετατραπούν σε πλεονεκτήματα. Και εννοούμε ότι η πολιτεία θα πρέπει πρωτίστως να δημιουργήσει όλες εκείνες τις προϋποθέσεις για την προσέλκυση επενδύσεων υψηλής στάθμης, παρέχοντας καθεστώς ασφάλειας και φορολογικά κίνητρα που σε συνδυασμό με τη γεωγραφική της θέση (το παράλιο τμήμα μιας βαλκανικής ενδοχώρας) και την υφιστάμενη υποδομή να καταστεί μία επιτυχημένη επιχειρηματική περιοχή κι ένας ελκυστικός τόπος διαβίωσης για τους Έλληνες.

Θεωρούμε ότι αν σχεδιασθεί και εφαρμοσθεί μία τέτοια πολιτική που θα δημιουργήσει μία κατάσταση οικονομικής κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης θα αφυπνιστούν όλοι, ακόμη και πέραν των συνόρων μας γειτνιάζοντας μουσουλμάνοι, που πιστεύουμε ότι οι περισσότεροι έχουν αρκετό μυαλό για να αντιληφθούν τις καταστροφικές για αυτούς και τις οικογένειές τους συνέπειες που θα προκύψουν από την υλοποίηση των επιδιώξεων της ξένης προπαγάνδας.

Μία σύγκριση με την υπάρχουσα στις γειτονικές χώρες κατάσταση θα λειτουργεί υπέρ της χώρας που προσφέρει σ' αυτούς ελευθερία και άνετη διαβίωση.

Για μας το θέμα της Θράκης έχει λύση και είναι ΚΑΘΑΡΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.

Η εφαρμογή μιας πολυδιάστατης πολιτικής για την ανάπτυξη της περιοχής αποτελεί εθνικό χρέος όχι μόνο για τη θωράκισή της, αλλά και για την άμβλυνση των ανισοτήτων και των διαφόρων τοπικών εντάσεων.

Το δυσάρεστο όμως στην όλη υπόθεση είναι ότι από τις μέχρι σήμερα διακηρύξεις και κινήσεις των τελευταίων κυβερνήσεων δεν διαφαίνεται προοπτική ανάπτυξης στην περιοχή.

Πως άλλωστε να γίνει αυτό, όταν οι ίδιοι σχεδόν άνθρωποι διαχειρίζονται διαχρονικά το θέμα αυτό μέσα από διάφορα πολιτικά σχήματα.

Η πραγματική οικονομική επέκταση της Θράκης και όχι μόνο μπορεί να συντελεσθεί με σοβαρές και επίπονες προσπάθειες που χρειάζονται συλλογικότητα και το κυριότερο πολιτικούς με υπευθυνότητα, πατριωτισμό και φαντασία.

Η Γεωπολιτική της Ουκρανικής κρίσης

Επίκαιρον Άρθρον

Του Στρατηγού ε.α. και Ακαδημαϊκού Δημητρίου Σκαρβέλη

Με ανησυχία παρακολουθούμε όλοι να εξελίσσεται επί μήνες ένα παιγνίδι γεωστρατηγικών συμφερόντων στην Ουκρανία, συμφερόντων μεταξύ κυρίως της Δύσης (Ε.Ε. και ΗΠΑ) και της Ρωσίας. Η πολύ πρόσφατη «εκεχειρία» των επτά σημείων, που υπεγράφη μεταξύ των αντιπάλων ουκρανικών μερών, της Ρωσίας και του ΟΑΣΕ την 6η Σεπτ., εύχονται οι πάντες να οδηγήσει σε μία βιώσιμη πολιτική διευθέτηση της κρίσης, όμως κάτι τέτοιο δεν πρέπει να θεωρείται βέβαιον.

Στα μέχρι σήμερα παρουσιασθέντα στον τύπο, με σχετικά άρθρα, αίτια της κρίσης, δεν έχει θιγεί το γεωπολιτικό υπόβαθρό της, με την αρθρογραφία να άπτεται κυρίως των οικονομικών συμφερόντων των αντιμαχόμενων πλευρών, της επιδίωξής στους για επέκταση της επιρροής των και κηδεμόνευση άλλων, καθώς και της επαύξησης της ασφαλείας τους, όπως η κάθε πλευρά την εννοεί και την επιζητεί.

Εντούτοις, πίσω από όλα αυτά υπάρχει ένα γεωπολιτικό σχήμα (η θεωρία), που αν και παλαιό, δεν έχει παύσει ακόμα και σήμερα να ρίχνει τη βαριά σκιά του, στις γεωστρατηγικές επιδιώξεις των ισχυρών της γής.

Είναι απαραίτητο να ανατρέξει κανείς στις γεωπολιτικές θεωρίες των αρχών του 20ου αιώνα προκειμένου να βρεί την άκρη με τα συμβαίνοντα στην Ουκρανία. Το γεωπολιτικό παιγνίδι των ισχυρών παικτών (Μεγάλων Δυνάμεων) δεν είναι ορατό δια γυμνού οφθαλμού, ιδίως από τους μικρούς παίκτες (μικρές χώρες) του διεθνούς γίνεσθαι. Εξάλλου αυτοί, οι μικροί παίκτες, δεν είναι και σε θέση να παρέμβουν, διότι η γεωπολιτική γενικά, είναι πολιτική της «ισχύος», άρα τέτοια των ισχυρών και όχι των αδυνάτων. Οι αδύνατοι υποχωρούν και ακολουθούν, όπως έχει διδάξει ο Θουκυδίδης.

Ο κατά βάσιν γεωγράφος Μακίντερ, πρίν από ένα και πλέον αιώνα, διετύπωσε στο έργο του “The Geographical pivot of History”, το 1904 και σε άλλες του εργασίες στη συνέχεια, τη θεωρία της «καρδιάς της γής» (heartland), την οποία όποιος κατείχε, θα μπορούσε να επικρατήσει η κυριαρχήσει σε όλο τον πλανήτη μας. Ως τέτοια, καρδιά, θεωρούσε την Ευρασία, γεωγραφικό όρο που χοντρικά τον χωροθετούσε στην Ανατολική Ευρώπη και Δυτική Ρωσία, λαμβανομένων εν συνόλω (υπόψιν ότι η Ευρώπη εκτείνεται ως τα Ουράλια). Ο Μακίντερ έβλεπε πάντοτε τη γεωγραφία όχι μόνο σαν μορφολογία εδάφους, αλλά και στην ιστορική, οικονομική, πολιτική και δυναμική (ισχύος) διαστάσεις της.

Σχεδόν παράλληλα, στη Γερμανία είχαν δραστηριοποιηθεί άλλοι γεωγράφοι, πυρήνας των οποίων είχε υιοθετήσει τη θεωρία του Ratzel περί «ζωτικού χώρου», η οποία έφθασε στο απόγειό της κατά το μεσοπόλεμο και έδωσε τροφή στις περί του περιουσίσιου λαού (των Αρίων) απόψεις του Χίτλερ. Έτσι διατυπώθηκε το γερμανικό “lebensraum”, με βλέψεις προς ανατολάς, προς την περιοχή της Ουκρανίας, ως ζωτικού χώρου για την επιβίωση της Αρίας φυλής. Το βιβλίο “Mitteleuropa” (Μεσευρώπη) που εκδόθηκε στη Γερμανία το 1915, ως χώρος γερμανικής κυριαρχίας, σε συνδυασμό με την «heartland» του Μακίντερ και το “lebensraum”, απετέλεσαν για τους γερμανούς ναζιστές όραμα επι-

κράτησης στον κόσμο. Το Σύμφωνο Ρίμπεντροπ-Μολότοφ (Γερμανίας – Ρωσίας το 1939) εσφράγισε προς στιγμή τη θεωρία του Μακίντερ, αλλά ο αυταρχισμός και η άκρατη μεγαλομανία του Χίτλερ, τον ώθησαν κατά της Ρωσίας στη συνέχεια.

Ο Μακίντερ εσχεδίασε και στη μεταπολεμική περίοδο την περίκλιση η ανάσχεση “containment” της ΕΣΣΔ, σε όλη τη διάρκεια του ψυχρού πολέμου, από τις Δυτικές Δυνάμεις (ναυτικές δυνάμεις) της περιφέρειας (NATO, CENTO...). Μία «προσέγγιση» Ευρώπης – Ρωσίας ήταν εκ των πραγμάτων αδύνατη. Η ιδέα περί Ευρασίας του Μακίντερ είχε ταφεί, ίσως για πάντα. Όμως απροσδόκητα ο υπαρκτός σοσιαλισμός κατέρρευσε, το Σύμφωνο της Βαρσοβίας διαλύθηκε και η προσέγγιση που προαναφέρθηκε θα μπορούσε δειλά στην αρχή και αργότερα εντονότερα, μέσα από οικονομικές και διπλωματικές δραστηριότητες, να επανακάμψει.

Οι ΗΠΑ δεν θα μπορούσαν να ανεχθούν κάτι τέτοιο. Έτσι το NATO διατηρήθηκε, μη υπάρχοντος αντιπάλου. Κάτω από την κηδεμονία των ΗΠΑ, παρέμεινε ενεργό, σαν θεσμικά κατοχυρωμένο μέσο εμπλοκής των στα ευρωπαϊκά πράγματα. Αποστολές και νέος ρόλος δεν ήταν δύσκολο να βρεθούν (ανθρωπιστικές, ειρηνευτικές, αντιτρομοκρατικές...). Συμπεριέλαβε ως μέλη πρώην κράτη-μέλη του Σ.Β. και η ύπαρξή του συνιστούσε φραγμό στην ιδέα του Μακίντερ. Εντούτοις τα πράγματα επροχώρησαν στις ημέρες μας, από την Ε.Ε. και κυρίως από τη Γερμανία, ίσως πέραν του όποιου ανεκτού από τις ΗΠΑ σημείου, κυρίως στον οικονομικό τομέα και στην ενεργειακή συνεργασία. Με άλλα λόγια εφάνη σαν να είχε κάνει την επανεμφάνισή του ο Μακίντερ. Έτσι οι ΗΠΑ, με ανησυχία για τυχόν εκκόλαψη μιάς (κάποιας μορφής) Ευρασίας, πιάστηκαν από την περίπτωση της Ουκρανίας. Επίεσαν τους ευρωπαίους (και αυτοί συγκατένευσαν) για μέτρα κατά της Ρωσίας κυρίως οικονομικής σημασίας και επέτυχαν σε σημαντικό βαθμό τη διάρρηξη της προσέγγισης, παρά το γεγονός ότι τα συμφέροντα των ευρωπαίων δεν ταυτίζονται με αυτά των αμερικανών. Η ζημία για τους πρώτους δεν αμφισβητείται.

Το όλο θέμα είναι τέτοιο «ηγεμόνευσης» του κόσμου μας και οι ΗΠΑ θα προσπαθούν πάντοτε να διασφαλίζουν την ηγεμονική θέση τους. Όμως, αφ' ενός η επαύξηση των μέσων ισχύος από την εποχή του Μακίντερ (διηπειρωτικοί πύραυλοι, πυρηνικά όπλα...), αφ' ετέρου η εμφάνιση νέων ισχυρών παικτών (Κίνα, Ινδία...) στο διεθνές προσκήνιο, θα διαταράζουν τους γεωπολιτικούς σχεδιασμούς, έως ότου ένας νέος Μακίντερ προβεί σε νέα αποτύπωση της γεωπολιτικής πραγματικότητας. Ήδη αυτό έχει γίνει αισθητό και σήμερα υπάρχουν και στις ΗΠΑ φωνές που ομιλούν για προσέγγιση με τη Ρωσία, εν όψει επερχομένης αντιπαλότητας με την Ανατολή (Δύση-Ανατολή). Η Ρωσία λοιπόν δεν πρέπει να οδηγηθεί από τις δυτικές αστοχίες στην αγκαλιά της Ανατολής και η κρίση της Ουκρανίας καλόν είναι να μη οδηγήσει σε κάτι τέτοιο. (σχετ. συνέντευξη του καθηγητού του Πανεπιστημίου Σικάγου στον Π. Παπακωνσταντίνου, Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ της 7ης Σεπτ. 14).

ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΩΝ ΚΡΙΣΕΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑΣ. ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Του Αντιναυάρχου ε.α. Β. Μαρτζούκου Π.Ν.
Επιτίμου Διοικητού Σ.Ν.Δ.
Προέδρου ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.

Το διεθνές περιβάλλον εθνικού μας ενδιαφέροντος χαρακτηρίζεται από διαρκώς εντεινόμενη αστάθεια. Η νεο-οθωμανική και αναθεωρητική Τουρκία αποτελεί την κύρια πραγματική στρατιωτική απειλή, καθ' όσον οι δεδηλωμένες πολιτικές της διεκδικήσεις, θίγουν ζωτικά μας συμφέροντα και επί πλέον διαθέτει τα υλικά μέσα για να τις πραγματοποιήσει. Η χώρα αυτή, που θεωρεί την Ελλάδα ως εμπόδιο στα επεκτατικά της σχέδια, επιδιώκει την συνδιαχείριση του Αιγαίου, επιβουλεύεται την Θράκη και την Κύπρο και διεκδικεί καθοριστική επιρροή σε ολόκληρη την Α. Μεσόγειο. Μέχρι στιγμής οι τουρκικοί στόχοι υλοποιούνται μέσω διαδοχικών κρίσεων ποικίλης εντάσεως, δίχως αυτό να αποκλείει και την πιθανότητα γενικευμένης συρράξεως. Το διαχρονικά σημαντικό εξοπλιστικό τουρκικό πρόγραμμα έχει πρόσφατα αναβαθμισθεί ποιοτικά και ποσοτικά, με προοπτική κατά τα επόμενα δέκα έτη, η διαφορά στρατιωτικής υλικής ισχύος με την χώρα μας να είναι συντριπτική. Η απώλεια της αποτρεπτικής μας ισχύος δρομολογεί την πλήρη και επιτυχή εφαρμογή της στρατηγικής του πειθαναγκασμού για την Τουρκία και την στρατηγική του κατευνασμού για την χώρα μας. Δεδομένου ότι η συνύπαρξη Ελλάδος Τουρκίας είναι δυνατόν να περιγραφεί ως μία διαρκής κρίση με υφέσεις και εξάρσεις, η χώρα μας νομιμοποιείται να είναι καχύποπτη σε κάθε ενέργεια και πρωτοβουλία της γείτονος.

Αποτελεί ένδειξη είτε πολιτικής αφέλειας είτε δολιότητας η άποψη ότι μία ανίσχυρη στρατιωτικά και εφησυχασμένη, ομφαλοσκοπούσα Ελλάδα, είναι δυνατόν να διασφαλίσει τα Εθνικά της Συμφέροντα με την σημερινή ισχυρή Τουρκία, κατά τρόπο ειρηνικό, δίκαιο και έντιμο. Πέραν από πολιτικούς εξωραϊσμούς και ανεξαρτήτως διπλωματικών ικανοτήτων, η μεγάλη διαφορά στρατιωτικής ισχύος προκαλεί κατάρρευση της αποτροπής και την βηματιστική θυσία κυριαρχικών μας δικαιωμάτων (προ του δέους των επιπτώσεων μία γενικευμένης πολεμικής αναμετρήσεως), γεγονός που συνιστά αρνητική, άδικη και ανήθικη προσφορά της ζωσας γενεάς Ελλήνων έναντι των επερχομένων γενεών. Τα Εθνικά μας Συμφέροντα αλλά και η ειρήνη με ισχυρό αναθεωρητικό γείτονα εξασφαλίζονται κατ' ελάχιστον με ισορροπία δυνάμεων και αποφασισμένη πολιτική βούληση.

Μία διακρατική κρίση άμυνας και ασφάλειας

εμπεριέχει σύγκρουση συμφερόντων με πιθανότητα χρήσεως βίας. Οι φάσεις κατά την εξέλιξη μίας κρίσεως περιλαμβάνουν την έναρξη (προσδιορισμό κρίσεως), την κλιμάκωση (αμοιβαίες αντιδράσεις), τον έλεγχο της κρίσεως (ή την απώλεια ελέγχου), την αποκλιμάκωση (ή την γενική σύρραξη) και τις επιπτώσεις.

Μία κρίση αποτελεί ιδιάζουσα, ευαίσθητη και σύνθετη κατάσταση, με δική της δυναμική η οποία εύκολα τίθεται εκτός ελέγχου. Κατά την κρίση υπάρχει ένταση, ψυχολογική πίεση και έλλειψη χρόνου για λήψη αποφάσεων. Ο ρόλος των ηγετών (πολιτικών και στρατιωτικών) είναι καθοριστικός και απαιτεί εμπειρία, γνώση, ψυχραιμία και αντοχή. Είναι αναμενόμενο σε μία κρίση να εμφανίζονται απρόβλεπτες εξελίξεις, ενέργειες, ατυχήματα, αλληλοσυγκρουόμενες πληροφορίες, εμπλοκή ΜΜΕ, πίεση και επιρροή ξένων κρατών και Διεθνών Οργανισμών, καθώς και να υφίστανται εσωτερικές αντιπαραθέσεις.

Η πολιτική πλευρά φέρει την μέγιστη ευθύνη (αποφάσεις, πολιτικές κόκκινες γραμμές, πολιτικοί σκοποί, επιλογή στρατηγικής χειρισμού κρίσεως, πολιτικές εντολές, συντονισμός εμπλεκομένων, κλιμάκωση και αποκλιμάκωση κρίσεως, χρησιμοποιεί κατάλληλα τις Ε.Δ. και την διπλωματία κ.λ.π.). Η στρατιωτική και διπλωματική πλευρά οφείλει να συμμορφώνεται με τις πολιτικές προθέσεις, εντολές και κατευθύνσεις.

Βασικοί παράγοντες που συμβάλλουν στην επιτυχή αντιμετώπιση κρίσεως είναι η πολιτική βούληση, γνώση και εμπειρία διαχείρισεως της κρίσεως σύμφωνα με τα Εθνικά Συμφέροντα, οι αποτρεπτικές Ε.Δ., οι υπόλοιποι παράμετροι οι οποίες συνθέτουν την εθνική ισχύ και η ικανότητα εκμεταλλεύσεως του διεθνούς παράγοντα. Επιπλέον απαιτείται ένα αξιόπιστο, θεσμοθετημένο και λειτουργικό Εθνικό Σύστημα Χειρισμού Κρίσεων (ΕΘΣΧΚ).

Οι συνθήκες τεχνικές χειρισμού κρίσεων είναι η διαπραγμάτευση, η διαμεσολάβηση, η διαιτησία, η δικαστική επίλυση, η στρατιωτική διπλωματία και η χρήση βίας. Οι στρατηγικές χειρισμού κρίσεων επιλέγονται βάσει των δυνατοτήτων της χώρας και των πολιτικών της σκοπών και είναι επιθετικές (χρήση από τον προκαλούντα) και αμυντικές (χρήση από τον προκαλούμενο). Επί παραδείγματι επιθετικές στρατηγικές είναι ο

εκβιασμός (πειθαναγκασμός), η περιορισμένη ανακλήσιμη πρόκληση, η ελεγχόμενη πίεση, τα τετελεσμένα και η φθορά, ενώ ως αμυντικές στρατηγικές ΧΚ, είναι δυνατόν να εφαρμοσθούν η εξαναγκαστική διπλωματία, η περιορισμένη κλιμάκωση σε συνδυασμό με προσπάθεια αποτροπής κλιμακώσεως, η ισοδύναμη ανταπόδοση σε συνδυασμό με αποτροπή κλιμακώσεως, η δοκιμασία ικανοτήτων (μεταφορά ευθύνης κλιμακώσεως στον αντίπαλο), η επίδειξη δέσμευσης και αποφασιστικότητας, η εξοικονόμηση χρόνου για επίτευξη συμφωνίας με διαπραγμάτευση κ.λπ..

Η ΣΚΛΗΡΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Ο συνολικός απολογισμός των ελληνοτουρκικών κρίσεων από τον Β'ΠΠ έως σήμερα είναι αρνητικός. Η Τουρκία επιτυγχάνει τους αναθεωρητικούς της σκοπούς με αμελητέο κόστος και διατηρεί την πρωτοβουλία των κινήσεων, ενώ η χώρα μας έχει υποστεί ζημιές στο κύρος, την αξιοπιστία και τα Εθνικά της Συμφέροντα (ΕΘΣΜ) (εξάλειψη ελληνικής μειονότητας στην Τουρκία, ουσιαστική διχοτόμηση Κύπρου, de facto κατάργηση Δόγματος Ενιαίου Αμυντικού Χώρου, κυριαρχικά δικαιώματα στο Αιγαίο με αιχμή τα χωρικά ύδατα, την υφαλοκρηπίδα, ΑΟΖ, εναέριο εθνικό χώρο και τις γκρίζες ζώνες, ανάμιξη και πιέσεις στο εσωτερικό της χώρας μας κ.λπ.).

Σε κάθε κρίση η χώρα μας απέδειξε δυστυχώς την ανεπάρκειά της (έλλειψη Εθνικής Στρατηγικής καθώς και πολιτικής βουλήσεως, ανεπαρκής οργάνωση και εφαρμογή του ΕΘΣΧΚ, μειωμένη γνώση, εμπειρία, εκπαίδευση και συντονισμός κ.λπ.). Πέραν της αποδεδειγμένης τεχνικής ανεπάρκειας χειρισμού κρίσεων, σημαντικούς παράγοντες αποτυχίας αποτελούν η συνολική εικόνα της εθνικής ισχύος και ιδιαίτερα οι ηθικές δυνάμεις και η φθίνουσα αποτρεπτική στρατιωτική ισχύς.

Ηθική ανεπάρκεια σημαίνει αναξιοκρατία, διαφθορά, έλλειμμα δικαιοσύνης, μειωμένες ψυχικές αντοχές, έλλειψη συνοχής, αλληλεγγύης και πνεύματος θυσίας, μειωμένο ηθικό και φρόνημα, ηττοπάθεια, έλλειψη ηγετικού παραδείγματος και τελικά παραμέληση αυτής ταύτης της στρατιωτικής ισχύος.

Η ανεπαρκής αποτρεπτική στρατιωτική ισχύς δεν εντοπίζεται μόνο στην ποσοτική υστέρηση μονάδων, συστημάτων και υλικού, έναντι της Τουρκίας αλλά και στον ανεύθυνο μεταπολιτευτικό κομματικό παρεμβατισμό στις Ε.Δ., καθώς και στα διαδοχικά κρούσματα πολιτικής διαφθοράς στο ΥΕΘΑ, με ότι αυτό συνεπάγεται για την συνολική απόδοση αυτών.

Χαρακτηριστικές για τις Ε/Τ σχέσεις υπήρξαν οι κρίσεις του 1976 (ΧΟΡΑ), του 1987 (ΣΙΣΜΙΚ 1) και του 1996 (Ιμια). Και οι τρεις κρίσεις, παρά το γεγονός ότι παρουσίασαν ευκαιρίες προς εκμετάλλευση κατά την

εξέλιξή τους, κατέληξαν σε δυσμενείς συμφωνίες για τα κυριαρχικά δικαιώματα (Βέρνη, Νταβός) αλλά και την εθνική κυριαρχία (όχι σημαίες, όχι πλοία, όχι στρατεύματα, δηλαδή γκρίζες ζώνες) που συμπληρώθηκαν με την αναγνώριση ζωτικών συμφερόντων της Τουρκίας στο Αιγαίο το 1997.

ΚΡΙΣΗ 1976

Το 1975 απερρίφθη από την Τουρκία ελληνική πρόταση συνυποσχετικού για διευθέτηση της οριοθετήσεως της υφαλοκρηπίδος στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης (ΔΔΧ). Το 1976 εξεδόθη τουρκική αγγελία σεισμογραφικών παρατηρήσεων στο Β. Αιγαίο και εντός της ελληνικής υφαλοκρηπίδος. Συγκροτήθηκε ελληνική ναυτική ομάδα κρούσεως για την απομάκρυνση του τουρκικού ερευνητικού σκάφους. Το ΧΟΡΑ και τα συνοδεύοντα πολεμικά πλοία αποσύρθηκαν και παρέμειναν σε τουρκικά χωρικά ύδατα. Επηκολούθησε η συμφωνία της Βέρνης (σημείο προσοχής της συμφωνίας, η αποφυγή προκλητικών ενεργειών που οδηγούν σε εντάσεις).

ΚΡΙΣΗ 1987

Κατά την διάρκεια της κρίσεως αυτής η Τουρκία κατελόγισε παραβίαση της συμφωνίας της Βέρνης και απαιτούσε συμμόρφωση προκειμένου να αποσυρθεί το ερευνητικό σκάφος ΣΙΣΜΙΚ από το Β. Αιγαίο (οι διμερείς συνομιλίες είχαν διακοπεί από το 1981, με πρωτοβουλία του Έλληνα πρωθυπουργού). Τελικά η συμφωνία του Νταβός που επήλθε μετά την κρίση του 1987, δικαίωσε τις επιδιώξεις της Τουρκίας. Τα πετρέλαια του Αιγαίου προσετέθησαν, προς επίλυση, στο μεγάλο καλάθι των μονομερών τουρκικών διεκδικήσεων.

Η ελληνική πλευρά αν και είχε επαρκή χρόνο δεν πρόλαβε τις εξελίξεις και δεν είχε πολιτικό στόχο και στρατηγική. Οι ενέργειες υπήρξαν ερασιτεχνικές, αποσπασματικές και ασυντόνιστες. Η μεγάλη καθυστέρηση συγκλήσεως του ΚΥΣΕΑ είχε ως αποτέλεσμα την ανάληψη της ευθύνης του χειρισμού της κρίσεως για μεγάλο χρονικό διάστημα, από τον τότε Πρωθυπουργό και τον ΥΦΕΞ, εν αγνοία των υπολοίπων εμπλεκομένων. Παρά τις επί μέρους ατέλειες, έγινε ανάπτυξη στρατιωτικών δυνάμεων με αρκετά σαφείς οδηγίες και ορίσθηκε και προωθήθηκε εγκαίρως ναυτικός Διοικητής εν πλω στην περιοχή του Β. Αιγαίου. Η Τουρκία με προσεκτικές και υπολογισμένες κινήσεις δεν κλιμάκωσε στρατιωτικά την κρίση. Τελικά η ελληνική πλευρά ονόμασε ως επιτυχία την αποφυγή πολέμου. Μετά την κρίση ουδέν σοβαρό δίδαγμα υπήρξε, ως αποτέλεσμα ενδελεχούς μελέτης και κριτικής, προς μελλοντική βελτίωση. Με την κρίση του 1987, παραιτηθήκαμε στο Νταβός από νόμιμο κυριαρχικό δικαίωμα (αποχή από έρευνες στο Αιγαίο ακόμη και

σε εθνικό χώρο) ενώ η Τουρκία παραιτήθηκε από παράνομη διεκδίκηση.

ΚΡΙΣΗ ΙΜΙΩΝ 1996

Κατά την κρίση του 1996 και παρά τις έγκαιρες και κραυγαλέες ενδείξεις περί αυτής, τα διαπραχθέντα σφάλματα του παρελθόντος μεγιστοποιήθηκαν. Όταν μετά από απαράδεκτη καθυστέρηση συνήλθε το ΚΥΣΕΑ, κατόπιν εορτής, αυτό δεν έγινε στον ενδεδειγμένο χώρο του ΕΘΚΕΠΙΧ αλλά με γραφικό τρόπο, στα γραφεία της Βουλής με χρήση χαρτών και κινητών τηλεφώνων. Δεν υπήρξε εκτίμηση στρατηγικού επιπέδου, πολιτικός σκοπός συμβατός με τα εθνικά συμφέροντα και κατάλληλη προετοιμασία. Ενώ ουδέποτε εδόθησαν σαφείς πολιτικές εντολές προς τους στρατιωτικούς, η κυβέρνηση ενέκρινε την μαζική ανάπτυξη στρατιωτικών δυνάμεων στο Αιγαίο, ενώ δεν είχε σκοπό να κλιμακώσει την κρίση και κυρίως να φθάσει στα άκρα εάν απειλείτο η εθνική κυριαρχία. Απεδείχθη ότι οι αρμόδιοι πολιτικοί αγνοούσαν στοιχειώδεις διαδικασίες και εγχειρίδια του ΕΘΣΧΚ με αποτέλεσμα το λίκνισμα πιθανό ενδεχόμενο οι Ε.Δ. της χώρας να τεθούν σε κίνδυνο ακόμη και εάν πλεονεκτούσαν επιχειρησιακά και τακτικά (ελλείπει π.χ. αποδεσμευμένων Εθνικών Κανόνων Εμπλοκής). Υπήρξαν αντιφατικά μηνύματα προς το εξωτερικό και εσωτερικό της χώρας. Αρνητικό ρόλο διεδραμάτισαν και πιθανές προσωπικές ιδεοληψίες του τότε Πρωθυπουργού Κ. Σημίτη. Θα πρέπει να αναφερθεί η υπαρκτή αμοιβαία καχυποψία μεταξύ σημαντικών μελών της κυβέρνησης αλλά και το αρνητικό έργο που προσέφεραν τα εκτός ελέγχου ΜΜΕ.

Οι Ε.Δ., με την σειρά τους ανεπτύχθησαν στο Αιγαίο δίχως να απαιτήσουν σαφείς πολιτικές κατευθύνσεις και προθέσεις. Δεν προωθήθηκε εγκαίρως τακτικός Διοικητής εν πλω στην επίμαχη περιοχή των Ιμίων. Παρά τις υπαρκτές σχετικές πολιτικές ευθύνες, η στρατιωτική ηγεσία θα ηδύνατο να είχε τοποθετήσει εγκαίρως φρουρά και στην Δ. Ίμια. Υπήρξε σχετική έλλειψη συντονισμού στην στρατιωτική ηγεσία, καθώς και στα ενδιάμεσα κλιμάκια διοικήσεως.

Αν το 1987 παραιτηθήκαμε από κυριαρχικό δικαίωμα, το 1996 συμβιβάστηκαμε με εδαφική διεκδίκηση (αναπάντητη απόβαση Τούρκων) και τελικά δεχθήκαμε άτυπα την ύπαρξη «γκρίζων ζωνών» σε άγνωστο αριθμό νησίδων και μικρονήσων. Το οξύμωρο είναι ότι ενώ η πολιτική oligωρία οφείλεται κατά κύριο λόγο στην δική της αίσθηση ότι υπάρχει ανισορροπία στρατιωτικής ισχύος σε βάρος της χώρας μας, ταυτόχρονα έχει αποδυθεί σε συστηματική προσπάθεια κατά

τα την τελευταία δεκαετία (με έμφαση στα τρία τελευταία έτη), προκλητικής και καθοριστικής αποδυναμώσεως αυτών, με ότι αυτό συνεπάγεται για το μέλλον.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Εκπόνηση και τήρηση διακομματικής Εθνικής Στρατηγικής.
- Αναθεώρηση και βελτίωση του ΕΘΣΧΚ με κύριο χαρακτηριστικό την διαρκή λειτουργία του, από τον καιρό της ειρήνης, με εκπροσώπους κάθε εμπλεκόμενου φορέως (διαφορετική βαθμίδα εκπροσωπήσεως αναλόγως του επιπέδου εντάσεως) και κατά τρόπο που να αποτελεί τον θεσμικό σύμβουλο και εισηγητή του Πρωθυπουργού ανά πάσα χρονική στιγμή.
- Θεσμοθετημένη συνεκπαίδευση των εμπλεκόμενων με τον χειρισμό κρίσεων και κυρίως των πολιτικών (θεσμικών προσώπων και φορέων).
- Δημιουργία αποτρεπτικών Ε.Δ. με σχεδίαση και συνεπή υλοποίηση (με ορίζοντα δεκαετίας), κατάλληλης δομής αυτών.
- Υγιής επένδυση στην αμυντική βιομηχανία και υψηλή τεχνολογία κατά τρόπο ο οποίος θα επιφέρει μελλοντικά πολλαπλά ανταποδοτικά οφέλη.
- Εκμετάλλευση διεθνούς παράγοντα.
- Κατάλληλη ενημέρωση, οργάνωση των ΜΜΕ από τον καιρό της ειρήνης, για τον ρόλο, την διαχείριση και την λειτουργία τους σε περιόδους κρίσεως.
- Εκπόνηση ρεαλιστικού οικονομικού προγράμματος για την υλοποίηση των ανωτέρω, με ορίζοντα δεκαετίας και κινητοποίηση απανταχού ελληνισμού καθώς και επιχειρηματικών παραγόντων για συνδρομή.
- Μακροπρόθεσμη επένδυση σε νέο αξιακό σύστημα μέσω καταλλήλων παρεμβάσεων στην παιδεία και κυρίως δια του παραδείγματος.
- Αποτελεσματική αντιμετώπιση του μείζονος εθνικού δημογραφικού προβλήματος, σε συνδυασμό με την μαζική μετανάστευση στην χώρα.
- Ισχυροποίηση του ειδικού βάρους της χώρας εντός των συμμαχιών και των Διεθνών Οργανισμών στους οποίους ανήκει. Στο πλαίσιο αυτό η χώρα οφείλει να επανεμφανισθεί συστηματικά στην Α. Μεσόγειο (Κύπρος, Ισραήλ, κοιτάσματα, Καστελόριζο, Μ. Ανατολή, Β. Αφρική).
- Διεκδίκηση και ενάσκηση από θέσεως ισχύος (διπλωματικής και στρατιωτικής) των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων.

Σεπτέμβριος 2014

Μία προσέγγιση στην μετα-νεωτεριστική αντίληψη των υπευθύνων

Δοκίμιον

Του Υποστρατήγου ε.α. Κωνσταντίνου Αργυροπούλου

Πριν πάμε στους υπευθύνους και κάνοντας μία διάβαση μέσα από τους καιρούς, διαπιστώνουμε, ότι το σύνολο σχεδόν των ατόμων του μετα-νεωτερισμού (1) (post-modernism) προσεγγίζουν συχνά-πυκνά την ηθική και μέσω μιας αλλοτριολογίας την αναγνωρίζουν ψηλαφητά. Και το κάνουν αυτό, διότι εκείνο που νιώθουν, ότι αναγκαιοί στον κόσμο σήμερα είναι ένας συνειδησιακός αναστολέας πράξεων και λόγων.

Σ' αυτή την μετα-νεωτεριστική περίοδο, η μεταβιομηχανική κοινωνία μαζί με την πολιτισμική παγκοσμιοποίηση κρύβουν μία αύξουσα δυστυχία για το μείζον των κατοίκων αυτού του πλανήτη και αποκαλύπτουν μία αύξουσα ευμάρεια για την ομάδα των όσων ατόμων θέτουν κατάλληλα σε ενέργεια τις δεξιότητές τους, κάτω από οποιαδήποτε πολιτικο-κοινωνικο-οικονομική και «συστημική» κατάσταση, και τα οποία επιτυγχάνουν να ελέγξουν με τα διατιθέμενα και επινοούμενα μέσα τις μεγάλες μάξες.

Σήμερα, το φαινόμενο αυτό το βιώνουμε και το «συζητούμε». Μαθαίνονται οι ιδεολογίες των εθνών. Η παραδοσιακή φιλοσοφία εγχειρίζει την σκυτάλη στον αναλυτικό τεχνοκρατισμό, στην στατιστική πρόβλεψη, στην κοινωνική και στην οικονομική ψυχολογία και τα όσα συγγενή, όπου όλα αυτά τείνουν να αλιεύσουν απαντήσεις από τις προσεγγίσεις και από τα ερμηνευτικά μοντέλα του υπό συμμόρφωση στις νέες συνθήκες κοινωνικού συνόλου.

Ο μετα-νεωτερισμός προτείνει ένα διάδοχο status μέσω της καταγεγραμμένης εμπειρίας, της εφαρμογής της ραγδαίως εξελισσομένης τεχνολογίας, της εξαιρετικής τυπολογίας και τις επαγόμενες παγκόσμιες συνθήκες και φιλοδοξεί να δημιουργήσει ένα νέο πολιτισμικό σχήμα. Τουλάχιστον κάτι τέτοιο εισπράττουμε σαν πνευματικό πρόσθετο από την τρέχουσα κοινωνική μηχανική. Και μιας και αναφέραμε την κοινωνική μηχανική, πρέπει να διευκρινίσουμε, ότι σύμφωνα με τους Allan Bullock και Stephen Trompley, «η κοινωνική μηχανική είναι ο σχεδιασμός κοινωνικών αλλαγών βάσει προσχεδίου και η σχετική τεχνολογία κοινωνικού σχεδιασμού και κατασκευής. Είναι η απόρροια πίστεως στην δυνατότητα της βασισμένης στην επιστήμη τεχνολογικής σκέψης να επιλύσει κοινωνικά προβλήματα. Με την ισχυρότερη έννοιά του ο όρος δηλώνει την πίστη στην ικανότητα του ανθρώπου να επινοεί ένα μέλλον ασυνεχές προς το παρελθόν».

Ας συγκρατήσουμε τα περί κοινωνικής μηχανικής. Θα τα χρειαστούμε πιο κάτω.

Η αστόχως διαχειρισθείσα και δολίως επιτροπευθείσα οικονομία και κάτω από την κυρίαρχη ιδεολογία του οικονομισμού, συνάδοντος και του πολιτικού ομορτισμού, συνετέλεσε στην αύξηση της αναξιοπάθειας και της δυσμοιρίας μίας σημαντικής μερίδας του πληθυσμού. Ζούμε στο επίκεντρο ενός κοινωνιοκτόνου φαινομένου.

Ας μην υποτιμήσουμε τις ενδεχόμενες συνέπειες. Και τούτο, διότι δεν είμαστε βέβαιοι αν ερμηνεύουμε σωστά τα επηρεάζοντα την ζωή και τον χαρακτήρα μας τεχνο-επιστημονικά επιτεύγματα ή αν κατανοούμε το νομικο-πολιτικό status που μας επιβάλλεται με την δική μας συναίνεση. Ή ότι έχουμε μία πίστη σε κάποια πίστη. Ή ότι μας διακρίνει ένα αλλοιωμένο κοινωνικο-πολιτικό και δημοκρατικό ήθος. Ή τέλος εάν και κατά πόσον μας διέπει μία οποιασδήποτε υφής και τάξεως ηθική.

Σήμερα, ομιλούντες για ηθική των ατόμων ελκύουμε την κυματοσυναρτημένη προσοχή των ανησύχων. Αντιθέτως, όταν ομιλούμε για πολιτική και πολιτικούς προκαλούμε τον πένθιμον γέλωτα του συνόλου. Άραγε, γιατί; Ίσως επειδή οι τύχες μας καθορίζονται από εκείνους, που εμείς επιλέγουμε χωρίς να πιστεύουμε σ' αυτούς. Ίσως επειδή οι ιδιοτελείς μας επιδιώξεις ευεργετούνται μετά από ανάδειξη επιληψίμου πολιτικής ετικέτας εκπροσώπων μας. Ίσως επειδή το φάσμα της ανοχής μας επιτρέπει στους πολιτικούς να είναι άτακτοι, ως προς το σώμα, ως προς το πνεύμα και ως προς την κοινή λογική. Ότι το αγγελιζόμενο από εκείνους «εφικτό», το θεωρούμε συνθήκη ικανή, εφ' όσον η όποια αρνητική έκβαση προσβάλλει μόνον το μακράν ημών περιβάλλον. Ίσως επειδή δεν μας ενδιαφέρει εάν το άτομο πολιτικός είναι ένας παραβατικός χριστιανός ή ένα νομοταγές κάθαρμα.

Εκείνο, που είναι σαφές και κατανοητό σήμερα είναι το γεγονός, ότι ο λαός ακόμη και κάτω από την δημοκρατική πολυτέλεια ευρίσκεται εκτός των μυστηρίων του μηχανισμού εξουσίας. Επίσης κατανοητή είναι και η διαπίστωση, ότι οι πολιτικοί κατά την δραματική τους πλειονότητα ενεργούν σύμφωνα με το καθήκον και όχι -όπως λέει ο Κάντ- από καθήκον.

Ενεργούν σύμφωνα με το καθήκον εκ συμφέροντος.

Λίγο ως πολύ καταλαβαίνουμε, ότι το να επι-

1. Σύμφωνα με τον **Terry Eagleton** μετα-νεωτερισμός είναι το σύγχρονο κίνημα σκέψης που απορρίπτει τις ολότητες, τις παγκόσμιες αξίες, τις μεγάλες ιστορικές αφηγήσεις, τα στέρεα θεμέλια στην ανθρώπινη ύπαρξη και την δυνατότητα της αντικειμενικής γνώσης. Ο μετα-νεωτερισμός είναι σκεπτικός απέναντι στην αλήθεια, την ενότητα και την πρόοδο, αντιτίθεται σε αυτό που θεωρεί ελιτισμό στην κουλτούρα, τείνει προς τον πολιτισμικό σχετικισμό και υμνεί τον πλουραλισμό, την ασυνέχεια και την ετερογένεια.

καλούνται οι πολιτικοί την δημοκρατία, την στιγμή, όπου όλοι γνωρίζουμε, ότι η δημοκρατία δεν είναι εγγύηση κοινωνικο-οικονομικής ισομοιρίας, κοινότητας συναισθήματος και ευτυχίας, σημαίνει, ότι είναι βολικό στην δημοκρατία να μην υπάρχουν κανονιστικά πρότυπα και περιοριστικά όρια στον «κυρίαρχο λαό». Αυτό άλλωστε είναι και ένα από τα επίβουλα και παγιωμένα επιδιωκόμενα της κοινωνικής μηχανικής.

Και εφ' όσον η ηθική είναι κατά το μάλλον απύσχα, δεχόμαστε, ότι το δίκαιον δεν είναι το παν για να το προσλάβουμε σαν την αναγκαία και αρμόζουσα λύση στο πρόβλημά μας. Ούτε και η πολιτική είναι το παν, αφ' ης διαπιστώνουμε, ότι είναι συνεχώς μετεξελισσόμενη. Αλλά κι εμείς ο λαός, ο ίδιος, δεν είμαστε το παν, όταν αδρανούμε σε προκλήσεις και υποκειμένα σε εκμετάλλευση από τους επιτηδείς και ταυτόχρονα βαυκαλιζόμεθα, ότι είμαστε ο κυρίαρχος λαός, όπερ και το εκζητούμενο και ο αντικειμενικός σκοπός των συμβούλων των πολιτικών, οι οποίοι έχουν μελετήσει με εμβρίθεια το θέμα και έχουν λάβει προαγωγικό βαθμό στο μάθημα της κοινωνικής μηχανικής.

Ευλογοφανώς λοιπόν οι πολιτικοί μέσω των καταγραφών των πραγμάτων- συμβούλων τους, γνωρίζουν, ότι κι εμείς ο λαός δεν έχουμε την ηθική σαν βάση των καθηκόντων μας. Δηλαδή των υποχρεώσεων ή των απαγορεύσεων, που επιβάλλουμε στους εαυτούς μας για να περικειμεί στα κάδρα μιας ευνομούμενης κοινωνίας. Συνεπώς η απεργασία της κοινωνικής μηχανικής προς υπαγόρευση προϋποθέσεων που σκοπούν σε διάπλαση των πολιτικο-κοινωνικών μας συνειδήσεων, ως φαίνεται, είναι δικαιολογημένη.

Αυτή η επίδραση εξηγεί και το φαινόμενο της αποβολής των μεγάλων ιδεών για μία εθνική πολιτικο-οικονομικο-κοινωνική αναγέννηση ή ακόμη και τον επαναπροσδιορισμό εθνικών διεκδικήσεων. Η καρδιά του σημερινού ατόμου εκπέμπει έναν ισχυρό ήχο, ο οποίος πλειστάκις παίζει τον ρόλο του ασημάντου χειροκροτητού των αναβαθμιζομένων κοινωνικο-πολιτικά επιτηδίων. Αυτών των επιτηδίων, οι οποίοι μετά τις εκλογές αναλαμβάνουν ευθύνες, τις οποίες αυτοί πλέον αντεπεξέρχονται με μία μετα-νεωτερική ορθολογικότητα, που δεν νοιάζεται για τις δικές μας αξιολογικές κρίσεις.

Και -από μιας πλευράς- μας αγνοούν, διότι μας αφαιρείται η δύναμη της δικαιολογητικής των πραγμάτων σκέψεως μέσω ενός αδιαλείπτου βομβαρδισμού καθ' ημών από τα διατιθέμενα από αυτούς media. Στερούμεθα της βαθείας γνώσεως, που θα εισηγηθεί αναγνωριστικά στο πνεύμα της πολιτικής για να ανακαλύψει τους βαθμούς των ικανοτήτων των υπευθύνων και την ειλικρινή πίστη και συνέπεια στον όρκο που έδωσαν να υπηρετήσουν τον λαό και όχι την ιδέα του ατομικού των πλουτισμού.

Αλλά, ακόμη κι αυτοί οι υπεύθυνοι πολιτικοί

τίθενται υπό αμφισβήτηση για το εάν και κατά πόσον ασκούν τα όσα προβλέπονται στην δημοκρατία (σε κάθε ερμηνείας, εκφράσεως και πρακτικής εφαρμογής δημοκρατία). Και τούτο διότι ακόμη κι αυτοί δεν καταλαβαίνουν περισσότερα από τους πολίτες που εκπροσωπούν. Πολλές φορές συλλαμβάνονται αδιάβαστοι. Παράδειγμα: πόσοι κατενόησαν το σχέδιο Αντα; Πόσοι το μνημόνιο; Πόσοι καθημερινά στο κοινοβούλιο νομοθετούν και υπερψηφίζουν νόμους για τους οποίους δεν έχουν ιδέα;

Και τότε; Ποίος είναι υπεύθυνος; Ο κυρίαρχος λαός έχει εκπροσώπους. Οι εκπρόσωποι έχουν αναθέσει σε ειδικούς να επεξεργάζονται και εισηγούνται λύσεις στα προβλήματα. Τελικά, είναι οι τεχνοκράτες που εξουσιάζουν; Μήπως οι αυτορρυθμιστικοί παράγοντες της παγκοσμιοποιημένης αγοράς; Το πιθανότερο είναι το κεφάλαιο και οι μεγαλομέτοχοι που το κατέχουν. Αν είναι έτσι, πού είναι η δημοκρατία; Συνεπώς τί σημαίνει κυρίαρχος λαός;

Κι όμως, εμείς ψηφίσαμε για να εκπροσωπούμεθα δημοκρατικά. Ωστόσο τώρα πλέον οι εκπρόσωποί μας δεν είναι ακριβώς εκπρόσωποί μας. Λίγο ως πολύ έχουν υιοθετήσει την ιδέα της μεταλλαγής του κράτους-έθνους μέσω των διεθνικών κοινοτήτων, της παγκοσμιοποιού αγοράς, του ηλεκτρονικού καπιταλισμού, της συγκειμενοποίησης των διαχειριστών ηγετών των επί μέρους κοινωνιών και της λογικής των επικρατουσών ιδεών απολαβής των κάθε είδους προνομίων και αγαθών. Και ενώ εμείς ο λαός έχουμε συγκεχυμένη εικόνα των τεκταινομένων, εκείνοι καλύπτουν την κάθε τους πειραματική προσέγγιση κάτω από την ομβρέλλα των κατευθυντηρίων γραμμών της Ευρωπαϊκής Commission. Έχουν καταλάβει, ότι τα κράτη (κυρίως της ΕΕ) σήμερα είναι λιγότερο κυρίαρχα, ως προς την ανεξαρτησία τους, την εξωτερική, την οικονομική και την αμυντική τους πολιτική. Αυτοί λοιπόν μας προτρέπουν να κατανοήσουμε τον κόσμο (βασικά τον Ευρωπαϊκό) στον οποίο ζούμε. Αλλά δεν τροφοδοτούμεθα με τα απαραίτητα πληροφοριακά στοιχεία, για να εκτιμήσουμε τα οινιζόμενα την καλή λειτουργία του κόσμου τούτου.

Οι πολίτες αντιλαμβάνονται τον κόσμο, όπως τους έχει λογαριασθεί (μέσω της κοινωνικής μηχανικής) να τον αντιλαμβάνονται. Αν ανατρέξουμε στον μύθο του σπηλαίου του Πλάτωνος θα πάρουμε την απάντησή μας. Μία μοντέρνα έκδοση της αντιλήψεως των πολιτών δίδεται από τον νομπελίστα Jose Saramago στο βιβλίο του «η σπηλιά». Η νέα τάξη του κόσμου βολεύεται με τον παραπειστικής ευγλωττίας εξυμνούμενο και υποστηριζόμενο καταναλωτισμό, ο δε τυχών προβληματισμός και ο σκεπτικισμός των ατόμων είναι ανεπιθύμητος.

Οι στρατιωτικοί δεν είναι ευθυγραμμισμένοι με την γενική «κατασκευασμένη» και «ρυθμισμένη»

σφραγίδα της «έλλογης» προσεγγίσεως των πραγμάτων της μετα-νεωτερικτικής εποχής. Ίσως συμβαίνει σε στρατιωτικούς άλλων χωρών. Πχ των Ολλανδών, των Βέλγων, των Ισπανών, των Λουξεμβουργίων κλπ. Όχι των Ελλήνων. Η Ιστορία και οι εκφάνσεις της έχουν διδάξει στους στρατιωτικούς, ότι η Ελλάδα περιβάλλεται από διαφορετικές και δολίως διατιθέμενες προς αυτή φυλές. Μπορεί να είμαστε σε κάποιες αμυντικές συμμαχίες σύμμαχοι, μπορεί να είμαστε συμμετοχοί σε οικονομικές κοινότητες κλπ αλλά τούτο είναι μία σχέση εποχικών συμφερόντων.

Οι διεκδικήσεις ωστόσο αυτών των συμμετόχων, συμμάχων και «φίλων» εις βάρος της Ελλάδος είναι αμετάβλητες, μόνιμες και αδιάγραπτες. Αυτό το βλέπουν οι στρατιωτικοί. Αυτή άλλωστε είναι η αποστολή τους• να «βλέπουν». Να βλέπουν τις απειλές, πράγμα που δεν βλέπει με τόση ευχέρεια και ειδημόσυνη ο οιοσδήποτε άλλος επαγγελματίας, επιχειρηματίας, εισοδηματίας κλπ.

Ένα μάθημα, που γνωρίζουν καλά οι στρατιωτικοί αλλά και οι διπλωμάτες είναι, ότι οι «άλλοι» είναι διαφορετικοί. Οι Τούρκοι, οι Αλβανοί, οι Σκοπιανοί, οι Βούλγαροι, όλοι αυτοί -κατά συνθήκη- είναι φίλοι μας. Ωστόσο είναι διαφορετικοί. Έχουν διαφορετική διαπαιδαγώγηση από το σπίτι τους και το σχολείο τους. Ο τρόπος με τον οποίο σκέπτονται είναι δομημένος διαφορετικά. Τούτο οφείλεται στα διαφορετικά τους βιοθεωρικά στοιχεία. Διαφορετικά στοιχεία, όπως: γλώσσα, εκπαίδευση, βιβλία, ιστορία, παράδοση, ήθη, έθιμα, θρησκευτικές αντιλήψεις και χιλιάδες άλλα. Και επί πλέον και το επιστημονικώς αποδεδειγμένο, διαφορετικό DNA.

Έχουν διαφορετικούς εθνικούς ήρωες. Τι είναι για εμάς ο Σουλεϊμάν ο Μεγαλοπρεπής; Τι είναι για εκείνους ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης; Τι είναι η 29η Μαΐου 1453 για τους Τούρκους; Τι για τους Έλληνες; Τι είναι ο χριστιανός; Τι ο Σουνίτης, ο Σίιτης, τι ο ισλαμιστής mujahidin; Τι είναι η εκκλησία της Παναγίας της Τήνου; Τι το τέμενος Selimiye Camii της Ανδριανουπόλεως. Πώς βλέπει ο Τούρκος το Διεθνές Δίκαιο; Γιατί η ιδέα μιας νέας Οθωμανικής Αυτοκρατορίας έρχεται συχνά-πυκνά σαν ένα καλοπρόθετο ενδεχόμενο στο δίδυμο Ερντογάν-Νταβούτογλου; Και αν όχι αυτοκρατορία Οθωμανική, τότε καλοδεχούμενη η εκδοχή μιας σφαίρας επιρροής περιφερειακής δυνάμεως ή -με όρους οραματισμού μέλλοντος- μιας Τουρκίας, ως υπερδυνάμεως.

Γιατί οι Σκοπιανοί θεωρούν την Θεσσαλονίκη (Solun) δική τους αλύτρωτη πόλη; Γιατί οι Αλβανοί βλέπουν την Μεγάλη Αλβανία μέχρι τον Αμβρακικό κόλπο; Ένα από τα πιο ανησυχητικά αποτελέσματα του μετα-νεωτερισμού είναι και τα σαρωτικά κύματα των λαθρομεταναστών. Εισέρχονται ακόμη πιο ξένοι, πιο διαφορετικοί και μισαλλόδοξοι. Και αυτοί είναι

πιο γόνιμοι, ως προς την τεκνοποιία και οσονούπω πιο διεκδικητικοί, πιο επίμονοι και πιο φορτικοί. Κι όμως, όλοι αυτοί εισήλθαν στη χώρα απρόσκλητοι και λάθρα. Και το χειρότερο; Με την ανοχή και το ευπρόσδεκτον των υπευθύνων (δέσμευση προς την ΕΕ).

Και εφ' όσον λοιπόν ο τρόπος προσλήψεως πραγμάτων και εννοιών είναι διαφορετικός και εφ' όσον στους διαφορετικούς τα πράγματα φαίνονται διαφορετικά και από μία άλλη προοπτική εξαρτώνται από το εάν κάποιος είναι ηγεμών ή υποτελής, τότε πράγματι μεγιστοποιείται η διαφορά. Αυτό το βλέπουν οι στρατιωτικοί και οι όσοι ανησυχούντες Έλληνες. Και σκέπτονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να μη καταστούμε υποτελείς γειτόνων, που διατείνονται, ότι η γειτονία τους εγγυάται μηδενισμό προβλημάτων ή των απροσκλητών και λαθραίως εισερχομένων στη χώρα οι οποίοι στην συνέχεια λόγω του όγκου των προώρισθαι να την διοικήσουν.

Ας ιδούμε στη συνέχεια την στάση των υπευθύνων μέσα στο υπό διαμόρφωση μετα-νεωτερικό περιβάλλον.

Οι «υπεύθυνοι» μέσω των συμβούλων των σπουδάζουν τα αποτελέσματα της αλληλεξάρτησης μεταξύ των ερεθισμάτων που δέχεται το κάθε άτομο της κοινωνίας μας από το περιβάλλον και τις καθεστωτικές πολιτικές, τις κοινωνικές, τις οικονομικές και άλλες επιβαλλόμενες ή επικρατούσες συνθήκες καθώς και τις αντιδράσεις του στα ερεθίσματα αυτά. Ενδιαφέρονται ιδιαίτερα στον τρόπο χειραγωγήσεως των πολλών μέσω της μηχανικής της συμπεριφοράς, όπως περίπου το εισήγαγε ο Burrhus Frederic Skinner. Μελετούν τις κοινωνικές αλλαγές αποφεύγοντας τον ελιτισμό του Πλάτωνος και την κοινωνική φυσική του Μαρξ. Ο κοινωνικός πειραματισμός είναι γι αυτούς μία άκρως ελκυστική ενασχόληση, όχι ένεκα επιστημονικής περιέργειας αλλά λόγω αποσκοπούσης ψηφοθηρίας.

Ως προς τα θέματα της ασφαλείας της χώρας και τα συνελκόμενα προβλήματα έχουμε έναν αριθμό παρατηρήσεων χωρίς αυτό να είναι αμετάκλητη θέση.

Την ανάδειξη του μεταμοντέρνου συστήματος ασφαλείας στην Ευρώπη, οι υπεύθυνοί μας το αντιλαμβάνονται σαν ένα ελπιδοφόρο και εγγυητικό παράγοντα. Θεωρούν την συλλογική ασφάλεια σαν μία ελάφρυνση του βάρους της δικής τους ευθύνης. Έτσι άλλωστε εξηγείται και η ανακουφιστική γι αυτούς σήμανση περί μειώσεως του απολύτου επί της κυριαρχίας και ανεξαρτησίας της χώρας (ανατρέξατε σε δήλωση τέως προέδρου Βουλής). Παρερμηνεύουν την ιδέα, ότι τα κράτη εντός συμμαχιών διέπονται από μία ισορροπία, που λειτουργεί σαν αποτρεπτικός παράγων για κυριαρχία του ενός επί του άλλου.

Όλοι γνωρίζουν, ότι οι κατά της Ελλάδος απειλές οι προερχόμενες από τα γειτονεύοντα κράτη (τα

οποία διαπρέπουν στον Μακκιαβέλιο αμοραλισμό σε ό,τι αφορά στην στάση τους έναντι ημών) διατηρούνται και συντηρούνται αμείωτες. Τούτο σημαίνει, ότι δεν αρκεί ένα ηθικολογικό ή ορθολογικό πνεύμα των υπευθύνων. Απαιτείται σοβαρή εκτίμηση των δυνατοτήτων του αντιπάλου και η προς πόλεμον (και αυτόν της 4ης γενεάς) προπαρασκευή ημών. Ανάγκη να επανεξετασθεί η στάση τους έναντι του βασικού λόγου «Εθνική Ισχύς» και να αναγνωρισθεί, ότι η ισχύς όχι μόνο επιβάλλει το δίκαιο αλλά και ότι στις διεθνείς μας σχέσεις η ισχύς αποτελεί μέτρον υπολογισμού συμπεριφοράς των εν δυνάμει αντιπάλων και των όσων εναντίων, αντιθέτων, ανταγωνιστών κ.τ.τ. δηλαδή πράγματα αυτονόητα.

Οι υπεύθυνοι έχουν υιοθετήσει ασμένως την συνθήκη για τον έλεγχο των συμβατικών όπλων στην Ευρώπη, από την οποία συνθήκη απορρέουν τα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης. Το παράδοξο στην υπόθεση είναι, ότι τέτοιες συνθήκες συνιστούν ένα εκτός πεδίου στρατηγικής λογικής status. Σαφέστερα, θα λέγαμε, ότι καταλήξαμε να συνάπτουμε συμφωνίες με εχθρούς, διότι -όπως και να το κάνουμε- είναι «δεδηλωμένοι εχθροί» και το χειρότερο στην προκειμένη περίπτωση είναι, ότι αυτοί οι υπεύθυνοι προχώρησαν στην μείωση όσων στοιχείων συγκροτούν την έννοια «Ασφάλεια», όταν (γνωστόν τοις πάσιν) η Ασφάλεια προαπαιτεί ισχυρές ένοπλες δυνάμεις. Και το ερώτημα εξακολουθεί. Έχουν αντιληφθεί οι υπεύθυνοι, ότι ουδεμία γενική ή ειδική συνθήκη διασφαλίζει την Ελλάδα από τις επισεσημασμένες απειλές; Ή μήπως αρκούνται στο υποσχετικό, ότι οι δομές συνεργασίας στην ΕΕ είναι εγγυήτριες κυριαρχίας και ότι ενισχύουν την δική μας ασφάλεια; Αλλά τούτο μέχρι σήμερα έχει αυτοδηλωθεί, ότι είναι ρητορική συνεργασίας και όχι ουσιαστικές και δοκιμασμένες αμυντικές δεσμεύσεις. Το βέβαιον είναι, ότι η απειλή π.χ. της Τουρκίας δεν συμπεριέχεται στις προβλέψεις της ΕΕ.

Γενικά η ΕΕ, όπως έχει διαμορφωθεί το περιβάλλον ασφαλείας μετά την διάλυση του Συμφώνου της Βαρσοβίας, απολαμβάνει μία περίοδο ηρεμίας, εξαιρουμένου ενός οικονομικού ανταγωνισμού, που προκαλεί αισθήματα ανισορροπίας, όπως πχ στην περίπτωση της Ουκρανίας (ενεργειακοί αγωγοί, μονάδες βαρείας βιομηχανίας, ηπειρωτικός σιτοβολών κ.α.) με τις παράπλευρες αυτού συνέπειες.

Η Ελλάδα ευθυγραμμιζόμενη στο γενικό αίσημα ενός Ευρωπαϊκού στρατιωτικού καταλαγιάσματος και μιας αδιατάρακτης πολιτικής προβλέψεως ακολούθησε την αποστρατικοποίηση και την διαφάνεια των Δυτικών. Τούτο ωστόσο ενοχοποιεί τον τρόπο λειτουργίας και την σύνθεση του συστήματος ασφαλείας της, διότι, όπως έχει η κατάσταση δεν εγ-

γύεται την αποτροπή ενός ολικού ή χαμηλής εντάσεως πολέμου στην περιοχή μας.

Τα στελέχη των Ελληνικών ενόπλων δυνάμεων, κατά τα φαινόμενα, δεν διέπονται από αισιοφροσύνη, όταν έχουν εκτιμήσει, ότι οι κατά της Ελλάδος απειλές υποκρύπτουν σύγκρουση ιδεολογιών εκ μέρους των γειτόνων και ταυτόχρονα ένα εν εξελίξει πόλεμο συμφερόντων εκ μέρους των Ευρωπαϊκών μας εταίρων. Εκείνο, που απομένει να γνωρίσουμε είναι το ποίο είναι το αποδεικτικό εγγυήσεως, που έχει ωθήσει τους υπευθύνους μας να αφαιρέσουν μεγέθη από την εθνική μας ισχύ. Υπάρχουν διαβεβαιώσεις; Και αν ναι, ποίος είναι ο ενυπόγραφος εγγυητής;

Επί του προκειμένου, το κοινό αίσθημα αποκλίνει στο αποφαντικό, ότι οι υπεύθυνοι ενεργούν μέσα σε πλαίσια αδιαφανή και πολλαπλών ερμηνειών, τα οποία ωστόσο αφήνουν εσκεμμένα να εννοηθεί, ότι είναι επίπτωση των οικονομικών περιστολών (μειώσεις εξοπλιστικών δαπανών, μείωση αποδοχών προσωπικού, μείωση θητείας κλπ).

Και μετά από αυτό επανέρχεται το ερώτημα. Ποίος εγγυάται την ασφάλεια της Ελλάδος ώστε οι υπεύθυνοι να οδηγηθούν στην υποστήριξη της ουσιαστικής αποδόμησης των ενόπλων μας δυνάμεων;

Συμπέρασμα. Το τίμημα της προσαρμογής στις νέες αντιλήψεις περί κοινωνικής ειρήνης και περί ειρήνης γενικώς, περί πολυπολιτισμικής κοινωνικής συναρθρώσεως καθώς και ενός ευτυχισμένου παγκόσμιου χωριού, θα είναι η δυστυχία των όσων είχαν πιστέψει και ακολουθούσαν τις αξίες Πατρίς, Θρησκεία, Οικογένεια. Ελλάς!

Η αντίληψη των υπευθύνων επί της αντιμετώπισης των πάλαι ποτέ αξιακών συστημάτων, ως προϋποθέσεων ισχύος, σήμερα υποδεικνύει και σχεδόν υπαγορεύει στην Ελληνική κοινωνία ένα υπόδειγμα μιας νέας κοινωνικής συμπεριφοράς. Δηλαδή ο καθένας για τον εαυτό του. Δεν υπάρχει πατρίς, όπως την γνωρίζαμε. Ο αθητικισμός είναι η ενδεδειγμένη φιλοσοφική προσέγγιση, ώστε να συμβιβαστεί το μεταμοντέρνο άτομο στην εξαπλούμενη αρχή της απροσδιοριστίας των πίστεων.

Κι όμως εμείς ο λαός αισθανόμεθα ότι χρειάζονται οι ένοπλες δυνάμεις. Τούτο πρέπει να γίνει πίστη!

Προτείνεται, εφ' όσον και σύμφωνα με τα κληροδοτήματα της αρχικώς διδαχθείσης δημοκρατίας, εμείς ο λαός έχουμε την δύναμη (δια της ψήφου Ελληνικής και όχι κομματικής συνειδήσεως) στα χέρια μας, οφείλουμε να ζητήσουμε από τους υποψηφίους εκπροσώπους μας να ορκιστούν στην Ελληνική τους ψυχή ώστε να πράττουν αναλόγως, υπέρ των Εθνικών -των Ελληνικών, ουχί αλλοίων- συμφερόντων.

Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΩΣ ΕΘΝΙΚΗ ΜΑΣ ΑΡΕΤΗ ΕΝ ΕΙΡΗΝΗ

Του Αντιστρατήγου ε.α. Δημητρίου Μπάκα

ΠΡΟΟΙΜΙΟ.

Ανάπτυξη η μαγική λέξη της εποχής μας. Η πανάκεια για κάθε κακοτυχία. Η δύναμη προς την ευημερία σε παγκόσμια κλίμακα. Η Χώρα μας, που μαστίζεται από την πολυχρόνη κρίση, στην ανάπτυξη έχει στηρίζει όλες τις ελπίδες μας!

Πως εννοούμε όμως την ανάπτυξη! Ποιο είναι το περιεχόμενό της; Ο καθένας μας έχει και τη δική του εκδοχή. Το δικό του πρόβλημα τον αγγίζει πιο πολύ από ότι αντιλαμβάνεται το ευρύτερο κοινωνικό ή εθνικό ή το πρόβλημα του διπλανού του. Το προσωπικό μας συμφέρον μας έχει στρέψει στο κυνήγι της ατομικής μας απόλαυσης. Ζούμε, όμως, σε μια αυταπάτη. Δεν έχουμε συνειδητοποιήσει, ότι η δική μας ευτυχία είναι άρρηκτα συνυφασμένη με το ανθρώπινο και φυσικό περιβάλλον.

Δεν είμαστε ειδικοί στα οικονομικά, αλλά δε θέλουμε να πιστέψουμε ότι εννοείται, ως ανάπτυξη, ό,τι κυκλοφορεί ευρέως στη νοοτροπία μας. Να «πέσει», δηλαδή, στην αγορά ρευστό χρήμα. Να αρχίσουμε να αγοράζουμε προϊόντα, τα πιο πολλά εισαγωγής. Να αυξηθεί η κατανάλωση. Και να είμαστε περήχαιροι γιατί ...ευημερούμε! Αυτήν την ανάπτυξη την δοκιμάσαμε τις προηγούμενες δεκαετίες και μας βγήκε πικρή. Πρόσφερε σε κάμποσους εφήμερη και επίπλαστη ευημερία, αλλά στους πολλούς δυστυχία και απελπισία.

Ευελπιστούμε, και υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις γι' αυτό, ότι οι αρμόδιοι για τα οικονομικά εννοούν με τον όρο οικονομική ανάπτυξη την πραγματική παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών σε μια οικονομία με την πάροδο του χρόνου. Ως δείκτης ανάπτυξης ορίζεται ο μέσος ποσοστιαίος ρυθμός αύξησης του πραγματικού ακαθαρίστου εγχώριου προϊόντος και υπολογίζεται σε πραγματικούς όρους, δηλαδή διορθωμένους, ως προς τον πληθωρισμό και όχι ονομαστικούς. Μια μακροχρόνια τάση[δεκαετίες] και όχι μια βραχυχρόνια διακύμανση[τρίμηνα, εξάμηνα] του παραγόμενου προϊόντος.

Πιο καλά ακόμη θα είναι, εάν νοείται η «αιφόρος ανάπτυξη», τουτέστιν εκείνη, που σχεδιάζεται και υλοποιείται λαμβάνοντας υπόψη την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιωσιμότητα. Γνώμονας της αιφορίας είναι η μέγιστη δυνατή απολαβή αγαθών από το περιβάλλον, χωρίς όμως να διακόπτεται η φυσική παραγωγή αυτών των προϊόντων σε ικανοποιητική ποσότητα και στο μέλλον.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Εκτιμάται, ότι η οικονομική ανάπτυξη, ακόμη και στην υγιή της μορφή, παρά το ότι, θεωρείται, ως εάν ατμομηχανή προόδου και ευημερίας δεν συνιστά, από μόνη της, την ικανή και αναγκαία συνθήκη ολβιότητας ενός λαού. Η ασύμμετρη, μάλιστα, κυριαρχία της, συντελεί στην κατάρρευση των λοιπών βασικών παραγόντων ευτυχίας και προκαλεί ασταθείς ισορροπίες στην κοινωνική λειτουργία. Για να έχει τα ευεργετικά της αποτελέσματα επιβάλλεται να συνδυασθεί με μια πλατύτερη, ουσιαστικότερη και πιο ολιστική ανάπτυξη. Μια ανάπτυξη, ως εάν ανάδυση από ένα αρμονικό κοινωνικό –πολιτικό– πολιτισμικό–οικονομικό –εθνικό– θρησκευτικό και δημοκρατικό κλίμα του λαού.

Με τον όρο ανάδυση, το αντίθετο της έννοιας κατάρρευση[= καταβύθιση μέσα σε υγρό] εννοούνται τα χαρακτηριστικά και οι ιδιότητες που προέρχονται από τη σύνθεση διαφόρων στοιχείων ή συστατικών, που συγκροτούν ένα όλον. Δεν ανάγονται, αποκλειστικά, στα χαρακτηριστικά και στις ιδιότητες των μεμονωμένων συστατικών. Δεν ταυτίζονται με τα αποτελέσματα, που είναι γραμμικές συνέχειες. Δεν είναι επιφαινόμενα, ούτε εποικοδομήματα. Είναι ανώτερες ιδιότητες, που μπορούν να αναδρουν στα συστατικά προσδίδοντάς τους ιδιότητες του όλου. Προέρχονται από την αλληλεπίδραση της οργανωτικής σύνθεσης του όλου.

Όταν το κάθε συστατικό έχει την σωστή αναλογία έχουμε αρμονική σύνθεση με άριστα αποτελέσματα. Καθένα συστατικό δεν κυριαρχεί, αλλά συμμετέχει αναλογικά σε ελεύθερη σύνθεση. Άρωμα και ευαρέσκεια αναδύονται από την αρμονία. Η δυσοσμία και ο αφόρητος θόρυβος κυριαρχούν σε περίπτωση αταξίας.

Κάποια παραδείγματα αρμονικής ανάδυσης θα μας πείσουν για την αξία τους:

- Η μοσχοβολιά, η γλυκιά ευωδία, το ανάβλυσμα ενός λουλουδιού.
- Η υπέροχη μελωδία μιας υπέροχης μουσικής σύνθεσης.
- Η μαγεία που εκπέμπουν τα χρώματα ενός ωραίου πίνακα ζωγραφικής.
- Η αύρα που εκπέμπει μια προσωπικότητα με ευγένεια και σοφία.
- Η ωραιότητα που μας γοητεύει χωρίς να προκαλεί.
- Ανάδυση είναι ο πολιτισμός, η κουλτούρα κάθε λαού κοκ.

Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΩΣ ΑΡΕΤΗ ΣΕ ΜΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ.

Για να έχει υπόσταση ένας ζωντανός οργανισμός, [από το ελάχιστο μόριο ζωής μέχρι την Συνομοσπονδία Κρατών], πρέπει να συντρέχουν τρεις βασικές συνθήκες:

- Τα συστατικά όργανα να λειτουργούν με σχετική ελευθερία στο δικό τους ζωτικό χώρο και να είναι αρμονικά συντονισμένα μέσα στο όλο.
- Το όλον να αυτοοργανώνεται και να ενεργεί με σχετική αυτοτέλεια.
- Το όλον να είναι αρμονικά συνδεδεμένο με το περιβάλλον του.

Εάν, πολύ απλά, αξία είναι η σχέση μας με ένα αντικείμενο, αγαθό το αντικείμενο στο οποίο πραγματώνεται η αξία, τότε αρετή είναι η δύναμη πραγμάτωσης της αξίας. Από τις παραπάνω συνθήκες αναδύεται η δύναμη επιβίωσης, ήτοι η αρετή, [αρχική έννοιά της είναι η ανδρεία στο πεδίο της μάχης]. Η ειδοποιός δυνατότητα ύπαρξης. Η δύναμη βούλησης πράξεως για επίτευξη σκοπού.

Καθ' όμοιο τρόπο η ολιστική ανάπτυξη ενός Έθνους είναι η ισχύς, που αναδύεται από τη σύνθεση των ποιοτήτων του Λαού. Η ειρηνική αρετή αντίστοιχη της πολεμικής, την οποία το Ελληνικό Έθνος έχει επιδείξει επανειλημμένως].

Το όλον, εν προκειμένω η Πατρίδα, αντιμετωπίζει πιέσεις, που δεν μπορούν να αντέξουν οι πολίτες μόνοι τους. Βρίσκεται, όμως, πάντοτε σε ευαίσθητη ισορροπία εξωτερικών φορτίσεων και εσωτερικής εντροπίας[αταξίας]. Σε περίοδο πολέμου ο εμφανής εξωτερικός κίνδυνος ενισχύει σημαντικά την εσωτερική συνοχή. Σε περίοδο ειρήνης, οι εγωκεντρικές τάσεις καταστρέφουν τις εσωτερικές δυνάμεις συνοχής. Έτσι εκφυλίζεται η οντότητα της Πατρίδας.

Ο εξαναγκασμός[αστυνόμευση και τιμωρία], έχει ελάχιστα και χρονικά περιορισμένα αποτελέσματα. Η ουσιαστική δύναμη συνοχής, η ειρηνική εθνική αρετή, αναδύεται από το κοινό συναίσθημα του συνυπάρχειν των μελών της Κοινωνίας μας. Αυτό εκδηλώνεται ως επιθυμία-ευαρέσκεια και βούληση των πολιτών για κοινή εθνική δράση. Που σημαίνει απλά ότι το γενικό συμφέρον, όπου απαιτείται, υπερτερεί του ατομικού, χωρίς αυτό να παραβλέπεται.

Όπως κάθε αρετή, είναι προϊόν εθισμού και πράξεως. Θέμα αγωγής και σφαιρικής παιδείας[παιδαγωγίας και ανδραγωγίας], με βασική μέθοδο το παράδειγμα. Είναι θέμα άσκησης, νοοτροπίας και πολιτισμού. Μια σταδιακή άνοδος του Λαού στη κλίμακα των αξιών του. Των πολιτών και των κυβερνόντων.

Η δημοκρατία είναι η πιο ευαίσθητη ανάδυση μιας ευνομούμενης και αρμονικής Κοινωνίας. Είναι στην ουσία της ταυτόσημη με τη γενική ανάπτυξη. Η Δημοκρατία με αυτή την έννοια δεν επιβάλλεται. Αναδύεται από την αρμονική λειτουργική συναίρεση όλων των τάσεων, με γνώ-

μονα το υπέρτερο συμφέρον της Πατρίδας μας, μέσα από ένα ειλικρινή και δημιουργικό διάλογο και αλληλοέλεγχο μεταξύ των πολιτών και των εντολοδόχων διαχειριστών της εξουσίας. Ο Λόγος επιβάλλει την τάξη σε αγαστή συναίνεση με την ωραιότητα και ευαρέσκεια δημιουργώντας συνθήκες ηθικής, που αναδίδουν άρωμα ουσιαστικής ευτυχίας. Έτσι αναπτύσσεται η συνειδητή ευθύνη εθελοντικής σύγκλισης των προσπαθειών όλων.

Το οικονομικό στοιχείο διαδραματίζει το δικό του σημαντικό ρόλο, όπως άλλωστε το Κοινωνικό, η Δικαιοσύνη, η Εθνική άμυνα, το Θρησκευτικό, η Παιδεία κλπ. Το Πολιτικό στοιχείο έχει τον κύριο συντονιστικό ρόλο, αλλά δεν κυριαρχεί στα λοιπά, ούτε ποδηγετείται από κανένα.

Η Δημοκρατία δεν είναι η ονομαστική εφαρμογή, κατά το δοκούν του καθενός, αλλά ένα διαρκές πρόταγμα όλων των μελών και των οργάνων της πολιτείας. Τότε καθίσταται αρετή ολόκληρου του Λαού, ο οποίος δημιουργεί την οντότητα Πατρίδας άξια σεβασμού στα πλαίσια του Παγκόσμιου περιβάλλοντος.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.

Η οικονομική ανάπτυξη παίζει τεράστιο ρόλο στη ζωή μας. Παράγει άπειρα προϊόντα που συμβάλλουν στην ποιότητα της διαβίωσής μας. Σημαντικότερες, όμως, ανθρώπινες ανάγκες δεν καλύπτονται από την οικονομική ανάπτυξη και μόνον. Η δικαιοσύνη, η αξιοπρέπεια, η εκτίμηση, η εμπιστοσύνη, το πνεύμα καλής πίστης, η ψυχική υγεία, ο σεβασμός, η αγάπη και τόσα άλλα απαραίτητα αγαθά για την ολβιότητά μας δεν παράγονται σε κανένα εργαστήριο χημείας ή σε βιομηχανικό εργοστάσιο, οποιασδήποτε τεχνολογίας.

Είναι ψυχικά και πνευματικά αγαθά, στα οποία πραγματώνονται υψηλές αξίες, τα οποία ευδοκιμούν σε διαφορετικής ποιότητας λειμώνες και οικοφωλεές. Είναι αναδύσεις αρμονικών ανθρώπινων σχέσεων σε κοινωνίες που δημιουργούνται με πρώτη αξία την ανθρώπινη προσωπικότητα. Αναπτύσσονται σε μια ωραία γειτονιά, όπου ο καθένας μοιράζεται τη χαρά και τη λύπη. Στο καλό Σχολείο που πλάθει τα παιδιά μας. Στο Στράτευμα[να σωστά διαβάζετε], το μεγάλο και μοναδικό Σχολείο ανδραγωγίας, που μετουσιώνει τους νέους μας σε ώριμους και υπεύθυνους άνδρες. Πρώτιστα, όμως, καλλιεργούνται στη θalπωρή της αρμονικής οικογένειας, όπου θάλλει η αγάπη, που αναπληρώνει όλες τις προϋποθέσεις ανθρώπινης συμβίωσης.

Όταν ζούμε, ως εάν οικογένεια αναδύεται η ύπατη αρετή-ισχύς συνύπαρξης. Τότε το άτομο φθάνει στην κορυφή της ανθρωπιάς του. Στον ανθρωπισμό, όπου ευδοκιμεί το εντελβαίς, που λέγεται φιλάνθρωπη αγάπη.

Ιδανικός δρόμος θα μου πείτε. Έχετε δίκιο. Αλλά και ως

τάση και ως ιδανικό μας είναι απαραίτητο, αφού χάσαμε κάθε άλλο σκοπό μέσα στο εμπορικό κέρδος.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Τίποτε δε μας χαρίζεται εάν δεν το αξίζουμε. Ο στίβος της ζωής είναι ως εάν στίβος Ολυμπιακών Αγώνων. Η συμμετοχή μας προϋποθέτει καταβολή συνεχούς προσπάθειας προετοιμασίας, ως πολίτες και ως Έθνος- Πατρίδα. Τα προβλήματα είναι ποικίλα και ανυπέρβλητα για μεμονωμένα άτομα. Μόνον με την αρετή του συνανήκειν αμβλύνονται. Αρετή που αναδύεται από καλλιεργημένες ανθρώπινες φύσεις. Όχι με φόβο και καταναγκασμό, αλλά με εθελοντική εκχώρηση μέρους του εγωκεντρικού μας χώρου για την ανάπτυξη υγιούς κοινωνίας. Ασφαλώς και θα υπάρχουν διαφορετικές απόψεις και συμφέροντα. Αλλά οι αντιπαλότητες στο μέτρο να μη καταστρέφουν το όλον.

Με ενσυναίσθηση και σεβασμό του διπλανού, ως αξίας ισότιμης της δικής μας να μάθουμε να διεξάγουμε ειλικρινή διάλογο για την επίλυση των προβλημάτων. Προσωπική ευτυχία χωρίς αντίστοιχη γενική δε γίνεται. Πρώτα να δημιουργήσουμε Πατρίδα, ως οντότητα και ύστερα να ζητήσουμε από εκείνη τη φροντίδα της. Κανένας δεν αποποιείται τα αγαθά, που μας προσφέρει η οικονομική και τεχνολογική ανάπτυξη. Όπως κάθε πρόοδος, όμως, ενέχει και τα αρνητικά της, τα οποία μπορούμε να τα εξισορροπήσουμε με πνεύμα δικαιοσύνης και αδελοφροσύνης.

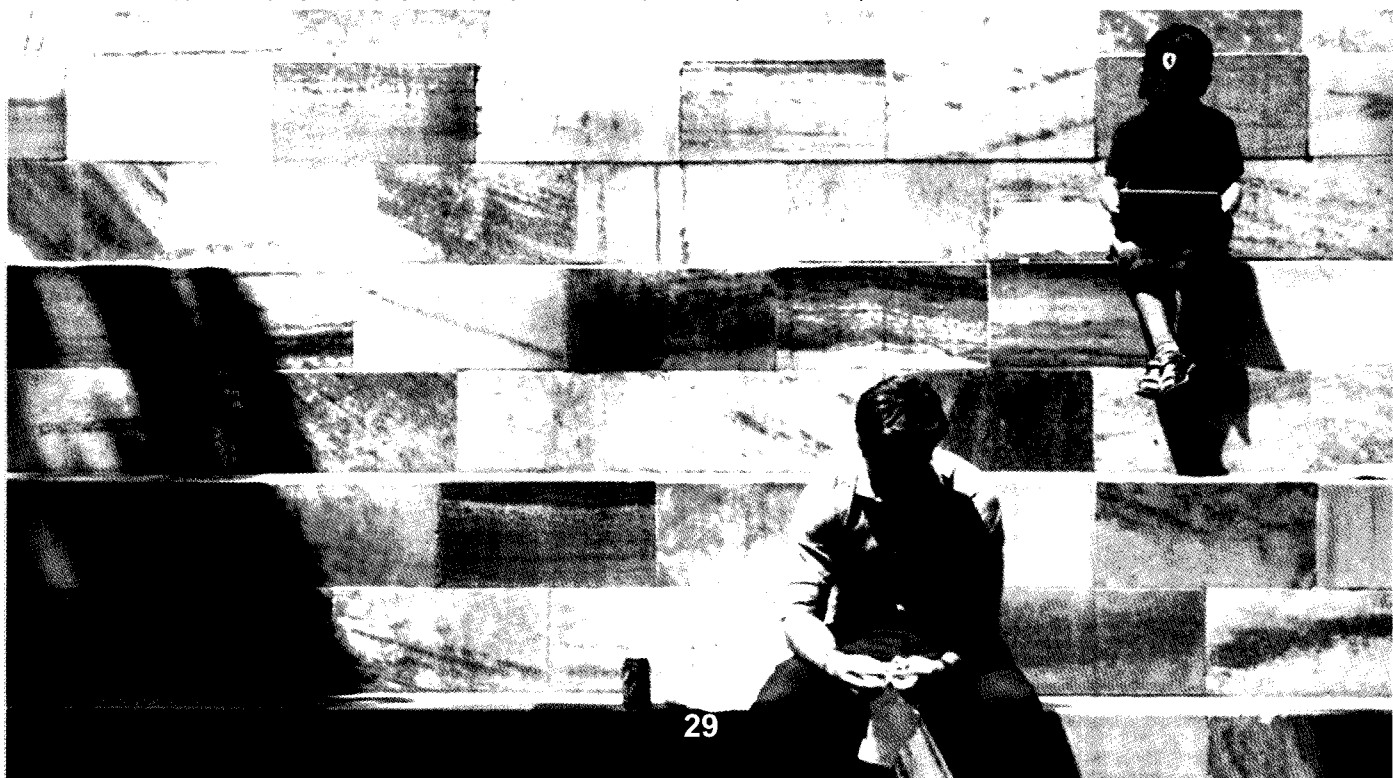
Να μη θεωρείται ο άνθρωπος αντικείμενο εκμετάλλευσης. Η τεχνολογία παράγει ήδη κοτόπουλα, χωρίς... φτερά και γουρουνάκια χωρίς...μάτια!!! Γιατί εκτρέφονται ταχύτερα και με μικρότερο κόστος από τα κανονικά!!! Ας μη παραχθούν στο βωμό του κέρδους και «ανθρώπινα όντα ... τυφλά στο νου και την καρδιά», ως καταναλωτές μόνον!! Η σωφροσύνη ας καθορίζει το μέτρο και το όριο.

Να καταναλίσκουμε προϊόντα, που είναι όντως αγαθά. Ήτοι να έχουν αντίστοιχη αξία με τη σπουδαιότητα της ανάγκης μας. Όχι προϊόντα για το κέρδος μόνον.

Κινδυνεύουμε να μετατρέψουμε τη «βιτρίνα των καταστημάτων» σε «ιερό χώρο» και το περιεχόμενό της σε... « ακίνητο πρώτο κινούν» του Αριστοτέλη δηλ. θεό. Ο Θεός μας είναι Πάνσοφος, Παν-ωραίος και Πανάγαθος. Είναι Αγάπη. Το χρήμα είναι ουδέτερο μέσον που ο άνθρωπος εφεύρε για διευκόλυνση των συναλλαγών του. Είναι επικίνδυνο για την υπόστασή μας η «πίστη» στο χρήμα ως εάν να είναι θεός!!! Το Θείο μπορεί, μερικώς να αντικατασταθεί με την ανθρωπότητα. Όχι ως γένος βιολογικών όντων, αλλά ως πνευματική αξία. Ως σοφία, ως αγάπη, ως ανθρωπινότητα. Ως ανθρωπιά και ανθρωπισμός. Ως ύπατη ανθρώπινη αρετή. Η αγάπη της Αγάπης[η αγάπη του φιλείν και αγαπάν], που είναι η πιο καθαρή, ανυστερόβουλη και δεν εξαρτάται από το αντικείμενο αγάπης. Αρετή που αναδύεται από την ευεργετική ανατροφή [παιδαγωγία και ανδραγωγία] σε πνεύμα πατρικού νόμου, μητρικής στοργής και αδελφικής αγάπης. Υπέρτατο αντικείμενο αγάπης[το Αγαθό των αγαθών] είναι η Πατρίδα μας. Ότι «.. πολυτιμότερο και αγιότερο ...» υπάρχει[Σωκράτης] .

Την χτίζουμε, την Πατρίδα μας, ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ με αρμονική συνεργασία. Εμείς οι ίδιοι, δυστυχώς την καταστρέφουμε με τις καθημερινές μας εγωκεντρικές πράξεις. Σε ότι αφορά τους πολιτικούς, στους οποίους ανήκει το μεγάλο μερτικό ευθύνης συντονισμού, εκείνοι σε μια υγιή δημοκρατική κοινωνία «χορεύουν», ανάλογα με το... «σκοπό», που ο Λαός επιθυμεί.

Πρώτα, λοιπόν, ο Άνθρωπος. Ο Άνθρωπος μπορεί να δημιουργήσει υγιή ολική ανάπτυξη, από την οποία θα δημιουργηθούν κατάλληλες συνθήκες[νοοτροπία] για περαιτέρω καλλιέργεια πιο ανθρώπινων ανθρώπων. Ευτυχισμένων ανθρώπων!

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ

Του Γεωργίου Ε. Δουδούμη, Οικονομολόγου-Συγγραφέα
τ. Γενικού Συμβούλου Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων Υπουργείου Εξωτερικών
gdoudoumis@yahoo.com

Η πρόσφατη ανακοίνωση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) που αναφέρεται την πορεία του εμπορικού ισοζυγίου στο πρώτο εξάμηνο του 2014 καλό θα είναι να σημάνει συναγερμό πριν είναι αργά. Μετά το συμμάζεμα των τελευταίων ετών λόγω της οικονομικής κρίσης, που είχε ως συνέπεια τη μεγάλη μείωση του εμπορικού ελλείμματος κυρίως λόγω της μείωσης των εισαγωγών, στο πρώτο εξάμηνο του 2014 παρατηρείται μια τάση εκτροχιασμού, που θυμίζει τις «παλιές καλές εποχές» όταν η Ελλάδα παρουσίαζε αναποτελεσματικότητα στις εξαγωγικές της προσπάθειες, πραγματοποιούσε όμως απερίσκεπτα εισαγωγές πέραν των δυνατοτήτων της και μάλιστα κυρίως καταναλωτικών αγαθών υψηλής ποιότητας και φυσικά αντίστοιχων τιμών.

Σύμφωνα με την σχετική ανακοίνωση, το εμπορικό έλλειμμα της Ελλάδος στο πρώτο εξάμηνο του 2014 αυξήθηκε κατά 9,6% σε 10,6 δισ. ευρώ από 9,6 δισ. ευρώ που ήταν στο πρώτο εξάμηνο του 2013. Η αύξηση αυτή οφείλεται πρωτίστως στη μείωση των εξαγωγών κατά 4,6%, από 13,8 δισ. ευρώ στο πρώτο εξάμηνο του 2013 σε 13,1 δισ. ευρώ στο πρώτο εξάμηνο του 2014, αλλά και στην αύξηση των εισαγωγών στο ίδιο διάστημα κατά 1,2%, από 23,5 δισ. ευρώ σε 23,7 δισ. ευρώ. Αν μάλιστα δεν λάβουμε υπόψη τα πετρελαιοειδή, η αύξηση των εισαγωγών είναι 8,9%.

Τα πιο πάνω στατιστικά στοιχεία δημιουργούν υποψίες, ότι η κυβερνητική προσπάθεια να δημιουργήσει «ζωντάνια» στην αγορά έχει στραφεί σε λάθος κατεύθυνση και με «τεχνητές αναπνοές» (ανοικτά εμπορικά καταστήματα τις Κυριακές, αύξηση του αριθμού των εμποροϋπαλλήλων σε συνδυασμό με μείωση των μισθών τους) προσπαθεί να «ρίξει χρήμα» στην κατανάλωση, που οδηγεί όμως σε αύξηση των εισαγωγών, ενώ θα έπρεπε οι όποιες οικονομικές δυνατότητες να αξιοποιούνται προς την κατεύθυνση αύξησης των εξαγωγών. Το ζητούμενο δεν είναι «να ζωντανέψει η αγορά» πουλώντας περισσότερα εισαγόμενα ενδύματα, υποδήματα, τσάντες και άλλα παρόμοια,

αλλά να ζωντανέψει η οικονομία δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας στον παραγωγικό μηχανισμό της χώρας, που θα παράγει προϊόντα προς εξαγωγή ή έστω προς υποκατάσταση των εισαγωγών με πολλαπλασιαστικές θετικές επενέργειες.

Δυστυχώς οι πρόσφατες διεθνείς εξελίξεις στις οποίες σύρεται απερίσκεπτα η Ελλάς έχουν ως συνέπεια τον περαιτέρω περιορισμό των προοπτικών των ελληνικών εξαγωγών και γίνεται σαφές, ότι η εξωτερική πολιτική της Ελλάδος αγνοεί τους στόχους της αναπτυξιακής πολιτικής που θα έπρεπε να διαθέτει η χώρα μας. Θεωρητικά, στα καθήκοντα των ελληνικών διπλωματικών αποστολών στο εξωτερικό περιλαμβάνεται και η εξυπηρέτηση, κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο, των οικονομικών και εμπορικών συμφερόντων της Ελλάδος. Στην πράξη, όταν αυτό συμβαίνει αποτελεί την εξαίρεση και όχι τον κανόνα. Αντίθετα μάλιστα, οι συνδικαλιστικοί μηχανισμοί του υπουργείου Εξωτερικών σε συνεργασία με κάποια μη συνδικαλιστικά «λαμπερά» μυαλά του συγκεκριμένου υπουργείου έχουν καταφέρει μέσα στην τελευταία δεκαετία να αδρανοποιήσουν πλήρως το εργαλείο της Οικονομικής Διπλωματίας βλέποντάς το σαν ανταγωνιστική απειλή. Τι έχεις Γιάννη, τι είχα πάντα...

Δεν είναι γνωστό αν ξυπνήσουν εγκαίρως στην Ευρ. Ένωση και με την όποια πρόφαση τα «λαμπερά» μυαλά των Βρυξελλών καταργήσουν τις αυτοκαταστροφικές εμπορικές κυρώσεις σε βάρος της Ρωσίας, η οποία κλείνει συμφωνίες, τη μια μετά την άλλη, με ανταγωνιστές, όπως η Αίγυπτος, η Τουρκία, η Αργεντινή και άλλες χώρες, οι οποίες δημιουργούν μακροχρόνια ερείσματα στη ρωσική αγορά σε βάρος των μέχρι πρόσφατα προμηθευτών της. Δυστυχώς, δεν είναι επίσης γνωστό αν το υπουργείο Εξωτερικών θα καταφέρει να πραγματοποιήσει την υπέρβαση και να λειτουργεί εξυπηρετώντας τους σκοπούς, τους οποίους επιθυμούν οι Έλληνες να εξυπηρετεί.

Αθήνα, 28 Αυγούστου 2014

Νταβούτογλου: Ο πρωθυπουργός του Ερντογάν

Του Ταξιάρχου ε.α. Χρήστου Μηνάγια

Στις 29-08-2014 συγκροτήθηκε η 62η κυβέρνηση της Τουρκικής Δημοκρατίας και η 5η του κόμματος ΑΚΡ, με πρωθυπουργό τον πρώην υπουργό Εξωτερικών Αχμέτ Νταβούτογλου και αντιπροέδρους της κυβέρνησης τους Μπουλέντ Αρίντς, Αλί Μπαμπατζάν, Γιαλτσίν Ακντογάν και Νουμάν Κουρτουλμούς.

Η επιλογή του Νταβούτογλου ως πρωθυπουργού και αρχηγού του κυβερνώντος κόμματος ΑΚΡ δεν προήλθε από μια δημοκρατική εκλογική διαδικασία των οργάνων του κόμματος, αλλά ήταν μια πολιτική απόφαση του Ταγίπ Ερντογάν, παρόλο που σε δημοσκόπηση της εταιρείας Andy-ar το χρονικό διάστημα 16-17 Αυγούστου 2014, το 53,7% των οπαδών του ΑΚΡ επιθυμούσε για αρχηγό του κόμματος και πρωθυπουργό τον Αμπντουλάχ Γκιούλ, ενώ μόλις το 9,2% στήριζε τον Νταβούτογλου. Εξάλλου, η εν λόγω απόφαση οφείλεται στην πολιτική φιλοσοφία του Ερντογάν, ο οποίος επιθυμεί έναν «αφοσιωμένο» και υποταγμένο σε αυτόν πρωθυπουργό και όχι κάποιον άλλον σαν τον Γκιούλ με τον οποίο έχει τις ακόλουθες διαφορές:

- Ο Γκιούλ είναι δημοκράτης, ενώ ο Ερντογάν ΟΧΙ.
- Ο Γκιούλ σέβεται τη δικαιοσύνη, ενώ ο Ερντογάν ΟΧΙ.
- Ο Γκιούλ σέβεται το δικαίωμα της διαφορετικότητας, ενώ ο Ερντογάν ΟΧΙ.
- Το βλέμμα του Γκιούλ είναι στραμμένο προς τη Δύση, ενώ του Ερντογάν ΟΧΙ.
- Στην πολιτική καριέρα του Γκιούλ υπάρχει η εμπειρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ως σχολείο δημοκρατίας και δικαιοσύνης, ενώ στου Ερντογάν ΟΧΙ.
- Το ύφος και το λεκτικό του Γκιούλ είναι ήπιο, ενώ του Ερντογάν ΟΧΙ.
- Πριν το 2007 ο Γκιούλ συμπεριφέρθηκε πιο τολμηρά και πιο ευέλικτα από τον Ερντογάν σε ό,τι έχει να κάνει με διάφορα θέματα ζωτικής σημασίας όπως, οι διαπραγματεύσεις με την ευρωπαϊκή ένωση, το κυπριακό και το άνοιγμα προς τους Κούρδους.
- Στην τουρκική κοινωνία έχει εδραιωθεί αντίληψη ότι: «Όσο υπάρχει ο Ερντογάν, θα υπάρχει και το ΑΚΡ. Όσο υπάρχει ο Ερντογάν, το ΑΚΡ θα είναι στην εξουσία.»

Επομένως γίνεται αντιληπτό ότι στη σημερινή Τουρκία, όπου η εθνική, πολιτική και θρησκευτική τριχοτόμηση αποτελεί μια πραγματικότητα, ηγέτες σαν τον Γκιούλ δεν θα είχαν κάποιο μέλλον, ούτε αυτοί προσω-

πικά ούτε το κόμμα τους.

Συνακόλουθα δε, αν ληφθούν υπόψη και τα ακόλουθα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των Ερντογάν και Νταβούτογλου, διαπιστώνεται ότι ο πρώτος δεν θα μπορούσε να βρει καλύτερο συνοδοιπόρο για το όραμα της «Νέας Τουρκίας» που προβάλλει συνεχώς:

- Ο Ερντογάν είναι δυναμικός ηγέτης, ενώ ο Νταβούτογλου ιδεολόγος, εξομοιώνοντας τον ισλαμισμό με την επιβλητική και επεκτατική πολιτική της Δύσης.
- Ο Ερντογάν είναι «ακτιβιστής», ενώ ο Νταβούτογλου διαπραγματευτικός.
- Ο Ερντογάν λειτουργεί με τη διαίσθηση, ενώ ο Νταβούτογλου με την ανάλυση.

Φυσικά, ο Νταβούτογλου κατά την ενάσκηση των καθηκόντων του θα επισκιάζεται από τον Ερντογάν, δεδομένου ότι ο δεύτερος θα λειτουργεί ταυτόχρονα ως πρόεδρος της Δημοκρατίας, ως πρωθυπουργός και ως αρχηγός του κόμματος ΑΚΡ. Δηλαδή ο Νταβούτογλου δεν θα λειτουργεί ως πρωθυπουργός, αλλά ως πρόεδρος του υπουργικού συμβουλίου, δίδοντας την εντύπωση του «πρωθυπουργού μαριονέττα».

Ποία όμως είναι η πολιτική σημασία της συμμαχίας Ερντογάν-Νταβούτογλου; Η απάντηση στο ερώτημα αυτό έχει να κάνει με την de facto εκκαθάριση του κόμματος ΑΚΡ. Άλλωστε, όταν ο Ερντογάν εδραίωσε την πολιτική του ισχύ στην τουρκική κοινωνία αποφάσισε την σταδιακή αλλαγή των εσωτερικών ισορροπιών του κόμματος του ως εξής: πρώτον, περιθωριοποιώντας την ομάδα Αμπντουλάχ Γκιούλ- Μπουλέντ Αρίντς. Και δεύτερον, ισχυροποιώντας τη δυναμική της νέας ομάδας των ερντογανικών στελεχών, η οποία εδραίωσε την παρουσία της στηρίζοντας με κάθε μέσο τον Ερντογάν μετά τη μεθοδευμένη επιχείρηση της 17-12-2013 που είχε ως στόχο να τον ανατρέψει και να αποτρέψει την εκλογή του ως πρόεδρο της Δημοκρατίας. Σημειωτέον ότι θεματοφύλακας της εν λόγω ομάδας των ερντογανικών είναι ο πρωθυπουργός Νταβούτογλου και ακολουθούν οι αντιπρόεδροι της κυβέρνησης Γιαλτσίν Ακντογάν και Νουμάν Κουρτουλμούς, ο υπουργός Εσωτερικών Εφκάν Αλά και ο αρχηγός της ΜΙΤ Χακάν Φιντάν.

Φυσικά, η σταδιακή περιθωριοποίηση της ομάδας Γκιούλ-Αρίντς θα έχει ως συνέπεια τη σταδιακή διεύρυνση της σύγκρουσης στο κυβερνών κόμμα ΑΚΡ,

διακινδυνεύοντας ακόμη και τη διάσπαση του σε περίπτωση που τα ποσοστά των εκλογών της 15 Ιουνίου 2015 θα είναι μικρότερα του 45%. Υπόψη ότι σύμφωνα με πρόσφατη δημοσκόπηση, το ποσοστό του ΑΚΡ κυμαίνεται στο 45,6%. Για το λόγο αυτό, μετά το Σεπτέμβριο του 2014 και μέχρι τις γενικές (βουλευτικές) εκλογές του επόμενου Ιουνίου, ο Νταβούτογλου θα πραγματοποιεί πολιτικές συγκεντρώσεις σε όλους τους νομούς της χώρας, προκειμένου να δημιουργήσει ένα νέο πολιτικό κλίμα προβάλλοντας το όραμα της Νέας Τουρκίας, ενώ οι ομιλίες του θα μεταδίδονται ζωντανά σχεδόν από όλους τους συστημικούς τηλεοπτικούς σταθμούς όπως, NTV, 24 TV, Beyaz TV, 360 TV, Ülke TV, Tvnet, TGRT Haber, Kanal A και TRT.

Ας σημειωθεί ακόμη ότι, η επιλογή του Νταβούτογλου ως πρωθυπουργού της χώρας πιθανόν να έχει σχέση και με την νέα περιφερειακή στρατηγική της Αγκυρας προκειμένου να σταματήσει η απομόνωση της και η Τουρκία να αποκτήσει ενεργό ρόλο στις νέες γεωπολιτικές πραγματικότητες-εξελίξεις της ευρύτερης περιοχής. Εξάλλου δεν θα πρέπει να διαφεύγουν της προσοχής

δύο παράγοντες: πρώτον, οι στενές σχέσεις του Νταβούτογλου με το Ισραήλ και το εβραϊκό λόμπυ της Ουάσιγκτον-Νέας Υόρκης. Και δεύτερον, η ανακοίνωση του αμερικανικού υπουργείου Εξωτερικών βάσει της οποίας αξιολογήθηκε ως θετική η απόφαση του Ερντογάν αναφορικά με την επιλογή του νέου πρωθυπουργού.

Τέλος, σύμφωνα με όσους γνωρίζουν σε βάθος την πολιτική ιστορία της Τουρκίας, οι εσωτερικές πολιτικές ισορροπίες και οι πολιτικοί σχεδιασμοί της χώρας δεν διαμορφώνονται πάντα με βάση τα άτομα και την ηγετική προσωπικότητα τους. Συνεπώς, η μόνη λογική κίνηση του Ερντογάν, ο οποίος δεν αφήνει τίποτα στην τύχη, θα είναι η επιδίωξη αφενός κατάρρευσης και πλήρους ελέγχου του τρίπτυχου δικαιοσύνη-πανεπιστήμια-MME που θα του δώσουν πίστωση χρόνου μέχρι τις επόμενες εκλογές, αφετέρου η ενεργοποίηση των εθνικιστών αντανakλαστικών της τουρκικής κοινωνίας σε ό,τι έχει να κάνει με τους κατ' αυτόν εύκολους αντιπάλους Ελλάδα και Κύπρο και την αμφισβήτηση των κυριαρχικών τους δικαιωμάτων.

Ο ΦΡΑΝΚΕΣΤΑΙΝ ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΡΑΣ-ΗΠΑ ΚΑΙ ISIS.

Του Αντιστρατήγου ε.α. Ιωάννου Αθαν. Μπαλτζώη
www.analystsforchange.org

Η ραγδαία προέλαση του Ισλαμικού Χαλιφάτου-Κράτους (ISIS) ξαφνικά φέτος το καλοκαίρι, η κατάληψη μιας μεγάλης περιοχής στο Ιράκ και στην Συρία και οι φοβερές φρικαλεότητες που εν γνώσει του μας «προσφέρει» σε συνεχείς δόσεις, ώστε να μεταδώσει μέσω των διεθνών ΜΜΕ, τον φόβο και την φρίκη που έχει εγκαθιδρύσει στις υπό κατάληψη περιοχές, αφύπνισε τελικά τον δυτικό κόσμο. Όλοι τώρα «ανακάλυψαν» το Σουνιτικό τέρας που εμφανίστηκε λέει ξαφνικά από το πουθενά, «μπήκε στα σπίτια μας» και έσπειρε τον φόβο και τον τρόμο. Βέβαια τα έργα αυτών των ακραίων θρησκευτικο-ιδεαλιστών της βίας και της φρίκης ήταν τα ίδια και απαράλλαχτα που βλέπαμε τα δύο τελευταία χρόνια στην Συρία, αλλά τότε ποιος νοιαζόταν, όταν αποκεφαλίζονταν κατά δεκάδες Σύριοι στρατιώτες ή Χριστιανοί ή και άλλης θρησκείας πολίτες; Όταν καταστρέφονταν εκκλησίες, δολοφονούνταν Επίσκοποι, αποκεφαλίζονταν σε δημόσια θέα κληρικοί, ισοπεδωνόταν πόλεις και χωριά και τουλάχιστον 4 εκατομμύρια Σύριοι εγκατέλειπαν αλλόφρονες τα σπίτια των για να γλυτώσουν την ζωή των. Βλέπετε η ευαισθησία της Δύσης εκτοξεύεται (με εντολή βεβαίως) στα ύψη, όταν αποκεφαλίζονται Αμερικανοί πολίτες και δη δημοσιογράφοι. Τότε κινητοποιείται ολόκληρος ο λεγόμενος «πολιτισμένος κόσμος» και οι ΗΠΑ και Βρετανία κηρύσσει εκστρατεία εναντίον του Ισλαμικού κράτους (και η Ελλάδα μέσα), δημιουργούν συνασπισμό κρατών και πανστρατιά κατά των Τζιχαντιστών, ενώ οι ΗΠΑ ήδη έχουν αρχίσει αεροπορικούς βομβαρδισμούς, για να αναχαιτίσουν την προέλαση και επιθετική των μαχητών του ISIS, η αλλοιώς του ΙΚΙΛ (Ισλαμικό Κράτος στο Ιράκ και στο Λεβάντε {Συρία}), η συνοπτικά το Ισλαμικό Χαλιφάτο.

Το πιο ανησυχητικό όμως ακόμη και από την εντυπωσιακή προέλαση του Ισλαμικού κράτους, του αυτοανακηρυχθέντος Ισλαμικού Χαλιφάτου, είναι η μεγάλη αποδοχή του από φανατικούς Ισλαμιστές από όλο τον κόσμο και η προσπάθειά των να ενταχθούν στις τάξεις του στρατού του Χαλιφάτου. Πρόσφατα η εφημερίδα Israel Hayom δημοσίευσε άρθρο σχετικά με την στρατολόγηση αλλοδαπών από την οργάνωση ISIS, από διάφορες χώρες του κόσμου, που εντυπωσιάζει και ταυτόχρονα τρομάζει. Μέχρι στιγμής, 12.000 μαχητές από 74 κράτη ταξίδευσαν στην Συρία και το Ιράκ για να πολεμήσουν στο πλευρό εξτρεμιστικών ομάδων, δήλωσε ο Peter Neumann καθηγητής στο διεθνές κέντρο για την μελέτη του εξτρεισμού και της πολιτικής βίας στο Kings College του Λονδίνου. Αυτοί προστίθενται στους ήδη 50-70.000 ήδη μαχητές, σύμφωνα με το Παρατηρητήριο ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ο Neumann επεσήμανε ότι πρόκειται για τη μεγαλύτερη κινητοποίηση αλλοδαπών μαχητών από την εποχή του πολέμου του Αφγανιστάν, στην δεκαετία του '80, υπογραμμίζοντας ότι ο πόλεμος του Αφγανιστάν οδήγησε στην δημιουργία του δικτύου της Αλ Κάιντα.

Δίκτυα ιδρύονται (στην Συρία και το Ιράκ) γεγονός που θα έχει επιπτώσεις και θα αφορά μια ολόκληρη επερχόμενη γενιά, τόνισε ο Neumann, ο οποίος μελέτησε το προφίλ ξένων μαχητών στην Συρία και το Ιράκ επί 2 χρόνια και πρόσφατα συναντήθηκε με μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ, για να τους ενημερώσει.

Ως γνωστόν το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, τον τελευταίο μήνα υιοθέτησε ομόφωνα μια βρετανικής έμπνευσης απόφαση με στόχο να πλήξει το Ισλαμικό κράτος και το Μέτωπο Αλ Νούρσα, μέχρι πρότενος συναγωνιστές στην Συρία και μέλη της Αλ Κάιντα. Η απόφαση αυτή κα-

ταδικάζει την στρατολόγηση αλλοδαπών μαχητών και απειλεί με κυρώσεις ανθρώπους που χρηματοδοτούν και διευκολύνουν τα ταξίδια αλλοδαπών μαχητών.

Το Συμβούλιο Ασφαλείας ακόμη σχεδιάζει επίσης να ζητήσει από χώρες – μέλη των ΗΕ να εμποδίσουν και να αποτρέψουν την στρατολόγηση και τα ταξίδια αλλοδαπών επίδοξων μαχητών, προκειμένου αυτοί να ενταχθούν σε εξτρεμιστικές τρομοκρατικές ομάδες όπως το Ισλαμικό κράτος, το Μέτωπο Αλ Νούρσα κλπ. διασφαλίζοντας ότι αυτό θα θεωρείται σοβαρή εγκληματική πράξη σύμφωνα με το δίκαιο κάθε χώρας.

Σύμφωνα με το Reuters, οι ΗΠΑ απέστειλαν ένα σχέδιο απόφασης στο Συμβούλιο Ασφαλείας, που ελπίζουν να υιοθετηθεί ομόφωνα στις 24 Σεπτεμβρίου, σε μια συνάντηση υψηλού επιπέδου υπό την Προεδρία του Αμερικανού Προέδρου Ομπάμα.

Διπλωμάτες των ΗΕ μιλώντας υπό καθεστώς ανωνυμίας δήλωσαν ότι το Συμβούλιο είναι πιθανόν να καταλήξει σε συμφωνία σχετικά με την απόφαση. Το σχέδιο της απόφασης τελεί υπό το κεφάλαιο 7 του Χάρτη των ΗΕ, πράγμα που δημιουργεί νομική δέσμευση στα 193 κράτη – μέλη.

Εν τούτοις η απόφαση δεν προβλέπει χρήση στρατιωτικής δύναμης στην αντιμετώπιση του θέματος των αλλοδαπών μαχητών. Το σχέδιο προβλέπει ότι όλα τα κράτη – μέλη θα πρέπει να εξασφαλίσουν ότι τα δικά τους θα προβλέπουν σοβαρές ποινές για τους παραβάτες της απόφασης..

Θα υποχρεώνει δηλαδή όλες τις χώρες να καταστήσουν παράνομα τα ταξίδια στο εξωτερικό, ή τη συγκέντρωση χρηματικών ποσών για να διευκολύνουν το ταξίδι άλλων προσώπων στο εξωτερικό που θα έχουν στόχο τον σχεδιασμό, την προπαρασκευή, την εκπαίδευση και τη συμμετοχή σε τρομοκρατικές ενέργειες. Προβλέπει επίσης, ότι οι χώρες πρέπει σύμφωνα με την νομοθεσία για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την διεθνή νομοθεσία για το δίκαιο των προσφύγων και το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο, να εμποδίσουν και να καταστείλουν την στρατολόγηση, οργάνωση, μεταφορά και εξοπλισμό αλλοδαπών μαχητών. Βέβαια το θέμα είναι πως θα αντιληφθούν την όλη κατάσταση, αφού όλα θα γίνονται υπό καθεστώς μυστικότητας.

Ακόμη το σχέδιο των ΗΠΑ ζητεί από τις αερογραμμές να παρέχουν αυξημένη πληροφόρηση σχετικά με τους επιβάτες τους στις αρμόδιες κρατικές αρχές, ούτως ώστε να ανιχνεύουν την αναχώρηση από το έδαφός τους, η την απόπειρα εισόδου, όσων ανθρώπων emπίπτουν στις απαγορεύσεις των ΗΕ.

Θα ζητεί επίσης από κράτη να εμποδίζουν την είσοδο ή την διέλευση από το έδαφός τους οιοδήποτε για τον οποίο έχουν έγκυρες πληροφορίες ότι επιδιώκει η σχεδιάζει να διενεργήσει επιθέσεις ή να ενταχθεί σε στρατιωτική τρομοκρατική οργάνωση.

Η Τουρκία τώρα, προφανώς αντιλαμβανόμενη σε τι φαύλο κύκλο έχει μπλέξει, καθώςον μέχρι τώρα ήταν η πύλη εισόδου μισθοφόρων και εθελοντών ισλαμιστών στον πόλεμο της Συρίας, πασχίζει να μειώσει την εισροή αλλοδαπών τζιχαντιστών στο έδαφός της και από εκεί στις ακραίες Ισλαμικές οργανώσεις και ιδιαίτερα στο Ισλαμικό κράτος, αλλά μάλλον δεν πείθει για τις προθέσεις της, καθώςον θεωρείται και ήταν και μάλλον είναι ακόμη ο κύριος τροφοδότης σε πολεμικό υλικό, εφόδια, μυστικές βάσεις στο έδαφός της συμμετέχοντας έτσι ενεργά της στην εκκόλαψη του αυγού του φιδιού (ISIS) και την τροφοδοσία του

έως την σημερινή τρομακτική ενηλικίωσή του.

Για να καταλάβουμε τι συνέβη και ποιοι είναι υπεύθυνοι για την σημερινή πραγματικότητα, ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Το ISIS, το Ισλαμικό κράτος δεν είναι ένα ξαφνικό δημιούργημα, που διέλαθεν της προσοχής των μυστικών υπηρεσιών των δυτικών χωρών, του Ισραήλ και των ΗΠΑ. Είναι το τέρας που δημιούργησαν οι ΗΠΑ, με την αρωγή Βρετανίας και Τουρκίας και χορηγούς και μέγα χρηματοδότες –σπόνσορες την Σαουδική Αραβία και το Κατάρ, με σκοπό να πολεμήσει με την Συριακή αντιπολίτευση, για την ανατροπή του προέδρου Άσαντ και την εγκαθίδρυση Σουνιτικού Ισλαμικού καθεστώτος. Πολέμησε μαζί με την Αλ Νούσρα, υπό την σκέπη αμφότερες της Αλ Κάιντα, καθώς και με άλλες Ισλαμιστικές Σουνιτικές οργανώσεις, αλλά ηττήθηκε, όπως και η Συριακή αντιπολίτευση από τον Συριακό στρατό και τον Σιιτικό Χεζμπολάχ, του Λιβάνου. Το Ισλαμικό Κράτος είναι συγκρίσιμο με τους μισθοφορικούς στρατούς του Ευρωπαϊκού δέκατου έκτου αιώνα.

Οι στρατοί αυτοί διεξήγαγαν θρησκευτικούς πολέμους για λογαριασμό των αρχόντων που τους πλήρωναν, μια φορά σε ένα στρατόπεδο, την άλλη φορά σε ένα άλλο.

Το ISIS που όπως είπαμε είναι δημιούργημα των Αμερικανών, αφού ο σημερινός ηγέτης του ο Ιμπραχίμ αλ-Μπαντρί (Ibrahim al-Badri), επίσης γνωστός ως Αμπού Du'a, η ως Αμπού Μπακρ αλ-Μπαγκντάντι, και ως Χαλίφης Ιμπραχίμ, είναι μισθοφόρος του Πρίγκιπα Abdul Rahman al-Faisal, χρηματοδοτούμενος από τη Σαουδική Αραβία, το Κατάρ και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Συντονιστής της όλης επιχείρησης ένας γερουσιαστής των ΗΠΑ, ο ήρωας πολέμου στο Βιετνάμ, ο Τζον Μακέιν. Θα θέλαμε να πιστεύουμε ότι όλα αυτά δεν είναι αλήθεια, αλλά τα στοιχεία είναι τόσα πολλά που αποδεικνύουν την συμμετοχή του. Ιδιαίτερα μία φωτό αποδεικνύει την απόλυτη αλήθεια.

Σύσκεψη τον Μάιο 2013 των ηγεσιών της Συριακής αντιπολίτευσης, υπό τον Τζον Μακέιν, που δίδει οδηγίες και κατευθύνσεις, όλοι τον ακούν με μεγάλη προσοχή, όπου μεταξύ αυτών, πρώτος και καλύτερος ο Χαλίφης Ιμπραχίμ, ο ηγέτης του Ισλαμικού χαλιφάτου Αμπού Μπακρ αλ-Μπαγκντάντι. Ιδιαίτερη περίπτωση φανατικού Ισλαμιστή, πρώην «τρόφιμος» των αμερικανικών φυλακών, που αφέθηκε ελεύθερος (γιατί) να μεταβεί στο Ιράκ και ένα μήνα πριν από τη συνάντησή με τον γερουσιαστή Μακέιν δημιούργησε το Ισλαμικό Κράτος στο Ιράκ και το Λεβάντε (ΙΚΙΑ) -ενώ ανήκε πάντα στο επιτελείο «του πολύ μέτριου» Συριακού Ελεύθερου Στρατού. Η γνώμη των Αμερικανών ψυχιάτρων για τον Αλ Μπαγκντάντι; Stupid and Bad. «Βλάκας και κακός».

Ο Χαλίφης Ιμπραχίμ λοιπόν είναι ένας σύγχρονος κοντοτιέρος (condottiere). Παρά το γεγονός ότι είναι υπό τις διαταγές του Πρίγκιπα Αμπντούλ Ραχμάν (Abdul Rahman) (Μέλος της φατριάς των Sudeiris), δεν θα ήταν έκπληξη να συνεχίσει την εποποιία του στη Σαουδική Αραβία (μετά από μια σύντομη παράκαμψη στο Λίβανο, ή ακόμα και στο Κουβέιτ) και να παρέμβει στη βασιλική διαδοχή ευνοώντας τη φατρία των Sudeiris ενάντια στον πρίγκιπα Μιτχάμπ (Mithab) (γιος, και όχι αδελφός του βασιλιά Αμπντουλάχ).

Μαζί με την Συριακή αντιπολίτευση και τις άλλες ισλαμιστικές ακραίες οργανώσεις πολέμησαν, όπως προαναφέραμε λυσσαλέα τον Συριακό στρατό και τον Άσαντ, αλλά στο τέλος ηττήθηκαν. Έτσι ο Αλ Μπαγκντάντι, αφού πρώτα ήλθε σε ρήξη με την ομόσταβλη στην Αλ Κάιντα οργάνωση, το μέτωπο Αλ Νούσρα, άλλαξε τακτική και με ορμητήριο τις βάσεις του στην ανατολική Συρία στράφηκε στο ανέτοιμο στρατιωτικά Ιράκ και με τον σύγχρονο εξο-

πλισμό των δωρητών του (όλοι είδαμε στις τηλεοράσεις μας τεράστιες φάλαγγες καινούργιων Humvee, με Τζιχαντιστές και μαύρες σημαίες να προελαύνουν στο Ιράκ) και όπλο τον φόβο και τον όλεθρο που έσπερνε πανταχόθεν, κατέλαβε περίπου το 1/3 του Ιρακινού εδάφους. Η κατάσταση σήμερα είναι ότι έχει σταθεροποιηθεί στρατιωτικά η κατάσταση, οι Κούρδοι στο Βόρειο Ιράκ έχουν περιχαρακώσει τις θέσεις των, αφού η Δύση απεφάσισε τελικά να εξοπλίσει και ενισχύσει τους Πεσμαργκά (Κούρδοι μαχητές), το νότιο Ιράκ να κατέχεται από τους Ιρακινούς Σιίτες και την κυβέρνηση του Ιράκ, το δε Ισλαμικό Χαλιφάτο το κεντρικό Ιράκ και τμήμα της ΒΑ Συρίας. Έτσι υλοποιείται και ο παλιότερος σχεδιασμός των Αμερικανών για τριχοτόμηση του Ιράκ, που πέρασε τελικά από το Κογκρέσσο το 2006, ο νυν αντιπρόεδρος και τότε γερουσιαστής Τζο Μπάιντεν.

Όπως προαναφέραμε η αντίδραση των Αμερικανών και της Δύσης έρχεται καθυστερημένα και προς το παρόν μόνο με αεροπορικές επιδρομές, που κρίνονται μάλλον αναποτελεσματικές. Και αν κάποιος διερωτηθεί γιατί γίνονται όλα αυτά θα αναφέρουμε την χαρακτηριστική ρήση οικονομικού συμβούλου του Μπιλ Κλίντον : It is the economy stupida (είναι η οικονομία βλάκα)!!! Περί αγωγού φυσικού αερίου από το Κατάρ προς την Μεσόγεια κλπ που δεν θα αναφερθούν στο παρόν.

Και εδώ με τις τελευταίες εξελίξεις μου έρχεται στο νου η ιστορία της γοθτικής και ρομαντικής νουβέλας της Αγγλίδας συγγραφέα Μαίρη Σέλεϊ, που γράφτηκε στα μέσα του 1816, με τίτλο Φρανκενστάιν ή ο Σύγχρονος Προμηθέας. Στην νουβέλα ο νεαρός φοιτητής ανατομίας και χειρουργικής Φρανκεστάιν ανακαλύπτει το μυστικό στο να δίνει ζωή σε άψυχα πράγματα μέσω αλχημείας, αλλά ανακαλύπτει και τους κινδύνους της γνώσης. Ο Φρανκενστάιν συλλέγει μέρη πτωμάτων, αγοράζοντας ή κλέβοντας, με σκοπό να "χτίσει" ένα σώμα ανθρώπινου όντος. Μέσα σ' ένα χρόνο, το σώμα ολοκληρώνεται, και το μόνο που μένει είναι να ζωντανέψει. Ένα βροχερό βράδυ, το φέρνει στη ζωή (με άγνωστο τρόπο). Το πλάσμα αποκαλύπτεται να είναι ένα απαίσιο, μεγαλόσωμο τέρας με γαλάζια μάτια και κίτρινο δέρμα.

Ο Φρανκενστάιν αποφασίζει να το καταστρέψει, αλλά το τέρας εξαφανίζεται. Το τέρας διαπράττει διάφορα εγκλήματα και γυρνά κυνηγημένο και κρυπτόμενο ορκίζεται εκδίκηση στον δημιουργό του γιατί δεν του «δημιούργησε» ένα γυναικείο ταίρι. Ο Φρανκενστάιν έχει μετανιώσει πικρά για το δημιούργημά του, αλλά πλέον είναι αργά. Το κακό δε μπορεί να σταματήσει. Ο Φρανκενστάιν παντρεύεται την Ελίζαμπεθ, την μεγάλη του αγάπη. Στον μήνα του μέλιτος τους σε μια καλύβα, ενώ ο Φρανκενστάιν προσέχει για το τέρας, η Ελίζαμπεθ είναι μόνη της. Το τέρας εμφανίζεται και την στραγγαλίζει. Ο Φρανκενστάιν, οδηγημένος από εκδίκηση, κυνηγάει το τέρας, αλλά στο τέλος της ιστορίας παθαίνει, ενώ το τέρας ζει. Η ιστορία που αναφέραμε έχει πολλές ομοιότητες με αυτά που συμβαίνουν στην Μέση Ανατολή. Για να καταλάβετε τη σύνδεση της ιστορίας με τα φοβερά γεγονότα της Μέσης Ανατολής και τις μελλοντικές εξελίξεις, κάντε κάτι απλό: Βάλτε στην ιστορία αυτή, όπου το όνομα Φρανκεστάιν, το όνομα ΗΠΑ, με βοηθούς –υπηρέτες την Σαουδική Αραβία, το Κατάρ και την Τουρκία και όπου την λέξη Τέρας, βάλτε το όνομα Ισλαμικό Χαλιφάτο (ISIS). Τι δεν καταλαβαίνετε πλέον τώρα;

Πηγές: Israel Hayom, Reuters, <http://el.wikipedia.org>, Τιερί Μεισάν: Ο Τζον Μακέιν, μαέστρος της «Αραβικής Άνοιξης» και ο Χαλίφης

Σύνοδος Κορυφής του NATO στην Ουαλία

Του γεωστρατηγικού αναλυτή Βασίλη Γιαννακόπουλου

Το Μάιο του 2012, πραγματοποιήθηκε στο Σικάγο η μεγαλύτερη σύνοδος κορυφής του NATO, στην οποία συμμετείχαν περισσότερες από 50 χώρες. Τότε, η Συμμαχία αντιμετώπιζε δυσεπίλυτα μείζονα προβλήματα σε οικονομικό και επιχειρησιακό επίπεδο, που καθιστούσαν δυσοίωνο το μέλλον της. Οι περισσότερες χώρες μέλη της Ατλαντικής Συμμαχίας, στην προσπάθειά τους να περιορίσουν τις κρατικές τους δαπάνες, είχαν μειώσει δραστικά τα αμυντικά τους κονδύλια. Ακόμη και οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν αποφασίσει περικοπές των αμυντικών τους δαπανών, κατά τουλάχιστον 450 δισ. δολάρια για την τρέχουσα δεκαετία.

Τις επόμενες ημέρες, 4 και 5 Σεπτεμβρίου 2014, θα πραγματοποιηθεί η νέα σύνοδος κορυφής του NATO στο Νιούπορτ της Ουαλίας. Πρόκειται για την πρώτη συνάντηση των 28 αρχηγών κρατών της Συμμαχίας, μετά την προσάρτηση της Κριμαίας στη Ρωσία και τη στρατιωτική υποστήριξη από ρωσικής πλευράς των φιλορώσων ανταρτών στην ανατολική και νότια Ουκρανία.

Εκ των πραγμάτων λοιπόν, κατά τη διάρκεια της συνόδου, οι συζητήσεις θα εστιασθούν αφενός γύρω από την αντίδραση του NATO στη «ρωσική επιθετικότητα», αφετέρου στη χάραξη μιας νέας μακροπρόθεσμης στρατηγικής, την οποία η Συμμαχία και κυρίως η Ουάσιγκτον ευελπιστεί να σχεδιάσει, να υιοθετήσει και να εφαρμόσει έχοντας στραμμένο το βλέμμα της προς τη Μόσχα.

Σύμφωνα με έγγραφο του αμερικανικού κογκρέσου, η επίσημη ατζέντα της συνόδου, κατά την οποία θα προεδρεύει για τελευταία φορά ο γενικός γραμματέας του NATO Άντερς Φογκ Ράσμουσεν που θα αντικατασταθεί από τον πρώην πρωθυπουργό της Νορβηγίας Τζενς Στόλτενμπεργκ, αναμένεται να επικεντρωθεί σε τρία βασικά θέματα:

□ Πρώτον, στην αύξηση της ετοιμότητας των συμμαχικών δυνάμεων, την ενίσχυση της συλλογικής άμυνας και της επιχειρησιακής δυνατότητας της Συμμαχίας, συμπεριλαμβανομένης τόσο της αποστολής στρατευμάτων όσο και της διεξαγωγής περισσότερων στρατιωτικών ασκήσεων στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη.

□ Δεύτερον, στη σχεδιαζόμενη απόσυρση της Διεθνούς Δύναμης Αρωγής για την Ασφάλεια του Αφγανιστάν (International Security Assistance Force - ISAF) στα τέλη του 2014 και την έναρξη μιας νέας εκπαιδευτικής αποστολής των αφγανικών ενόπλων δυνάμεων.

□ Τρίτον, στην αύξηση της NATOϊκής υποστήριξης προς χώρες εταίρους εκτός της Συμμαχίας, συμπεριλαμβανομένης μιας νέας πρωτοβουλίας με στόχο την οικοδόμηση της αμυντικής τους ικανότητας (Defense Capacity Building Initiative).

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι στην παρούσα φάση είναι λογικό να συμπεριληφθούν στην ατζέντα της συνόδου και τα μείζονα θέματα της συνεχιζόμενης αστάθειας στη Βόρεια Αφρική και τη Μέση Ανατολή (Λιβύη, Ισραήλ, Παλαιστίνη, Συρία, Ιράκ, κτλ). Θέματα τα οποία προβληματίζουν συγκεκριμένες NATOϊκές χώρες σε επίπεδο ασφάλειας, όπως για παράδειγμα την Τουρκία, την Ελλάδα και την Ιταλία. Για «άγνωστους λόγους», η αμερικανική πλευρά δεν επιθυμεί να θέσει ως κύριο θέμα τις τρέχουσες εξελίξεις στον αραβικό κόσμο. Επομένως, τα κύρια θέματα

θα περιστρέφονται γύρω από την αντίδραση του NATO στα όσα συμβαίνουν στην ανατολική Ευρώπη, ενώ τα θέματα της Βόρειας Αφρικής και της Μέσης Ανατολής απλά θα αναφερθούν χωρίς να ληφθούν αποφάσεις. Το ερώτημα που προκύπτει για την Ελλάδα είναι «αν η Αθήνα έχει ζητήσει από το NATO να θέσει ως θέμα της συνόδου την ασύμμετρη απειλή της συνεχώς αυξανόμενης μεταναστευτικής ροής».

Συλλογική άμυνα και επιχειρησιακή δυνατότητα

Ο πυρήνας της προαναφερθείσας πρωτοβουλίας του NATO για συλλογική άμυνα αναμένεται να είναι ένα «Σχέδιο Δράσης Ετοιμότητας» (Readiness Action Plan - RAP), επικεντρωμένο στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, που θα περιλαμβάνει αύξηση των στρατιωτικών υποδομών, ανάπτυξη εξοπλισμών, καθορισμό βάσεων για την ανάπτυξη επιπλέον στρατευμάτων, αλλά και τη διεξαγωγή περισσότερων στρατιωτικών ασκήσεων στην περιοχή. Επιπρόσθετα, το «Σχέδιο Δράσης Ετοιμότητας» αναμένεται να περιλαμβάνει νέες διαδικασίες έγκαιρης προειδοποίησης, συνεχή εκτίμηση της απειλής, νέα αμυντικά σχέδια διαχείρισης κρίσεων, καθώς και διαδικασίες για τη βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των συμμάχων. Όπως δημοσιεύθηκε από τους Times του Λονδίνου (24 Ιουλίου 2014), μια αναμενόμενη απόφαση της συνόδου κορυφής, εφόσον δεν υπάρξουν σοβαρές ενδοNATOϊκές αντιδράσεις, θα είναι η επέκταση των υφιστάμενων στρατιωτικών εγκαταστάσεων του NATO στο Szczecin της Πολωνίας, προκειμένου να διευκολυνθεί η ανάπτυξη μιας σημαντικής NATOϊκής δύναμης που θα έχει ως αποστολή της την αντιμετώπιση της ρωσικής απειλής.

Ένας από τους προβληματισμούς της Ουάσιγκτον, για να συμφωνηθεί και να εφαρμοσθεί η νέα NATOϊκή στρατηγική στην Ευρώπη, είναι η πολιτική βούληση αρκετών χωρών μελών να επενδύσουν στον αμυντικό τομέα, δεδομένης της συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης και της λιτότητας. Σύμφωνα με πρόσφατες δηλώσεις του γ.γ. του NATO, Άντερς Φογκ Ράσμουσεν, στη διάρκεια του 2013, μόνο τρεις ευρωπαϊκές συμμαχικές χώρες και οι Ηνωμένες Πολιτείες διέθεσαν περισσότερο από το 2% του ΑΕΠ τους για αμυντικές δαπάνες. Συγκεκριμένα, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Εσθονία και η Ελλάδα (το 2,34% του ΑΕΠ, σύμφωνα με πρόσφατη δήλωση του Έλληνα Α/ΓΕΕΘΑ Μιχαήλ Κωσταράκου) και κατ' αυτόν τον τρόπο ικανοποίησαν το NATOϊκό στόχο του 2% του ΑΕΠ, ενώ οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες μέλη της Συμμαχίας διέθεσαν κατά μέσο όρο μόνο το 1,6% του ΑΕΠ τους. Επιπρόσθετα, αρκετοί Αμερικανοί αξιωματούχοι υποστηρίζουν ότι οι αμυντικές δαπάνες σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες δεν είναι μόνο πολύ χαμηλές, αλλά ταυτόχρονα είναι και αναποτελεσματικές, με κόστος δυσανάλογα υψηλό για το προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων εις βάρος της έρευνας, της ανάπτυξης και των εξοπλιστικών προγραμμάτων. Για παράδειγμα, το 2013, μόνο τέσσερις χώρες μέλη (η Γαλλία, η Τουρκία, το Ηνωμένο Βασίλειο και οι Ηνωμένες Πολιτείες) διέθεσαν περισσότερο από το 20% των αμυντικών δαπανών τους, για την αγορά σημαντικού αμυντικού εξοπλισμού.

Είναι λοιπόν σαφές ότι μια από τις προτεραιότητες της αμερικανικής κυβέρνησης αναμένεται να είναι η εξα-

σφάλιση της «επίσημης» δέσμευσης των συμμάχων για αύξηση των αμυντικών δαπανών. Λέμε «επίσημης», διότι η Ουάσιγκτον δεν θα περίμενε τη διεξαγωγή της συνόδου κορυφής, προκειμένου να εξασφαλίσει αυτή τη δέσμευση. Εκτιμάται ότι, εδώ και αρκετούς μήνες, Αμερικανοί αξιωματούχοι έχουν έρθει σε επαφή με τις ηγεσίες και τα αρμόδια υπουργία όλων των χωρών μελών, διαπραγματευόμενοι και σε κάποιες περιπτώσεις ασκώντας πιέσεις για την «πολυπόθητη» πολιτική βούληση. Ωστόσο, η Ουάσιγκτον δεν θα πρέπει να τρέφει αυταπάτες για τη δυνατότητα αύξησης των αμυντικών δαπανών του συνόλου των χωρών μελών της Συμμαχίας, τουλάχιστον βραχυ-μεσοπρόθεσμα.

Προκειμένου να πεισθούν οι Ευρωπαίοι εταίροι και να αυξήσουν τις αμυντικές τους δαπάνες, ο πρόεδρος Ομπάμα, κατά τη διάρκεια της επίσκεψής του στην Πολωνία στις 3 Ιουνίου 2014, ανακοίνωσε ότι θα επιδιώξει την έγκριση ενός δισ. δολαρίων από το κογκρέσο, για τη χρηματοδότηση της αναβάθμισης της αμυντικής ικανότητας των Ευρωπαίων συμμάχων. Τα χρήματα αυτά θα αφορούν πέντε συγκεκριμένους τομείς:

□ Αύξηση της στρατιωτικής παρουσίας των ΗΠΑ στην Ευρώπη (440 εκατ. δολάρια).

□ Βελτίωση των υπαρχόντων στρατιωτικών υποδομών (250 εκατ. δολάρια).

□ Αποστολή αμερικανικού στρατιωτικού εξοπλισμού στην Ευρώπη (125 εκατ. δολάρια).

□ Ενίσχυση της συμμετοχής των ενόπλων δυνάμεων των ΗΠΑ σε στρατιωτικές ασκήσεις με τους Ευρωπαίους συμμάχους (75 εκατ. δολάρια).

□ Ενίσχυση της αμυντικής ικανότητας των νεότερων χωρών μελών του NATO και των χωρών εταίρων (110 εκατ. δολάρια).

Αφγανιστάν

Αυτή θα είναι η τελευταία Σύνοδος Κορυφής του NATO πριν από την προγραμματισμένη απόσυρση της ISAF, σηματοδοτώντας το τέλος της πλέον μακροχρόνιας και ευρείας πολεμικής αποστολής στην ιστορία της Συμμαχίας. Μιας αποστολής που αντιμετώπισε κατ' επανάληψη τις επικρίσεις τουλάχιστον της κοινής γνώμης, ακόμη και στις χώρες μέλη του NATO.

Στη διάρκεια της συνόδου κορυφής αναμένεται να παρουσιασθούν τα νέα σχέδια του NATO για το Αφγανιστάν. Συγκεκριμένα, αναμένεται να αποφασισθεί(;) η αποστολή περίπου 4.000 στρατιωτικών, από τις αρχές του 2015, προκειμένου να συνεχίσουν την εκπαίδευση των Αφγανικών Δυνάμεων Εθνικής Ασφάλειας (Afghan National Security Forces - ANSF). Το NATO ήδη έχει εκπονήσει το επιχειρησιακό-εκπαιδευτικό σχέδιο «Επιχείρηση Αποφασιστικής Υποστήριξης» (Operation Resolute Support), αλλά εκκρεμεί η οριστικοποίηση της διμερούς συμφωνίας ασφάλειας (Bilateral Security Agreements - BSA) των Ηνωμένων Πολιτειών με την αφγανική κυβέρνηση.

Σύμφωνα με επίσημα έγγραφα του NATO, στις αρχές Αυγούστου 2014, η συνολική δύναμη της Συμμαχίας στο Αφγανιστάν ανερχόταν σε 44.229 στρατιώτες, εκ των οποίων 30.700 από τις Ηνωμένες Πολιτείες, 4.000 από το Ηνωμένο Βασίλειο και 2.250 από τη Γερμανία.

Πρωτοβουλία οικοδόμησης αμυντικής ικανότητας

Το τρίτο θέμα-στόχος της συνόδου κορυφής είναι η ενίσχυση των σχέσεων με μη-μέλη του NATO, που ενδιαφέρονται να συνεργαστούν με την συμμαχία. Ήδη, για

το θέμα αυτό, οι Ηνωμένες Πολιτείες και το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν ζητήσει από το NATO αποτελεσματική παροχή βοήθειας και εκπαίδευσης σε επίπεδο ασφάλειας, σε χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, όπως η Ουκρανία, σε χώρες της Βόρειας Αφρικής και της Μέσης Ανατολής, όπως η Λιβύη και το Ιράκ, καθώς και στην περιοχή των Βαλκανίων.

Στη Λιβύη, μετά την πτώση του κανταφικού καθεστώτος, το έλλειμμα εσωτερικής ασφάλειας απέτρεψε την προώθηση NATOϊκών στρατιωτικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Στην Ουκρανία, όμως, το NATO έχει στείλει έναν αριθμό στρατιωτικών εκπαιδευτών, προκειμένου αφενός να επιτευχθεί ένας νέος αμυντικός σχεδιασμός, αφετέρου να βελτιωθεί η διοίκηση και ο έλεγχος των ουκρανικών ενόπλων δυνάμεων, καθώς και ο τομέας της διοικητικής μέριμνας. Παρόλα αυτά, οι σύμμαχοι δεν μπόρεσαν να καταλήξουν σε συμφωνία για την παροχή πιο ουσιαστικής βοήθειας, κυρίως λόγω των διαφορετικών απόψεων σχετικά με τη μορφή και την έκταση των σχέσεων του NATO με την Ουκρανία.

«Τέτοια προγράμματα θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως μια προσπάθεια για την ενίσχυση της περιφερειακής και της παγκόσμιας σταθερότητας» ή όπως τόνισε με νόημα ο Άντερς Φογκ Ράσμουσεν στην πρόσφατη ομιλία του με θέμα "Future NATO" (19 Ιουνίου 2014), «υποστηρίζοντας τους εταίρους σου, υποστηρίζεις τον εαυτό σου». Βέβαια, δεν διευκρίνισε για ποιους λόγους έχει επιλεγεί η Ουκρανία και η Λιβύη. Μήπως, επειδή «η Ουκρανία συνιστά τη χώρα κλειδί για τη διακοπή της προμήθειας υδρογονανθράκων από τη Ρωσία προς την Ευρώπη», ενώ «η Λιβύη, μαζί με το Αζερμπαϊτζάν, το ιρακινό Κουρδιστάν και το Ισραήλ, συνιστούν τις χώρες που θα μπορούσαν βραχυ-μεσοπρόθεσμα να αντικαταστήσουν ως ένα βαθμό αυτή την ποσότητα υδρογονανθράκων»;

Είναι προφανές ότι η σύνοδος κορυφής του NATO στην Ουαλία χαρακτηρίζεται ως μείζονος σημασίας, καθώς αναμένεται να ληφθούν επίσημα σημαντικές αποφάσεις κυρίως για την Ευρώπη και τη Ρωσία. Αν η Ουάσιγκτον πετύχει τους προαναφερθέντες στόχους της, τότε:

□ Το NATO θα υιοθετήσει μια πιο συγκεκριμένη αποστολή. Την αποτροπή της ρωσικής απειλής, η οποία προέκυψε ως αποτέλεσμα κυρίως των εξελίξεων που ξεκίνησαν πριν από περίπου ένα χρόνο στην Ανατολική Ευρώπη.

□ Θα ανατραπεί η υφιστάμενη ευρωπαϊκή ενεργειακή ασφάλεια, με μια περισσότερο ελεγχόμενη από αμερικανικής πλευράς ροή υδρογονανθράκων, με ότι αυτό συνεπάγεται για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών και την οικονομία της Ευρώπης. Αντίστοιχα, αναμένεται επιδείνωση και της ρωσικής οικονομίας, καθώς πέρα από την υφιστάμενη ευρω-ρωσική ενεργειακή συνεργασία, θα πληγεί και η μεταξύ τους οικονομική συνεργασία.

□ Απομακρύνεται περαιτέρω η πιθανότητα σχεδιασμού και εφαρμογής μιας κοινής ευρωπαϊκής εξωτερικής πολιτικής και άμυνας.

□ Τέλος, δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για μια μακροχρόνια τριβή μεταξύ της Ρωσίας και των ανατολικοευρωπαίων εταίρων του NATO.

Πάντως, οι αμερικανικοί σχεδιασμοί για το μέλλον της Συμμαχίας ίσως δημιουργήσουν προβλήματα συνοχής στους κόλπους της Συμμαχίας, καθώς δεν είναι απίθανο για κάποια θέματα να αντιδράσουν συγκεκριμένες χώρες μέλη του NATO, όπως για παράδειγμα η Γαλλία.

Μία Στρατηγική Επισκόπηση στον Κόσμο

Του Υποστρατήγου ε.α Άρη Διαμαντόπουλου
Ψυχολόγου– Δρος Φιλοσοφίας

Ευρώπη-Αμερική Ρωσία

Είναι γεγονός, ότι πριν από το Ουκρανικό πρόβλημα, οι οικονομικές σχέσεις της Ρωσίας με χώρες της Ενωμένης Ευρώπης ήταν ακόμα παραμένουν αναπτυγμένες σε μεγάλο βαθμό. Έτσι ώστε, εύλογα να τίθεται το ερώτημα, εάν συνέφερε την Ευρώπη να ακολουθήσει την Αμερική στην επιβολή οικονομικών κυρώσεων σε βάρος της Ρωσίας.

Επί πλέον των άλλων διαστάσεων αυτού του οικονομικού πολέμου, που άρχισε μεταξύ Δύσης και Ρωσίας, είναι γνωστή η κατά πλειονότητα ενεργειακή εξάρτηση της Ευρώπης από την Ρωσία και ως εξ αυτής, οι καταπληκτικές επιπτώσεις που θα έχει σε βάρος της, εάν διακοπεί εκ μέρους της Ρωσίας η ροή της ενέργειας προς την Ευρώπη, ανταποδίδοντας τις σε βάρος της κυρώσεις.

Η Αμερική, την οποία ακολούθησε η Ευρώπη στον οικονομικό αυτόν πόλεμο, δεν έχει αυτές τις σοβαρές επιπτώσεις από την διεξαγωγή αυτήν των αμοιβαίων οικονομικών και ενεργειακών κυρώσεων. Επομένως συνεχίζεται το ερώτημα, εφόσον όπως φαίνονται, εκ πρώτης όψης, τα πράγματα, δεν συμφέρει στην Ευρώπη η τακτική των κυρώσεων, γιατί συνέπραξε σε αυτές; Ανέκαθεν την Αμερική απασχολούσε αυτή η σχεδόν καθολική ενεργειακή εξάρτηση της Ευρώπης από την Ρωσία και επεδίωκε να δημιουργήσει εναλλακτικούς δρόμους προμήθειας ενέργειας από την Ασία. Επίσης την απασχολούσαν και οι στενότερες σχέσεις Γερμανίας και γενικότερα της Ευρώπης με την Ρωσία, οι οποίες ήταν πιθανόν να προχωρήσουν προς μία Ευρασία μεγάλης οικονομικής και νομισματικής ισχύος, από τον Ατλαντικό μέχρι τον Ειρηνικό Ωκεανό, όπως ο ίδιος ο Πούτιν έχει διακηρύξει. Ακόμη, μπορούμε να ισχυρισθούμε, ότι πιθανόν η Αμερική δεν έβλεπε με «καλό μάτι» την δρομολόγηση προς ενοποίηση της Ευρώπης υπό την ηγεμονία της Γερμανίας, η οποία αναδείχθηκε σε μεγάλη οικονομική δύναμη, επιβάλλοντας, μεταξύ των άλλων, τα χαμηλά ημερομίσθια, όχι μόνον στις χώρες της Ευρωζώνης, αλλά και στην δική της Χώρα.

Αυτοί οι χειρισμοί, όσο δυσάρεστοι και σκληροί κι αν είναι για την κοινωνία, χρήζουν άμεσων διορθώσεων, πέραν των τυχόν άλλων σκοπιμοτήτων, δυστυχώς όμως δύναται να θεωρηθούν και ως ένα αποτέλεσμα της παγκοσμιοποίησης των αγορών, προκειμένου τα βιομηχανικά προϊόντα της Γερμανίας, αλλά και της Ευρώπης κατ' επέκταση, να γίνουν ανταγωνιστικά έναντι των Χωρών της Ανατολής, των οποίων τα ημερομίσθια διατηρούνται από χρόνια χαμηλά.

Επομένως, μπορεί να λεχθεί, ότι το Ουκρανικό πρόβλημα και η πολεμική σύγκρουση, στη Χώρα αυτή, έδωσαν την αφορμή τουλάχιστον προς το παρόν, ν' ανασταλεί αυτή οι οικονομική και περαιτέρω σύσφιξη της Ευρώπης με την Ρωσία και η οποία βέβαια τραυματίζει την οικονομία αμφοτέρων και ασφαλώς σοβαρότερα την Ευρώπη. Ομολογουμένως η Ευρώπη βρέθηκε αντιμέτωπη με το δίλημμα κατά πόσον θα έπρεπε ν' ακολουθήσει την Αμερική στις οικονομικές κυρώσεις εναντίον της Ρωσίας, διότι μέσα στους κόλπους της υπάρχουν κράτη-εταίροι, τα οποία είναι εχθρικά διακείμενα προς την Ρωσία λόγω των δυσάρεστων αναμνήσεων που αυτά διατηρούν από την Σοβιετική Ρωσία και τα οποία ασφαλώς διακείναι φιλικά προς την Αμερική, την άλλη Μεγάλη Δύναμη. Μία ενδεχόμενη συναισθηματική αντίδραση εκ μέρους των Χωρών αυτών, στην περίπτωση κατά την οποία η Ευρώπη δεν συνέπραττε στις κυρώσεις εναντίον της Ρωσίας, υπήρχε ο κίνδυνος διάσπασής της και επομένως κατάρρευσης και του νομίσματός της, του ευρώ, το οποίο σκληρά στην διεθνή αγορά ανταγωνίζεται το δολάριο, το οποίο ως νόμισμα έχει επιβληθεί παγκοσμίως.

Γενικά και όπως δείχνουν τα πράγματα, περισσότερο ωφελημένη από την κατάσταση αυτή είναι η Αμερική και περισσότερο ζημιωμένη αναδεικνύεται η Ευρώπη, η οποία επιφορτώνεται και μία εξαθλιωμένη Ουκρανία.

Τελικά η κατάσταση στο τρίγωνο Ευρώπης-Ρωσίας-

Αμερικής είναι ακόμη σε εξέλιξη και ο χρόνος είναι εκείνος που θα δείξει την κατάληξή της, προσωπική ευχή είναι η ομαλή «συγκόλληση» των πλευρών αυτού του τριγώνου.

Οι BRICS Χώρες

Αν αυτά συμβαίνουν σε στρατηγικό επίπεδο στη μία πλευρά τους Πλανήτη, στην άλλη πλευρά του πρόσφατα έχει συγκροτηθεί ο επίσης στρατηγικός οικονομικο-πολιτικός συνασπισμός των BRICS Χωρών, όπως επικράτησε να λέγεται και ο οποίος αποτελείται από τις Χώρες: Ρωσία-Κίνα- Ινδία- Νότιος Αφρική-Βραζιλία. Ο συνασπισμός αυτός έχει ως στόχο να δημιουργήσει δικό του χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και με προοπτική να αποκτήσει επίσης δικό του νόμισμα, προκειμένου να ανταγωνισθεί το δολάριο με σκοπό να περιορίσει την δύναμή του σε ολόκληρο τον Πλανήτη και του οποίου η νομισματική δύναμη αποτελεί το στρατηγικό «ατού» της Αμερικής. Θα το κατορθώσουν; Άρα τα παραπάνω γεγονότα, τα οποία μπορεί να βρίσκονται σε εξέλιξη, πλην όμως μας επιτρέπουν να συμπεράνουμε, ότι οι Μεγάλες Δυνάμεις του Πλανήτη σε στρατηγικό επίπεδο έχουν εισέλθει σε έναν οικονομικο- νομισματικό ανταγωνισμό, ο οποίος ασφαλώς θα διαμορφώσει ανάλογα και τον κόσμο.

Παρ' όλα αυτά πρέπει να σημειωθεί, ότι η παγκοσμιοποίηση των αγορών δεν επιτρέπει την κυριαρχία μίας και μόνον Μεγάλης Δύναμης, αλλά την ισορροπία και τη συνεργασία μεταξύ αυτών, ενώ ο ανταγωνισμός τους θα έχει μία κυρία μετατόπιση προς τις Χώρες της περιφέρειας.

Περιφερειακές Δυνάμεις

Καθόσον αφορά τις Περιφερειακές Χώρες της Μεσογείου έχουν και αυτές τον ανταγωνισμό τους ως προς την κατισχύ τους στην περιφέρεια, προτάσσοντας ως ιδεολογία την αποκλειστικότητα της αλήθειας του Ισλάμ, όπως την αντιλαμβάνεται η κάθε Μουσουλμανική μερίδα της Μεσογείου.

Έτσι η Συρία αιματοκυλίσθηκε σε έναν εμφύλιο εξαντλητικό πόλεμο μεταξύ των Σουνιτών και Σιϊτών Μουσουλμάνων, οι οποίοι βρήκαν αντίστοιχα υποστηρικτές, πέραν των άλλων, του Σιίτες του Ιράν και τους Σουνίτες της Σαουδαραβίας, του Κατάρ, αλλά και της Σουνιτικής Τουρκίας.

Τέτοιες συμπλοκές μεταξύ Σουνιτών και Σιϊτών έχουν εμφανισθεί και στον Αραβικό κόσμο του σπαρασσόμενου αυτήν την ώρα Ιράκ από τους φανατισμένους Σουνίτες, τους λεγόμενους Τζιχαντιστές, αλλά και γενικότερα ο Μουσουλμανικός κόσμος της Μεσογείου είναι διαχωρισμένος με θρησκευτικό πάθος μεταξύ Σουνιτών και Σιϊτών. Και αν ανέκαθεν ως ανταγωνίστριες Περιφερειακές Δυνάμεις στη Μέση ανατολή είχαμε τη Σαουδαραβία και το Ιράν, τώρα στο «παιχνίδι» αυτό εισέρχεται και η Τουρκία, της οποίας ο νεοεκλεγείς πρόεδρος της Ταγίπ Ερντογάν, υπερφανευόμενος δηλώνει, ότι είναι και αυτός Σουνίτης Μουσουλμάνος, ο οποίος ανήκει μεν στην Δύση, αλλά αποστασιοποιείται από αυτήν και δείχνει να προσανατολίζεται προς τον Μουσουλμανικό κόσμο της Ανατολής.

Ένα άνοιγμα πολύ τολημρό για την Τουρκία, το οποίο είναι πολύ πιθανόν, αργά ή γρήγορα, να προκαλέσει και τη σύγκρισή της με το ανεξάρτητο και εξοπλισμένο πλέον από την Δύση Κουρδιστάν του Ιράκ, προκειμένου να ενωθούν με τους ομοεθνείς τους της Τουρκίας και της Συρίας και ν' αποτελέσουν το δικό τους κράτος, το οποίον οι Δυτικοί είχαν συμφωνήσει να γίνει και δεν πραγματοποιήσαν.

Μπορεί ακόμη να ειπωθεί, ότι σε αυτές τις συγκρουσιακές καταστάσεις των Περιφερειακών Δυνάμεων της Μεσογείου εμπλέκονται και οι Μεγάλες Δυνάμεις της Ευρώπης της Αμερικής και της Ρωσίας, αναλόγως των συμφερόντων της καθεμιάς επ' αυτών.

Οι Τζιχαντιστές

Μέσα όμως από αυτή την κλασική διαμάχη των Σουνιτών και Σιϊτών, στη Μέση Ανατολή εμφανίσθηκαν, ως διά μαγείας, δράντες κατ' απάνθρωπο και άγριο τρόπο οι Τζιχαντιστές, φανατισμένοι Σουνίτες Μουσουλμάνοι, οι οποίοι, προς το παρόν πολεμικά επέτυχαν να δημιουργήσουν στον χώρο της Συρίας και του Σουνιτικού Ιράκ το δικό τους Χαλιφάτο, όπως το αποκαλούν, ενώ δηλώνουν, ότι στόχος τους είναι να επεκταθούν σ' όλον τον κόσμο, με κύρια κατεύθυνση προς την Ευρώπη και Αμερική, από τις οποίες χώρες προσέτρεξαν χιλιάδες εθελοντές υπήκοοί τους Μουσουλμάνοι για να πολεμήσουν στο πλευρό των Τζιχαντιστών. Επί πλέον, δυνατότητες να δημιουργηθούν και άλλα Χαλιφάτα από Τζιχαντιστές υπάρχουν στη Νιγηρία, Λιβύη, Αφγανιστάν, με την αποχώρηση των Νατοϊκών Δυνάμεων απ' αυτό, ενώ λόγος γίνεται, ότι επίσης έχουν δημιουργηθεί εστίες στη γειτονική μας Αλβανία, Βοσνία και Κόσοβο, ακόμη στοιχεία τους υπάρχουν σε άλλες Δυτικές και Μουσουλμανικές Χώρες. Δηλαδή το κίνημα αυτό έχει παγκόσμιο χαρακτήρα, όπλο τους είναι η τρομοκρατία, όπως έχει δείξει η δράση τους μέχρι τώρα σε Αμερική και Ευρώπη, αλλά και στην Ρωσία.

Να, ένα σημείο σύγκλισης του τριγώνου Ευρώπης-Αμερικής και Ρωσίας, προκειμένου να συνεργασθούν για την παντελή εξόντωση των Τζιχαντιστών, στην οποία θα συνέπρατταν και τα άλλα Μουσουλμανικά κράτη, εις βάρος των οποίων οι Τζιχαντιστές μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα. Αναμένεται όμως, χωρίς καθυστέρηση, η αποτελεσματική εξόντωση των Τζιχαντιστών απ' όλον και σε όλον τον Κόσμο, διότι, όπως έδειξε η κατά χιλιάδες προσέλευση εθελοντών μαχητών, η οργάνωσή τους σε μύηση και δράση των μελών της λειτουργεί από χρόνια σε πολλές χώρες «υπό τα όμματα των αρχών ασφαλείας» αυτών Γι' αυτό και η εξόντωσή τους έχει κατ' αρχάς παγκόσμιο χαρακτήρα και απαιτεί λεπτομερή σχεδίαση και δράση με διάρκεια. Λέτε να επαληθευθεί η προφητεία του Εμανουήλ Χάντιγκτον περί πολέμου μεταξύ θρησκειών; Η τρομοκρατία είναι μορφή ψυχολογικού πολέμου, απευθύνεται στον πληθυσμό της Χώρας σε βάρος της οποίας διεξάγεται, του οποίου ασφαλώς και βαθιά επηρεάζει το ηθικό του.

Τέλος, τολμάται να διατυπωθεί η σκέψη, ότι η τρομοκρατία η οποία διαπράττεται ιδιαίτερα σε βάρος της Αμερικής και Ευρώπης, εμπεριέχει και έναν συναισθηματικό ανταποδοτικό χαρακτήρα εναντίον των άλλοτε κατακτητών τους, επειδή οι τρομοκράτες Μουσουλμάνοι προέρχονται από τέτοιες Χώρες. Όμως η δημιουργία Χαλιφάτου από τους Τζιχαντιστές στον χώρο αυτόν Συρία-Ιράκ και η διατήρηση με σύγχρονο εξοπλισμένο στρατό, ο οποίος δρα μεθοδευμένα επιχειρησιακά, ως επίσης και η επιλεκτικά άμεση δράση της Αμερικής και των άλλων Χωρών υπέρ των Κούρδων στην περιοχή τους και η περίσκεψη επέμβασής τους στις άλλες περιοχές εναντίον των Τζιχαντιστών, δημιουργούν κάποια απορία. Μήπως οι Τζιχαντιστές παίζουν κάποιον άλλο ρόλο στην διαμόρφωση της στρατηγικής στον χώρο της Μέσης Ανατολής;

Να σημειωθεί, ότι η γεωγραφία του χώρου αυτού των Τζιχαντιστών δεν επιτρέπει την άμεση επικοινωνία του Σιϊτικού Ιράν με τους Σιίτες της Συρίας, την Χεζμπολάχ του Λιβάνου και της Χαμάς των Παλαιστινίων. Τα γεγονότα βρίσκονται σε εξέλιξη και οι «καιροί» θα δείξουν ποια κατεύθυνση θα πάρει η δράση των Τζιχαντιστών και οι αντιδράσεις των άλλων Χωρών.

Αιτήματα Στρατηγικής

Από αυτήν την στρατηγική επισκόπηση στον κόσμο επί πλέον φάνηκε, ότι στις ημέρες μας η ανθρωπότητα γνωρίζει σχεδόν όλες τις μορφές πολέμου: τον θερμό με τα όπλα,

τον οικονομικο-νομισματικό, τον θρησκευτικό, πόλεμο στα αστικά κέντρα, τους αποσχιστικούς, πόλεμο για τον έλεγχο της πληροφορίας και για το πετρέλαιο, πόλεμοι με τα μεταναστευτικά κύματα και την τρομοκρατία. Κατόπιν των ανωτέρω και μέσα από αυτές τις γενικά συγκεχυμένες και ρευστές καταστάσεις απορρέουν ορισμένες απαιτήσεις:

Για την Αμερική. Οι καιροί απαιτούν ως Πρώτη Μεγάλη Δύναμη στον Κόσμο, να παίζει έναν ισορροπιστικό ρυθμιστικό ρόλο, συνεργαζόμενη με τις άλλες Δυνάμεις.

Η εποχή μας, που χαρακτηρίζεται από τα χρέη των Κρατών και τις δημογραφίες στον Δυτικό Κόσμο, αλλά και από την Διεθνή τρομοκρατία, δεν αντέχει τους ανταγωνισμούς και τους πολέμους.

Για την Ευρώπη. Συνολικά να ξεπεράσει την οικονομική κρίση στην οποία έχει περιπέσει και να επιταχύνει τον βηματισμό της προς την οικονομική και πολιτική ενοποίησή της, προκειμένου να αντιμετωπίσει τους οικονομικο-νομισματικούς ανταγωνισμούς, όπως καθαρά διαφαίνεται από την παρούσα εργασία.

Ακόμη, προκύπτει άμεση ανάγκη για την Ευρώπη να εξασφαλίσει συμπληρωματικούς δρόμους προμήθειας ενεργειακής ύλης από Χώρες της Ανατολής και ο ασφαλέστερος και πρακτικότερος δρόμος αγωγών είναι αυτός από την Μεσόγειο Θάλασσα.

Και τέλος να φροντίσει και να λάβει συνολικά μέτρα για την ασφάλειά της ελέγχοντας αυστηρά τα μεταναστευτικά κύματα από Ασία και Αφρική, που απειλούν την ταυτότητά της, αλλά και την ύπαρξή της.

Όσον αφορά για την Ελλάδα. Η στρατηγική της θέση έχει αποφασισθεί και αυτή είναι εντός του Ν.Α.Τ.Ο. και εταίρος στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ευρωζώνη.

Λόγω της ρευστότητας των καταστάσεων στις Χώρες περί την Μεσόγειο Θάλασσα, επιβάλλεται να είναι σταθερές οι θέσεις μας, χωρίς υποχωρητικότητα, στα εθνικά μας θέματα: στο Κυπριακό, στο Αιγαίο, στο Σκοπιανό, στις σχέσεις μας με την Αλβανία, καθώςσον κυρίως αφορά τους Έλληνες της Βορείου Ηπείρου.

Η αντιμετώπιση των μεταναστευτικών κυμάτων απαιτεί τις συνεχείς προσπάθειες, ώστε να περιέλθει συνολικά η ευθύνη στην Ευρώπη.

Οι επιδιώξεις στα Εθνικά θέματά μας απαιτούν πολιτική σταθερότητα και κυρίως ισχυρές αξιόμαχες Ένοπλες Δυνάμεις και ικανότερες Αρχές Ασφαλείας.

Επίσης πρέπει να διατηρηθεί ο άξονας Ισραήλ-Κύπρος-Ελλάδα με επιμονή της Ελλάδας ο αγωγός των υδρογονανθράκων της Ανατολικής Μεσογείου να διέλθει από την Μεσόγειο Θάλασσα προς την Ευρώπη, διότι είναι ο ασφαλέστερος και υπάρχει ενδεχόμενο να χρησιμοποιηθεί και από άλλες παραγωγικές χώρες της Μέσης Ανατολής, οι οποίες θα ήθελαν διέξοδο αγωγών τους στην Μεσόγειο Θάλασσα.

Τέλος, για την Πατρίδα μας την Ελλάδα αποτελεί επείγουσα προτεραιότητα η ρύθμιση των Αποκλειστικών Οικονομικών Ζωνών (ΑΟΖ) με την Αίγυπτο, Λιβύη και Αλβανία, διότι εάν ρυθμισθούν αυτές, όπως είναι ευνόητο, δημιουργούνται ευνοϊκές προϋποθέσεις για να επιλυθεί το θέμα αυτό και με τη γειτονική μας Τουρκία.

Με το παρόν άρθρο εγένετο προσπάθεια κάποιας στρατηγικής επισκόπησης σε αυτόν τον μεταβαλλόμενο από ημέρα σε ημέρα κόσμο, ενώ καταγράφηκαν και ορισμένες κατευθύνσεις που έχουν σχέση με την επιβαλλόμενη πορεία της Αμερικής, της Ευρώπης και της πατρίδας μας της Ελλάδας.

Ολοκληρώνοντας αυτό, τίθεται στην κρίση του κάθε αναγνώστη, που θα προσελκύσει το ευγενές ενδιαφέρον του, με όλον τον δυνατό σεβασμό προς αυτή.

Επισκευθείτε την Ιστοσελίδα του Ινστιτούτου στην διεύθυνση www.elisme.gr

Με μια ματιά η Ελλάδα και ο Κόσμος

Γεγονότα και εξελίξεις στο διάστημα 16 ΙΟΥΝΙΟΥ έως 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2014

Του Αντιστρατήγου ε.α. Χ. Μουστάκη
Επιτίμου Διοικητού 1ης Στρατιάς

1.ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

α.Κύπρος Κυπριακό

Οι διαπραγματεύσεις, σύμφωνα με δηλώσεις του κ.Αναστασιάδη, ο οποίος συναντήθηκε στις 28 Ιουλίου 2014 με τον κ. Σαμαρά στην Αθήνα, βρίσκονται σε αδιέξοδο γιατί η τουρκοκυπριακή πλευρά επιδιώκει να επιβάλει ως βάση για τις συνομιλίες τις συγκλήσεις των συνομιλιών του κ. Χριστόφια με τους κ.κ. Ταλάτ και Ερόγλου, που είναι εκτός του πλαισίου του ανακοινωθέντος.

Την 1η Σεπτεμβρίου ο κ. Ερντογάν επισκέφθηκε τα κατεχόμενα, όπου εμφανίστηκε προκλητικά επιθετικός προς Αθήνα και Λευκωσία και ανεφέρθη σε λύση δύο κρατών. Ακόμη, όπως έγινε γνωστό, κάλεσε τους επικεφαλής των Τ/Κ κομμάτων στην Τουρκική «Πρεσβεία» και τους ζήτησε να σταματήσουν να βάζουν εμπόδια στην αύξηση του πληθυσμού με «νέους πολίτες» από την Τουρκία.

Στο θέμα των δύο κρατών ανεφέρθη ο κ. Ερντογάν και κατά τη συνάντησή που είχε με τον κ. Σαμαρά στις 5 Σεπτεμβρίου στην Ουαλία, στο πλαίσιο της Συνόδου του ΝΑΤΟ.

Στις 8 Σεπτεμβρίου ο ΥΠΕΞ της Κύπρου κ. Κασουλίδης δήλωσε ότι Τούρκοι και Τουρκοκύπριοι με τις πράξεις και τις δηλώσεις τους προετοι-

μάζουν το έδαφος για αδιέξοδο, με στόχο τη διεθνή αναβάθμιση του ψευδοκρατους.

Όσοι πριν τις προεδρικές εκλογές στην Τουρκία πίστευαν ότι ο κ. Ερντογάν μετά την εκλογή του θα έκανε κάποιες κινήσεις απογοητεύτηκαν. Κατόπιν αυτού για να αλλάξει στάση θα πρέπει να πεστεί από τις ΗΠΑ, οι οποίες, έχοντας ανοικτά τόσα ζητήματα στην περιοχή (Ισλαμιστές, Συρία, Παλαιστινιακό, Ιράν), επείγονται να λύσουν τουλάχιστον το Κυπριακό, έστω και αν το θεωρούν δευτερεύον.

β.ΑΟΖ – Φυσικό Αέριο

Το τουρκικό ερευνητικό σκάφος BARBAROS, το οποίο είχε αποχωρήσει από την Κύπρο στις 11 Ιουνίου ύστερα από πολύμηνη παραμονή, άρχισε και νέες έρευνες ΒΑ και Β της Καρπασίας, οι οποίες θα διαρκέσουν μέχρι τις 2 Οκτωβρίου 2014.

Οι εταιρείες Noble Energy, Delak, Anver και Ratio Oil, που εκμεταλλεύονται το ισραηλινό κοιτάσμα Leviathan, ανακοίνωσαν προκαταρκτική συμφωνία με την BG Group, βρετανικών συμφερόντων, για την προμήθεια με 7,1 δις m³ ετησίως και για 15 χρόνια, μέσω υποθαλασσίου αγωγού, τον τερματικό σταθμό υδροποίησης Idku στην Αίγυπτο.

Η ενέργεια αυτή αποτελεί

πλήγμα για τη στρατηγική της Κύπρου, η οποία αποβλέπει στην κατασκευή σταθμού υδροποίησης στο Βασιλικό, ώστε να καταστεί ο κύριος κόμβος διακίνησης φυσικού αερίου στην Ανατολική Μεσόγειο και ίσως απαιτηθεί ο αναπροσανατολισμός της, γιατί όπως φαίνεται οι εταιρείες του Leviathan προτιμούν πιο οικονομικές λύσεις. Η κατασκευή τερματικού σταθμού στην Κύπρο είναι πολυδάπανη και θα απαιτήσει μέχρι και 10 χρόνια.

Στις 11 Σεπτεμβρίου ο πρόεδρος της Αιγύπτου κ. Σίσι επικύρωσε τη συμφωνία για την συνεκμετάλλευση υδρογονανθράκων στα όρια της ΑΟΖ της Κύπρου με αυτήν της Αιγύπτου, επικυρώνοντας στην ουσία τη συμφωνία οριοθέτησης της ΑΟΖ των δύο χωρών του 2003, που είχε προσπαθήσει να υπονομεύσει η Τουρκία.

γ.Ε/Τ Σχέσεις

Η τουρκική παραβατικότητα στο Αιγαίο ήταν υποτονική, λόγω του μορατόριουμ που έχει συμφωνηθεί για τους θερινούς μήνες.

Ο Αναπληρωτής Πρωθυπουργός της Τουρκίας κ. Ισχέρ περιόδευσε τον Ιούλιο στη Θράκη, όπου κατηγόρησε την Ελλάδα για παραβίαση των δικαιωμάτων της «τουρκικής» μειονότητας και υπεσχέθη στους «Τούρ-

νότητας και υπεσχέθη στους «Τούρκους αδελφούς της Δ. Θράκης» ότι η Τουρκία θα είναι δίπλα τους. Συνεδευσαν από τον Πρόξενο της Κομοτηνής και τους μουσουλμάνους βουλευτές της Θράκης.

Η Τουρκική Εθνοσυνέλευση επικύρωσε τη Συμφωνία με την ΕΕ για την επανεισδοχή λαθρομεταναστών, η οποία αναμένεται να είναι επωφελής για την Ελλάδα, γιατί οι Τούρκοι θα είναι υποχρεωμένοι να δέχονται πίσω τους παράνομους μετανάστες και να επιτηρούν αυστηρότερα τα σύνορά τους.

Κατά τη συνάντηση των δύο πρωθυπουργών στην Ουαλία στις 5 Σεπτεμβρίου, ο κ. Σαμαράς ζήτησε από τον κ. Ερντογάν να ασκήσει την επιρροή του για να σταματήσουν οι προκλήσεις στο Αιγαίο, ενώ ο κ. Ερντογάν εξέφρασε την ανησυχία του για τις επιπτώσεις που θα έχει η αναφορά στις γενοκτονίες του νέου αντιρατσιστικού νόμου. Επίσης συνεφώνησαν όπως η επομένη Διακυβερνητική Διάσκεψη πραγματοποιηθεί στην Αθήνα το Νοέμβριο και, όπως έγινε γνωστό, της τουρκικής αντιπροσωπείας θα ηγείται ο νέος πρωθυπουργός κ. Νταβούτογλου.

δ.Σκοπιανό

Η κ. Μέρκελ δήλωσε ότι διεξάγει μυστικές συνομιλίες με τους πρωθυπουργούς της Ελλάδος και των Σκοπίων για την επίλυση του προβλήματος και ότι στο μέλλον θα εμπλακεί πιο ενεργά.

Στο τέλος Ιουλίου επισκέφθηκε τα Σκόπια και την Αθήνα ο κ. Νίμιτς, ο οποίος δεν προσκόμισε καμία νέα πρόταση, αλλά βολιδοσκοπήσε τις δύο πλευρές για τις προτάσεις που κατά καιρούς έχει παρουσιάσει.

Ο κ. Βενιζέλος, μετά τη συνάντηση, δήλωσε ότι η Ελλάδα δεν πρόκειται να δεχθεί ονομασία με τον γεωγραφικό προσδιορισμό στο «Δημοκρατία» αλλά μόνο σύνθετη ονομασία με γεωγραφικό προσδιορισμό στο «Μακεδονία» και ισχύ έναντι όλων. Από την πλευρά του ο κ. Γκρουέφσκι επέρριψε στην Αθήνα την ευθύνη για την παρουσιαζόμενη καθυστέρηση.

Σύμφωνα με ευρωπαίους διπλωμάτες στην ΕΕ συζητείται το σενάριο των παραλλήλων διαπραγματεύσεων δηλαδή ενώ θα γίνεται η δια-

πραγμάτευση για το όνομα να ξεκινούν και οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις.

Στη Σύνοδο του ΝΑΤΟ στην Ουαλία δεν συζητήθηκε το θέμα της εντάξεως της ΠΓΔΜ, αλλά στα συμπεράσματα επανελήφθη η απόφαση του 2008, σύμφωνα με την οποία, προϋπόθεση για την ένταξή της στη Συμμαχία αποτελεί η επίλυση της ονομασίας.

Η εμπλοκή των ευρωπαίων και κυρίως της κ. Μέρκελ συνιστά μια νέα κατάσταση για την Ελλάδα, η οποία ενώ ήταν συνηθισμένη να δέχεται πιέσεις μόνο από τις ΗΠΑ, θα πρέπει τώρα να είναι έτοιμη να δεχθεί και τις πιέσεις της ΕΕ, η οποία ενδιαφέρεται για να εντάξει τα Δυτικά Βαλκάνια στη σφαίρα επιρροής της και γι' αυτό θα ήθελε λύση στο Σκοπιανό το ταχύτερο δυνατό.

ε.Σχέσεις με Αλβανία

Σύμφωνα με δημοσιογραφικές πληροφορίες ο κ. Ράμα, κατά τη συνάντησή του με τον κ. Σαμαρά, στο πλαίσιο της Συνόδου του ΝΑΤΟ στην Ουαλία :

-Ισχυρίστηκε ότι η νέα διοικητική διαίρεση, είναι εσωτερικό θέμα της Αλβανίας και απέρριψε το ελληνικό διάβημα.

-Πρότεινε διάλογο με ισότητα για να βρεθεί μία βιώσιμη λύση για τη συμφωνία οριοθετήσεως των θαλασσίων ζωνών.

-Ζήτησε την κατάργηση του εμπολέμου.

Οιελπίδες που είχαν δημιουργηθεί μετά την εκλογή του κ. Ράμα για συνεργασία των δύο χωρών διαψεύστηκαν. Αντίθετα οι σχέσεις εντάθηκαν λόγω της ψήφισης από τη Βουλή της νέας διοικητικής διαίρεσης της χώρας με την οποία ενώνονται οι περιοχές που πλειοψηφεί η ελληνική μειονότητα με άλλες, προκειμένου να αλλοιωθεί η εθνολογική σύσταση και να καταστεί μειοψηφία.

στ.Σχέσεις με ΕΕ

Στον Έλληνα Επίτροπο κ. Αβραμόπουλο, ο Πρόεδρος κ. Γιούνγκερ ανέθεσε τι σημαντικό χαρτοφύλακιο Εσωτερικών και Μετανάστευσης.

ζ.Σχέσεις με ΗΠΑ

Οι δύο χώρες συνεφώνησαν, όπως τα μη επανδρωμένα ιπτάμενα ραντάρ των ΗΠΑ που βρίσκονται στη Σούδα επιχειρούν μέσω του εθνικού συστήματος αεράμυνας και με Έλληνες χειριστές, ώστε εντός διετίας να διατεθούν στις Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις.

η.Σχέσεις με Ρωσία

Η Ρωσία στα αντίποινα για τις κυρώσεις από την ΕΕ, στις οποίες συμμετέχει και η Ελλάδα, συμπεριέλαβε και τα ελληνικά ροδάκινα και νεκταρίνια, κάτι που θα επιφέρει ζημία 5 εκατομ. Ευρώ.

Η Ελλάδα, εφόσον συμμετέχει στην ΕΕ, οφείλει να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις της ανεξαρτήτως κόστους. Η τυχόν μη συμμόρφωση θα είχε πολύ μεγαλύτερο κόστος όχι μόνο οικονομικό, αλλά και πολιτικό.

2. ΒΑΛΚΑΝΙΑ

α.Αλβανία

Η κυβέρνηση ανακοίνωσε στις 23 Αυγούστου 2014 ότι θα στηρίξει την κυβέρνηση του Ιράκ με όπλα και πυρομαχικά για τον αγώνα της εναντίον των τζιχαντιστών.

Σύμφωνα με δημοσιογραφικές πληροφορίες οι Αλβανοί που πολεμούν στη Συρία στο πλευρό των ισλαμιστών, ξεπερνούν τους 800, προερχόμενοι από την Αλβανία, το Κόσοβο, την ΠΓΔΜ και τη Βοσνία. Η στρατολόγησή τους γίνεται από ιμάμηδες που χρηματοδοτούνται από τη Σαουδική Αραβία και το Κατάρ.

Η Αλβανία εκμεταλλευόμενη την επίσκεψη του Πάπα στις 21 Σεπτεμβρίου, προσπαθεί να προβληθεί διεθνώς ως το πρότυπο ενός κράτους ανεκτικού στη διαφορετικότητα ως προς τη θρησκευτική πίστη.

Το «τσάμικο» κόμμα PDIU αποτελεί άτυπο κυβερνητικό εταίρο του κ. Ράμα, στηρίζοντας την κυβέρνηση.

Αυτό δικαιολογεί και την σκλήρυνση της στάσεως του κ. Ράμα έναντι της Ελλάδος.

β.Σερβία

Ο πρωθυπουργός κ. Βούτσικς δήλωσε ότι η χώρα του δεν θα συνταχθεί με την πολιτική της ΕΕ και άλλων χωρών και ως εκ τούτου δεν θα επιβάλει κυρώσεις στη Ρωσία.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα πρόσφατης δημοσκοπήσεως μόνο το 46% των Σέρβων πολιτών θα ψήφιζε υπέρ της εντάξεως της χώρας στην ΕΕ.

Στις 17 Ιουνίου ο ΥΠΕΞ της Ρωσίας κ. Λαβρόφ δήλωσε πως η Ρωσία και η Σερβία είναι έτοιμες να προχωρήσουν στην κατασκευή του αγωγού φυσικού αερίου South Stream. Παρόμοια δήλωση έκανε και ο πρωθυπουργός της Ουγγαρίας κ. Ορμπάν, στο πλαίσιο επισκέψεώς του στο Βελιγράδι στις 2 Ιουλίου 2014.

γ.ΠΓΔΜ

Σκοπιανοί αξιωματικοί, που έφεραν στη στολή τους διακριτικά με το λογότυπο «Μακεδονία» παρασημοφορήθηκαν σε επίσημη τελετή του ΝΑΤΟ στις 3 Σεπτεμβρίου.

Το ΥΠΕΞ των Σκοπίων επέδωσε στις 11 Αυγούστου στον επικεφαλής του Γραφείου Συνδέσμου της Ελλάδος στα Σκόπια κ. Θεοχάρη διαβήματα διαμαρτυρίας για :

- Συνθήματα που αναφώνουσαν στην Κύπρο τον Ιούλιο 2014 στρατιώτες των Ελληνικών Ειδικών Δυνάμεων, που χαρακτηρίζονται ως απαξιώτικα για τη χώρα τους.

- Την επικόληση από τις ελληνικές συνοριακές αρχές, στα αυτοκίνητα Σκοπιανών που θέλουν να εισέλθουν στην Ελλάδα και φέρουν το σήμα MK, αυτοκόλλητου στο οποίο αναγράφεται : «Η αναγραφή του σήματος MK επί του παρόντος οχήματος δεν συνεπάγεται αναγνώριση από την Ελλάδα της ισχύος αυτού».

δ.Βουλγαρία

Κατόπιν της παραιτήσεως της κυβερνήσεως, λόγω της αποφάσεως του κόμματος της τουρκικής μειονότητας ΜRF να διακόψει, την υποστήριξή του, ορίστηκε στις 5 Αυγούστου 2014 νέα υπηρεσιακή κυβέρνηση και προκηρύχθηκαν εκλογές για τις 5 Οκτωβρίου 2014.

Το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τη συμφωνία Βουλγαρίας-

Ελλάδος για τον από κοινού έλεγχο της νέας συνοριακής διάβασης που θα συνδέει τις βουλγαρικές πόλεις Χάσκοβο και Κίρτζαλη με την Κομοτηνή και Αλεξανδρούπολη.

Η κυβέρνηση αποφάσισε να «παγώσει» το έργο του αγωγού φυσικού αερίου South Stream έως ότου ευθυγραμμιστεί με τις απαιτήσεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Την απόφαση χαρέτησε η Κομισιόν με δηλώσεις της Επιτρόπου για την ενέργεια της ΕΕ.

3. ΤΟΥΡΚΙΑ

Τις προεδρικές εκλογές που διεξήχθησαν στις 10 Αυγούστου κέρδισε με 52,2% από τον Α' γύρο ο κ. Ερντογάν, ο οποίος ανέλαβε τα καθήκοντά του στις 28 Αυγούστου 2014. Ως αντικαταστάτη του στην πρωθυπουργία όρισε τον κ. Νταβούτογλου, ο οποίος εξελέγη και ως πρόεδρος του ΑΚΡ.

Σύμφωνα με πολιτικούς αναλυτές, ο επόμενος στόχος του κ. Ερντογάν θα είναι η συνταγματική αναθεώρηση, που θα του επιτρέψει να συγκεντρώσει στα χέρια του την απόλυτη εξουσία ως πρόεδρος.

Τα μεγάλα προβλήματα που θα αντιμετωπίσει ως νέος πρόεδρος είναι :

- Η επιβράδυνση της ανάπτυξης της οικονομίας, που συνοδεύεται από τη μείωση της κατανάλωσης και την αποχώρηση πολλών ξένων επενδυτών και έχει οδηγήσει τη χώρα σε έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών πάνω από 5% για Πέμπτη συνεχή χρονιά.

- Η ενταξιακή πορεία στην ΕΕ, στην οποία αντιτίθενται πολλοί Ευρωπαίοι και κυρίως οι Γερμανοί.

- Η διεθνής απομόνωση της χώρας όχι μόνο στην περιοχή, αλλά και διεθνώς. Οι σχέσεις με τις ΗΠΑ είναι ψυχρές, ενώ στη Μ. Ανατολή η Άγκυρα έχει χάσει τη δυνατότητα να συνομιλεί με το Ιράκ, τη Συρία, το Ισραήλ και την Αίγυπτο. Οι μόνοι εταίροι στην περιοχή είναι η περιφερειακή κυβέρνηση του Ιρακινού Κουρδιστάν, ο Ελεύθερος Συριακός Στρατός και η Χαμάς. Ο ρόλος της ως μεσολαβητή μεταξύ ΗΠΑ και Ιράν έχει ξεπεραστεί, αφού οι δύο χώρες συνομιλούν μεταξύ τους.

Η πιθανότερη πολιτική που θα ακολουθήσει ο κ. Ερντογάν ως

Πρόεδρος θα είναι η εξομάλυνση των σχέσεων με τη Δύση, χωρίς όμως να εγκαταλείψει και το στόχο να μετατρέψει την Τουρκία σε μια περιφερειακή υπερδύναμη, που θα ηγείται του ισλαμικού κόσμου.

Την 1η Σεπτεμβρίου ανέλαβε τα καθήκοντά της η νέα κυβέρνηση του κ. Νταβούτογλου, ο οποίος επανέλαβε το στόχο της κυβέρνησης για ένταξη στην ΕΕ και τη συνέχιση της ειρηνευτικής διαδικασίας με τους Κούρδους. Σύμφωνα με δυτικούς διπλωμάτες η άνοδος του Νταβούτογλου στην πρωθυπουργία είναι από μόνη της κακό σημάδι, γιατί κατά τη διάρκεια της θητείας του στο ΥΠΕΞ συντελέστηκε η μεγαλύτερη απομάκρυνση της Τουρκίας από τη Δύση, η ρήξη με το Ισραήλ και η τυχοδιωκτική πολιτική της στήριξης ακραίων ισλαμιστικών δυνάμεων στη Μ. Ανατολή.

Ευρείας κλίμακας δικαστική έρευνα εναντίον του θρησκευτικού τάγματος του Φετουλάχ Γκιουλέν διεξάγουν οι τουρκικές αρχές, στα πλαίσια της οποίας έχουν συλληφθεί εκατοντάδες αστυνομικοί με την κατηγορία της κατασκοπείας σε βάρος της κυβέρνησης.

4. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

α.Γενικά

Ο κ. Γιούνγκερ εξελέγη στη θέση του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ο κ. Σουλτς επανεξελέγη ως Πρόεδρος του Κοινοβουλίου.

Επίσης ορίστηκαν ως Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ο Πολωνός κ. Τουςκ και ως Υπάτη Εκπρόσωπος της Εξωτερικής Πολιτικής η Ιταλίδα κ. Μογκερίνι.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων επικύρωσε τη γαλλική απαγόρευση της ολόσωμης μπουργκα και της νικάμπ, που φέρονται από ορισμένες μουσουλμάνες. Ύστερα από αυτό τα ακροδεξιά κόμματα της Δανίας και της Αυστρίας κατέθεσαν πρόταση απαγορεύσεώς τους και στις χώρες τους.

Η Γαλλίδα ακροδεξιά κ. Λεπέν δεν κατάφερε να σχηματίσει ομάδα στην Ευρωβουλή γιατί εξασφάλισε ευρωβουλευτές μόνο από 5 και όχι από 7 χώρες, που απαιτείται.

β.Γαλλία

Ο τέως πρόεδρος κ. Σαρκοζί τέθηκε υπό προσωρινή κράτηση, προκειμένου να ανακριθεί ως κατηγορούμενος για κατάχρηση εξουσίας.

Λόγω της επιθέσεως του Υπουργού Οικονομικών κ. Μοντεμπόρ εναντίον της πολιτικής της κ. Μέρκελ, ο κ. Ολάντ προέβη σε σαρωτικό ανασχηματισμό απομακρύνοντας όλους τους αμφισβητίες. Η Κομισιόν εξέφρασε την ικανοποίησή της για την προσήλωσή του στις μεταρρυθμίσεις, αλλά 8 στους 10 Γάλλους αμφισβητούν την αποτελεσματικότητα της οικονομικής πολιτικής του.

γ.Γερμανία

Νέα όξυνση στις σχέσεις Γερμανίας με ΗΠΑ προκλήθηκε στις 2 Ιουλίου, μετά τη σύλληψη υπαλλήλου της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Πληροφοριών, ο οποίος φέρεται να διοχέτευε πληροφορίες στη CIA και την απέλαση του Σταθμάρχη της CIA στο Βερολίνο.

Η κ. Μέρκελ πραγματοποίησε στις 28 Αυγούστου στο Βερολίνο σύσκεψη των ηγετών των Δυτικών Βαλκανίων, στην οποία παρέστη και ο κ. Γκρουέφσκι της ΠΓΔΜ, με τους οποίους συζήτησε την προώθηση της εντάξεως των χωρών τους στην ΕΕ.

δ.Ισπανία

Στις 19 Ιουνίου έγινε η τελετή στέψεως του νέου βασιλιά της Ισπανίας Φιλίππου ΣΤ΄ μετά την παραίτηση του πατέρα του Χουάν Κάρλος

Στις 11 Σεπτεμβρίου 1,8 εκατομ. άνθρωποι, κατά δήλωση του δημάρχου της Βαρκελώνης, κατέκλυσαν τους δρόμους της πόλης διεκδικώντας δημοψήφισμα κατά το πρότυπο της Σκωτίας για την ανεξαρτητοποίηση της Καταλωνίας,

ε.Βρετανία

Ύστερα από την αποτυχία του κ. Κάμερον στην ΕΕ, όπου αντιστρατεύτηκε την εκλογή στη θέση του Προέδρου της ΕΕ του κ. Γιούνκερ, το 47% των Βρετανών δηλώνει ότι επιθυμεί την έξοδο από την ΕΕ, έναντι του 39% που τάσσεται υπέρ της παραμονής.

στ.Σκωτία

Μεγάλη κινητοποίηση της κυβερνήσεως και των πολιτικών της Βρετανίας προκάλεσαν δημοσκοπήσεις που δείχνουν υπεροχή του «ΝΑΙ» στο δημοψήφισμα που θα διεξαχθεί στις 18 Σεπτεμβρίου στη Σκωτία με το ερώτημα ανεξαρτητοποίησής της.

Κατά πάσαν πιθανότητα θα υπερισχύσει το «ΟΧΙ» έστω και με μικρή διαφορά.

5. ΗΠΑ

Σύμφωνα με έρευνα του Πανεπιστημίου Κούνινπακ ο κ. Ομπάμα είναι ο χειρότερος πρόεδρος των ΗΠΑ στη μεταπολεμική περίοδο. Πρώτος στις προτιμήσεις των Αμερικανών είναι ο κ. Ρέϊγκαν, δεύτερος ο Μπιλ Κλίντον και τρίτος ο Κένεντυ.

Ο κ. Ομπάμα επικρίνεται για τους χειρισμούς του στην εξωτερική πολιτική όχι μόνο από τους αντιπάλους του, αλλά και από ομοϊδεάτες του όπως η Χίλαρι Κλίντον. Ακόμη και το 60% των Αμερικανών πολιτών δηλώνει δυσαρεστημένο από την εξωτερική πολιτική του προέδρου τους στα καυτά θέματα της Ουκρανίας, της Συρίας και του Ιράκ.

Τα γεράκια της Ουάσιγκτον τον θεωρούν υπέρ το δέον εγκρατή και ότι με την αναποφασιστικότητά του παραχωρεί έδαφος στους αντιπάλους για τη δημιουργία τετελεσμένων όπως έγινε με τους τζιχαντιστές στο Ιράκ και τη Ρωσία στην Ουκρανία. Επίσης ότι στερείται διορατικότητας.

Ο κ. Ομπάμα με την αναποφασιστική στάση και τις δηλώσεις του προκάλεσε ανασφάλεια στο εσωτερικό των ΗΠΑ και τους συμμάχους τους και ενεθάρρυνε τους αντιπάλους του, οι οποίοι έσπευσαν να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες που τους παρουσιάστηκαν.

6. NATO

Στη Σύνοδο του NATO, που πραγματοποιήθηκε στις 4-5 Σεπτεμβρίου στην Ουαλία αποφασίστηκαν τα εξής :

- Συνεχής παρουσία του NATO στην Ανατολική Ευρώπη, η οποία θα είναι κυλιόμενη, χωρίς μόνιμη εγκατάσταση.
- Δημιουργία μιας δύναμης

ταχείας αντίδρασης 5.000 ανδρών, η οποία θα μπορεί να αναπτυχθεί σε πολύ μικρό διάστημα.

- Αύξηση των αμυντικών δαπανών της Συμμαχίας στην Ανατολική Ευρώπη προκειμένου να προεγκατασταθούν Κέντρα Διοίκησης και Ελέγχου για τη δύναμη ταχείας επεμβάσεως.

- Χαρακτηρισμός μιας ευρείας κλίμακος επίθεση στις ψηφιακές υποδομές μιας χώρας ως επίθεση εναντίον ολόκληρης της Συμμαχίας, η οποία θα μπορεί να αντιμετωπιστεί και με στρατιωτικά μέσα.

- Πραγματοποίηση της επομένης Συνόδου στη Βαρσοβία.

Ο ΓΓ κ. Ράσμουςεν δήλωσε ότι αναλαμβάνει πρωτοβουλία για την ένταξη της Γεωργίας στο NATO, προσθέτοντας ότι καμία τρίτη χώρα δεν έχει το δικαίωμα να ασκήσει βέτο στην εισδοχή οιοδήποτε κράτους στο NATO.

Μία ημέρα πριν τη Σύνοδο η Γερμανία ανακοίνωσε ότι δεν συμφωνεί με :

- Την παροχή στρατιωτικής βοήθειας στο Κίεβο.

- Την ένταξη της Ουκρανίας στο NATO.

- Την μόνιμη παρουσία στρατευμάτων του NATO κοντά στα σύνορα με τη Ρωσία και απ'ότι φαίνεται από τις αποφάσεις πέρασε τη γραμμή της, παρά τις αντίθετες θέσεις του κ. Ομπάμα.

7. ΡΩΣΙΑ

Το Ρωσικό Συμβούλιο Ασφαλείας ανακοίνωσε στις 2 Σεπτεμβρίου ότι εκσυγχρονίζεται το αμυντικό δόγμα προκειμένου να ανταποκρίνεται στις νέες απαιτήσεις ασφαλείας, περιλαμβανομένης και της επέκτασης του NATO, της αμερικανικής αντιπυραυλικής ασπίδας και της κρίσης στην Ουκρανία.

Ο κ. Πούτιν επισκέφθηκε το β' 10ήμερο του Ιουλίου την Κούβα, την Αργεντινή, τη Νικαράγουα και τη Βραζιλία, σε μια προσπάθεια αναθέρμανσης των σχέσεων με χώρες συμμάχους από τη σοβιετική εποχή και με στόχο το άνοιγμα νέων αγορών για το ρωσικό αέριο και την υπογραφή διμερών ενεργειακών συμφωνιών.

Η Ρωσία χορήγησε τριετή άδεια παραμονής στον Σνόουντεν, που διέρευσε τα αμερικανικά απόρρητα αρχεία στο διαδίκτυο, γεγονός που

του επιτρέπει να ταξιδεύει εκτός της χώρας και να αισθάνεται αρκετά ασφαλής.

Την 1η Αυγούστου ο κ. Πούτιν παρέστη στα εγκαίνια κατασκευής αγωγού φυσικού αερίου μήκους 4000 χλμ, δια του οποίου θα μεταφέρονται 61 δις κυβικά μέτρα φυσικού αερίου ετησίως από τη Σιβηρία στην Κίνα. Το κόστος θα ανέλθει στα 41,8 δις ευρώ και το κέρδος για τη Ρωσία στα 400 δις ευρώ για διάστημα 30 ετών.

Αμερικανοί αξιωματούχοι θα μεταβούν στη Μόσχα για να ερευνήσουν αν η Ρωσία παραβίασε τη Συνθήκη του 1987 για τον περιορισμό των πυρηνικών όπλων. Οι ΗΠΑ ισχυρίζονται ότι η συνθήκη παραβιάστηκε λόγω της εκτοξεύσεως ενός πυραύλου κρουζ.

Οι ΗΠΑ αντέδρασαν τόσο έντονα για ένα μεμονωμένο περιστατικό, γιατί εκτιμούν ότι το ρωσικό στρατιωτικό δόγμα δίνει έμφαση στα πυρηνικά όπλα, σε μια προσπάθεια να εξισορροπήσεως των αδυναμιών σε συμβατικό εξοπλισμό και φοβούνται ότι η Ρωσία κάποια στιγμή θα καταγγείλει τη Συνθήκη.

8. ΟΥΚΡΑΝΙΑ

Οι συγκρούσεις στην Ουκρανία συνεχίστηκαν μέχρι τις 5 Σεπτεμβρίου, οπότε οι κ.κ. Πούτιν και Ποροσένκο συνεφώνησαν, όπως ανακοίνωσε εκπρόσωπος του ΟΑΣΕ που συμμετείχε στις συνομιλίες, για διαρκή κατάπαυση του πυρός, αποχώρηση των στρατευμάτων, πρόσβαση αυτοκινητοπομπών με ανθρωπιστική βοήθεια και ανταλλαγή αιχμαλώτων.

Στις 5 Σεπτεμβρίου ο πρόεδρος κ. Ποροσένκο από την Ουαλία, όπου συμμετείχε στη Σύνοδο του ΝΑΤΟ, δήλωσε ότι η Ουκρανία είναι διατεθειμένη να προχωρήσει σε μια σημαντική και ευρεία αποκέντρωση των πολιτικών και οικονομικών εξουσιών προς τις περιφέρειες και να τους εκχωρήσει το δικαίωμα να επιλέγουν την επίσημη γλώσσα τους.

Στις 15 Σεπτεμβρίου ο κ. Ποροσένκο προώθησε στο Κοινοβούλιο νομοθετική διάταξη που προβλέπει «ειδικό καθεστώς» σε περιοχές της Ανατολικής Ουκρανίας. Επίσης μιλώντας στο Υπουργικό Συμβούλιο στις 9 Σεπτεμβρίου ανέφερε ότι οι Ρώσοι έχουν αποσύρει το 70% των στρατευμάτων τους από το Ουκρανι-

κό έδαφος και ότι η συμφωνία της 5ης Σεπτεμβρίου προβλέπει τη διατήρηση της ακεραιότητας και της ενότητας όλης της Ουκρανίας.

Στις 11 Σεπτεμβρίου αξιωματούχος του Κρεμλίνου δήλωσε ότι Ρωσία και Ουκρανία σε γενικές γραμμές είναι ικανοποιημένες, όσον αφορά την τήρηση της εκεχειρίας.

Στις 27 Ιουνίου οι ΗΠΑ και η ΕΕ επέβαλαν κυρώσεις στη Ρωσία, η οποία αντιδρώντας ανακοίνωσε στις 6 Αυγούστου την απαγόρευση ή περιορισμό για ένα χρόνο των εισαγωγών αγροτικών προϊόντων από τις χώρες που συμμετέχουν στις κυρώσεις.

Στις 12 Σεπτεμβρίου τέθηκαν σε ισχύ και νέες κυρώσεις από την ΕΕ και τις ΗΠΑ, που είχαν συμφωνηθεί στις 8 Σεπτεμβρίου, με τον κ. Ρομπάϊ να δηλώνει ότι η ΕΕ ενδέχεται να άρει τις κυρώσεις εάν η αξιολόγηση η οποία θα γίνει στα τέλη Σεπτεμβρίου δείξει πως το ειρηνευτικό σχέδιο στην Ουκρανία εφαρμόζεται.

Ο ΥΠΕΞ της Ρωσίας κ. Λαβρόφ δήλωσε ότι η χώρα του θα προβεί σε αντίμετρα, τα οποία όμως δεν έχουν ανακοινωθεί μέχρι σήμερα.

Στις 9 Σεπτεμβρίου οι Ολλανδοί εμπειρογνώμονες έδωσαν στη δημοσιότητα το αρχικό πόρισμά τους σύμφωνα με το οποίο, το Μαλαισιανό Μπόϊνγκ κατερρίφθη στην Ανατολική Ουκρανία τον Ιούλιο, λόγω προσβολής του από ρουκέτα

Η κατάρριψη του Μπόϊνγκ με 295 νεκρούς είχε προκαλέσει μεγάλη ένταση, με την Ουκρανία και τους Δυτικούς να κατηγορούν τη Ρωσία ότι εξόπλισε τους αντάρτες με τον πύραυλο που το έπληξε.

Στις 12 Σεπτεμβρίου ο Επίτροπος Εμπορίου της ΕΕ ανακοίνωσε την αναβολή της εφαρμογής της συμφωνίας ελεύθερου εμπορίου με την Ουκρανία μέχρι τα τέλη του 2015, μετά τις συνομιλίες που είχε με την Ουκρανία και τη Ρωσία, η οποία αντιτίθεται σθεναρά σε αυτή τη συμφωνία. Μέχρι τότε η Ουκρανία θα συνεχίσει να απολαμβάνει προνομιακή πρόσβαση στην ευρωπαϊκή αγορά.

Στις 12 Σεπτεμβρίου ανακοινώθηκε ότι η ΕΕ θα διαθέσει άλλα 760 εκατ. ευρώ, πέραν των 600 που έχουν διατεθεί στο Κίεβο, υπό την προϋπόθεση ότι θα ανταποκριθεί στους όρους που του έχουν τεθεί για οικονομικές μεταρρυθμίσεις και την καταπολέμηση της διαφθοράς.

Οι ΗΠΑ προκάλεσαν την κρίση επιδιώκοντας την απομόνωση της Ρωσίας δια της προσαρτήσεως της Ουκρανίας, όπως έπραξε και ο Τζωρτζ Μπους ο νεώτερος με την Γεωργία. Όπως τότε έτσι και τώρα οι Ρώσοι το θεώρησαν απαράδεκτο και αντέδρασαν δυναμικά με την κατάληψη της Κριμαίας και υπεκίνησαν την εξέγερση των ρωσόφωνων στην Ανατολική Ουκρανία.

Η Ρωσία δεν έχει σκοπό να καταλάβει την Ανατολική Ουκρανία, γεγονός που θα τους προκαλέσει περισσότερα προβλήματα, αλλά να την αποδιοργανώσει και να την αποδυναμώσει, σε βαθμό που να μην μπορεί να γίνει αξιόπιστος σύμμαχος της Δύσης. Θα επέμβει στρατιωτικά, μόνον αν οι ρωσόφωνοι κινδυνεύσουν με εξόντωση.

Η ΕΕ δεν έπρεπε να ακολουθήσει τις ΗΠΑ στην ψυχοπολεμική τους τακτική, γιατί ήταν βέβαιον ότι ο κ. Πούτιν θα αντιδράσει κατά τρόπο που θα ήταν αναπόφευκτη η επιβολή κυρώσεων, η οποία θα έχει μεγάλο κόστος από τα αντίμετρα της Ρωσίας.

Το κόστος για τη Ρωσία θα είναι μεγάλο, αλλά δεν θα γονατίσει, γιατί θα στραφεί σε άλλες αγορές και κυρίως προς την Κίνα, η οποία θα απορροφήσει το φυσικό της αέριο.

Οι ΗΠΑ θα πρέπει να αντιληφθούν ότι είναι καταδικασμένες να έχουν εταίρο τη Ρωσία, χωρίς τη συνεργασία της οποίας δεν θα καταφέρουν να αντιμετωπίσουν τα παγκόσμια προβλήματα και ιδιαίτερα την επέκταση της Κίνας.

Μετά τη δημιουργηθείσα κατάσταση η καλύτερη λύση είναι, μια Ουκρανία ουδέτερη και φιλική προς τη Δύση, η οποία να συνεργάζεται και με τη Ρωσία.

9. ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

α. Παλαιστινιακό

Στις 26 Αυγούστου, ύστερα από αιματηρές εχθροπαξίες και ανελέητους βομβαρδισμούς 50 ημερών, Ισραήλ και Χαμάς κατέληξαν σε συμφωνία, με τη μεσολάβηση της Αιγύπτου, για μόνιμη εκεχειρία στη Λωρίδα της Γάζας. Οι συγκρούσεις άφησαν πίσω τους για τους Παλαιστίνιους 2.139 νεκρούς, από τους οποίους 490 παιδιά, 11.000 τραυματίες και πολλές χιλιάδες άστεγους και για το Ισραήλ 69 νεκρούς.

Η συμφωνία εκτός από την κατάπαυση του πυρός προβλέπει τη διάνοιξη των διαδρόμων, προς το Ισραήλ και την Αίγυπτο, όπως και επέκταση της ζώνης αλιείας της Γάζας. Επίσης σε δεύτερη φάση που θα ξεκινήσει σε ένα μήνα, Ισραηλινοί και Παλαιστίνιοι θα συζητήσουν το θέμα της κατασκευής λιμένα και αεροδρομίου στα κατεχόμενα, αλλά και την απελευθέρωση Παλαιστινίων που κρατούνται αιχμάλωτοι στη Δυτική Όχθη.

Η κυβέρνηση του Ισραήλ δηλώνει ικανοποιημένη από το αποτέλεσμα των επιχειρήσεων, γιατί σταμάτησαν οι ρίψεις ρουκετών που είχαν αναστατώσει την καθημερινότητα των πολιτών του, καταστράφηκαν οι υπόγειες διαβάσεις από τη Γάζα προς το Ισραήλ και την Αίγυπτο που χρησιμοποιούσε η Χαμάς. Οι πολίτες όμως αμφισβητούν την επιτυχία γιατί περίμεναν κάτι περισσότερο.

Η Χαμάς δηλώνει επίσης ικανοποιημένη γιατί επιβίωσε της υπεροπλίας του Ισραήλ και χαλάρωσε ο αποκλεισμός της Γάζας.

Στις 31 Αυγούστου το Ισραήλ ανακοίνωσε ότι θα προχωρήσει στην απαλλοτρίωση 4000 στρεμμάτων γης στη Δυτική Όχθη, με στόχο τη δημιουργία εβραϊκού οικισμού, γεγονός που προκάλεσε την αντίδραση του ΟΗΕ, των ΗΠΑ, της ΕΕ και του αραβικού κόσμου. Την αντίθεσή τους εξέφρασαν ο Αρχηγός του Ισραηλινού Κεντρώου Κόμματος Γες Άντιν κ. Λαβίντ και η Υπουργός Δικαιοσύνης κ. Λίβνι, οι οποίοι εκτιμούν ότι η ενέργεια αυτή θα αποδυναμώσει το Ισραήλ διεθνώς και θα βλάψει τις ήδη τεταμένες σχέσεις με τις ΗΠΑ.

Παρά τις όποιες καλές προθέσεις του κ. Κέρι, οι συνομιλίες Ισραήλ και Παλαιστινίων είναι καταδικασμένες σε αποτυχία όσο είναι στην αρχή ο κ. Νετανιάχου, ο οποίος αντιτίθεται στη δημιουργία παλαιστινιακού κράτους.

Αν πράγματι ΗΠΑ και ΕΕ θέλουν λύση θα πρέπει να ασκήσουν σοβαρές πιέσεις στο Ισραήλ επιβάλλοντας σκληρές κυρώσεις και εμπάργκο όπλων. Οι συστάσεις δεν αρκούν πλέον.

β.Ιράν

Στις 29 Αυγούστου οι ΗΠΑ επέβαλαν κυρώσεις σε πάνω από 35

πρόσωπα, εταιρείες και ιρανικές τράπεζες, με την αιτιολογία ότι στηρίζουν το πρόγραμμα του Ιράν, γεγονός που προκάλεσε τις έντονες αντιδράσεις της Τεχεράνης.

Στις 4 και 5 Σεπτεμβρίου επανελήφθησαν οι συνομιλίες για το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν στο πλαίσιο της ομάδας 5+1 (ΗΠΑ Ρωσία, Γαλλία, Βρετανία, Κίνα και Γερμανία) στη Γενεύη και θα συνεχιστούν από 18 Σεπτεμβρίου στη Ν.Υόρκη.

Το Ιράν συνεργάστηκε, απύπως, με τις ΗΠΑ για την ανατροπή του κ. Μαλίκι στο Ιράκ και το σχηματισμό νέας κυβερνήσεως υπό τον κ. Αμπάντι. Σύμφωνα δε με δημοσιογραφικές πληροφορίες ο κ. Χαμενέι έδωσε εντολή στο Διοικητή των Φρουρών της Επανάστασης να συνεργάζεται με όλα τα κράτη, ακόμη και τις ΗΠΑ για την αντιμετώπιση των τζιχαντιστών.

Την αντίδραση της Σαουδικής Αραβίας προκάλεσε η δήλωση του Ιράν ότι είναι πρόθυμο να αναλάβει δράση στο Ιράκ με στόχο την προστασία των ιερών τόπων των σιιτών από τους σουνίτες.

Το Ιράν επιχειρεί ανοίγματα προς τις αγορές της Ευρώπης και της Ασίας υποσχόμενο μακροπρόθεσμα συμβόλαια και με πολύ ευνοϊκούς όρους ειδικά στον τομέα της ενέργειας, προετοιμαζόμενο για την προσέλκυση ξένων κεφαλαίων σε περίπτωση που βρεθεί λύση και αρθούν οι κυρώσεις.

γ.Ισλαμικό Κράτος

Οι τζιχαντιστές, μετά την αιφνιδιαστική επίθεση και την κατάληψη του 40% του εδάφους του Ιράκ και πολλών πόλεων, ανακοίνωσαν στις 30 Ιουνίου 2014 την ίδρυση ισλαμικού χαλιφάτου στο Ιράκ και τη Συρία και δημοσίευσαν χάρτη του κράτους τους, ο οποίος περιλαμβάνει όλη τη Μέση Ανατολή, την Τουρκία, την Ελλάδα με όλα τα Βαλκάνια και μεγάλο μέρος της Ασίας και της Αφρικής.

Στις 8 Αυγούστου ο κ. Ομπάμα, ύστερα από μεγάλη καθυστέρηση, ενέκρινε αεροπορικούς βομβαρδισμούς κατά των τζιχαντιστών στο Ιράκ, οι οποίοι συνεχίζονται. Η αμερικανική επέμβαση ανέτρεψε τα δεδομένα και έδωσε τη δυνατότητα στον ιρακινό στρατό και τους Κούρδους Πεσεμεργκά να ανακαταλάβουν μεγά-

λο μέρος του εδάφους και να αναγκάσουν τους τζιχαντιστές σε υποχώρηση. Αυτό εξαγρίωσε τους τζιχαντιστές, οι οποίοι έδωσαν, ως αντίποινα, στη δημοσιότητα δύο video με τον αποκεφαλισμό των Αμερικανών δημοσιογράφων Φόλεϊ στις 20 Αυγούστου και Σότλοφ στις 3 Σεπτεμβρίου. Στις 20 Σεπτεμβρίου έδωσαν στη δημοσιότητα και video με τον αποκεφαλισμό του Βρετανού Χέινς, ως αντίποινα για τον εξοπλισμό των Κούρδων από τη Βρετανία.

Οι τζιχαντιστές ευρισκόμενοι σε πανικό, λόγω της ανατροπής της καταστάσεως σε βάρος τους, προέβησαν σε αυτές τις αποτρόπαιες πράξεις με στόχο τον εκφοβισμό των λαών και των ηγετών της Δύσεως, ώστε να σταματήσουν τους βομβαρδισμούς και τις ενέργειες εναντίον τους.

Στις 11 Σεπτεμβρίου ο κ. Ομπάμα, με διάγγελμά του, εξάγγειλε τη στρατηγική του για την εξόντωση του ισλαμικού κράτους σύμφωνα με την οποία, οι ΗΠΑ θα επεκτείνουν τους αεροπορικούς βομβαρδισμούς και στη Συρία, της οποίας οι τζιχαντιστές κατέχουν το ένα τρίτο, χωρίς να ζητηθεί η άδεια ή να επιδιωχθεί συντονισμός με την κυβέρνηση του κ. Άσαντ. Επίσης ανακοίνωσε τη χορήγηση στρατιωτικής βοήθειας για την εκπαίδευση και εξοπλισμό των μετριοπαθών ανταρτών, καθώς και την αποστολή 475 ακόμη στρατιωτικών συμβούλων, οι οποίοι με αυτούς θα φθάσουν στους 1000 συνολικά.

Η κυβέρνηση της Συρίας, αντιδρώντας στις εξαγγελίες του κ. Ομπάμα δήλωσε ότι οποιαδήποτε ενέργεια χωρίς την έγκρισή της θα αντιμετωπιστεί ως εχθρική επίθεση κατά της χώρας. Ιδιαίτερα σκληρή ήταν η αντίδραση της Μόσχας, με τον ΥΠΕΞ κ. Λαβρόφ να δηλώνει ότι η ανάληψη στρατιωτικής δράσης χωρίς την έγκριση του ΣΑ/ΟΗΕ θα αποτελέσει κατάφορη παραβίαση του διεθνούς νόμου. Η Κίνα ανακοίνωσε επίσης ότι στον αγώνα κατά της τρομοκρατίας πρέπει να γίνει σεβαστό το διεθνές δίκαιο.

Η Γερμανία και η Βρετανία δήλωσαν ότι δεν θα συμμετάσχουν στους βομβαρδισμούς και η Τουρκία ότι δεν θα επιτρέψει στις ΗΠΑ να χρησιμοποιήσουν τις αεροπορικές βάσεις και δεν θα συμμετάσχει με

στρατεύματά της σε επιχειρήσεις εναντίον του ισλαμικού κράτους.

Ο κ. Κέρι πραγματοποίησε περιδιά στο Ιράκ, την Ιορδανία, την Τουρκία, τη Σαουδική Αραβία και την Αίγυπτο προκειμένου να εξασφαλίσει την υποστήριξη και τη συμμετοχή στις επιχειρήσεις κατά των τζιχαντιστών.

Στις 15 Σεπτεμβρίου συγκλήθηκε διάσκεψη στο Παρίσι, με τη συμμετοχή 26 χωρών περιλαμβανομένης και της Ρωσίας, αλλά χωρίς τη συμμετοχή του Ιράν, λόγω της αρνήσεως των ΗΠΑ. Όλοι συμφώνησαν στην ανάγκη να εκδιωχθεί το ισλαμικό κράτος από το Ιράκ και για το σκοπό αυτό δεσμεύτηκαν να το στηρίξουν με όλα τα απαραίτητα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης και της στρατιωτικής βοήθειας, χωρίς όμως να αναφερθεί κάτι για τη Συρία και τη νέα στρατηγική του κ. Ομπάμα.

Η προσπάθεια των ΗΠΑ για την εξασφάλιση «συνασπισμού προθύμων» που θα συμμετάσχουν στους αεροπορικούς βομβαρδισμούς στη Συρία φαίνεται να αποτυγχάνει. Πέραν αυτού η εξόντωση των τζιχαντιστών στη Συρία θα απαιτήσει και ικανές χερσαίες δυνάμεις, τις οποίες μόνον ο κ. Ασαντ διαθέτει. Οι μετριοπαθείς αντάρτες είναι αδύναμοι και η μετατροπή τους σε αξιόμαχες δυνάμεις θα απαιτήσει πολύ χρόνο, γεγονός που θα δώσει τη δυνατότητα στο ισλαμικό κράτος να εδραιωθεί ακόμη περισσότερο στη Συρία, έστω και αν νικηθεί στο Ιράκ.

Κατόπιν αυτού οι ΗΠΑ θα πρέπει να συνεργαστούν με τον κ. Ασαντ, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα και τον εκδημοκρατισμό της Συρίας μέσα από ένα διεθνή διάλογο. Ο κ. Ομπάμα δεν πρέπει να κάνει και άλλο λάθος, όπως αυτό με την καθυστέρηση των βομβαρδισμών που έδωσε τη δυνατότητα στους τζιχαντιστές να επεκταθούν και να εδραιωθούν. Αν είχαν αρχίσει νωρίτερα η κατάσταση όπως απέδειξε η αποτελεσματικότητά τους, τώρα θα ελέγχτο απόλυτα.

Στις 24 Σεπτεμβρίου ο κ. Ομπάμα, ως πρόεδρος της προεδρευούσης χώρας, θα προεδρεύσει της συνεδριάσεως του ΣΑ/ΟΗΕ στην οποία θα συζητηθεί η αντιμετώπιση της απειλής που συνιστούν οι αλλοδαποί τζιχαντιστές που δρουν στη Συρία

και το Ιράκ.

Σύμφωνα με ειδικούς, 20-30 χιλ. ξένοι έχουν ενταχθεί στο ισλαμικό κράτος προερχόμενοι στην πλειοψηφία τους από τη Σαουδική Αραβία, την Ιορδανία, την Τυνησία και το Μαρόκο. Ανάμεσά τους περιλαμβάνονται 930 Γάλλοι, περισσότεροι από 500 Βρετανοί, 400 Γερμανοί, 300 Βέλγοι και 800 Αλβανοί.

δ.Ιράκ

Πέραν του κινδύνου από τους τζιχαντιστές :

-Η χώρα αντιμετώπισε και πολιτική κρίση, λόγω της αρνήσεως του κ. Μαλίκι να παραιτηθεί όπως απαιτούσε το μεγαλύτερο μέρος του πολιτικού κόσμου και οι ΗΠΑ. Τελικά, υπό την πίεση των ΗΠΑ, παρήχθη και στις 11 Αυγούστου δόθηκε εντολή σχηματισμού κυβερνήσεως στον αντιπρόεδρο της Βουλής κ. Αμπάντι, η οποία πήρε οριακή ψήφο εμπιστοσύνης στις 8 Σεπτεμβρίου με 177 ψήφους στους 328 ψηφίσαντες.

-Οι Κούρδοι ζήτησαν δημοψήφισμα για την ανεξαρτησία του Κουρδιστάν. -Ο Αντιπρόεδρος των ΗΠΑ κ. Μπάϊντεν επανέφερε πρόταση που είχε κάνει το 2006 για μετατροπή του Ιράκ σε χαλαρή συνομοσπονδία τριών κρατών (σιιτικό, σουνιτικό και κουρδικό).

Στις 11 Σεπτεμβρίου επισκέφθηκε την χώρα ο κ. Κέρι και στις 12 Σεπτεμβρίου ο κ. Ολάντ, προκειμένου να δηλώσουν την υποστήριξή τους στη νέα κυβέρνηση.

Ως καλύτερη λύση για το Ιράκ φαντάζει η πρόταση του κ. Μπάϊντεν, η οποία θα πρέπει να εξεταστεί από τους εμπλεκόμενους.

ε.Συρία

Στις 19 Αυγούστου το Αμερικανικό Πεντάγωνο ανακοίνωσε την ολοκλήρωση της καταστροφής των χημικών όπλων της Συρίας.

Συνεχίζονται οι επιχειρήσεις του συριακού στρατού και οι ανελέητοι αεροπορικοί βομβαρδισμοί εναντίον των ανταρτών, με εκατοντάδες νεκρούς από τον άμαχο πληθυσμό, στους οποίους περιλαμβάνονται πολλά παιδιά.

Σύμφωνα με το Συριακό Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων οι νεκροί έχουν ξεπεράσει τις

100.000 από την έναρξη του εμφυλίου.

10.ΑΦΡΙΚΗ

α.Αίγυπτος

Στις 17 Ιουνίου ορκίστηκε η νέα κυβέρνηση με πρωθυπουργό τον κ. Ιμπραχίμ Μεχλέμπ.

Στις 21 Ιουνίου επικυρώθηκαν οι θανατικές ποινές που είχαν επιβληθεί στον ηγέτη των Αδελφών Μουσουλμάνων και 182 υποστηρικτές του.

Στις 7 Ιουλίου ο Πρόεδρος κ. Σίσι δήλωσε ότι η χώρα του αντιτίθεται στην ίδρυση κουρδικού κράτους, επισημαίνοντας ότι είχε προειδοποιήσει ΗΠΑ και ΕΕ για τις φιλοδοξίες των τζιχαντιστών.

Στις 18 Ιουλίου ο κ. Ερντογάν χαρακτήρισε τον κ. Σίσι τύρανο και κατήγγειλε το ρόλο του στη στρατιωτική επιχείρηση του Ισραήλ εναντίον της Χαμάς. Η Αίγυπτος επέδωσε διαμαρτυρία στον Τούρκο επιτετραμένο.

Ο πρόεδρος της αρχής της Διώρυγας ανακοίνωσε στις 7 Αυγούστου ότι θα κατασκευαστεί μία νέα διώρυγα, παράλληλα με την υπάρχουσα μήκους 72 χλμ, της οποίας το κόστος θα ανέλθει στα 4 δις δολάρια. Η υπάρχουσα ηλικίας 145 ετών φέρνει έσοδα στην Αίγυπτο 5 δις δολάρια το χρόνο.

Στις 9 Αυγούστου δικαστήριο της Αιγύπτου, όπως ανακοινώθηκε, αποφάσισε τη διάλυση του κόμματος «Αδελφοί Μουσουλμάνοι».

Στις 12 Αυγούστου ο κ. Σίσι συναντήθηκε στο Σότσι της Ρωσίας με τον κ. Πούτιν και συζητήσαν για τη στρατιωτική και οικονομική συνεργασία των δύο χωρών και συμφώνησαν στην αύξηση κατά 30% των εισαγομένων από την Αίγυπτο διατροφικών και αγροτικών προϊόντων, η οποία θα καλύψει, σύμφων με υπολογισμούς ειδικών, το 50% του κενού που θα δημιουργηθεί από τη διακοπή των εισαγωγών από την Ευρώπη.

Στις 12 Αυγούστου, η Ανθρωπιστική Οργάνωση Human Rights Watch (HRW) ανακοίνωσε ότι θα πρέπει να διεξαχθεί έρευνα σε βάρος του προέδρου κ. Σίσι για τις δολοφονίες εκατοντάδων ισλαμιστών πριν από ένα χρόνο.

β.Λιβύη

Η χώρα βρίσκεται στα πρόθυρα γενικευμένου εμφυλίου, ύστερα από συγκρούσεις 5 εβδομάδων (από τα μέσα Ιουλίου έως τα τέλη Αυγούστου) μεταξύ παραστρατιωτικών ομάδων, τις οποίες δεν κατέστη δυνατόν να αντιμετωπίσει ο στρατός και την κατάληψη της Τριπόλεως από την ένοπλη παραστρατιωτική οργάνωση «Ταξιαρχία της Μιζουράτα» που στηρίζεται από την ισλαμική πολιτοφυλακή «Επιχείρηση Αυγή».

Σήμερα η χώρα διαθέτει:

-Δύο Κοινοβούλια, το νόμιμο εκλεγέν στις 25 Ιουνίου, το οποίο βρίσκεται εξόριστο στο Τομπρούκ και στεγάζεται στο ελληνικό πλοίο της ANEK «ΕΛΥΡΟΣ» και το παράνομο Εθνικό Γενικό Συμβούλιο (CGN) του οποίου η θητεία έχει λήξει, μετά τις πρώτες βουλευτικές εκλογές στις 25 Ιουνίου, αλλά επανασυγκροτήθηκε από την οργάνωση «Ταξιαρχία της Μιζουράτα».

-Δύο κυβερνήσεις, τη νόμιμη μεταβατική υπό τον κ. Τένι, που εδρεύει στο Τομπρούκ και την παράνομη υπό τον κ. Χάσι, που όρισε το επίσης παράνομο CGN.

-Το νόμιμο εκλεγέν Κοινοβούλιο ζήτησε την επέμβαση της Διεθνούς Κοινότητας για την προστασία των πολιτών και όρισε ως αρχηγό του Στρατού τον Συνταγματάρχη κ. Νατουρί, ο οποίος ζήτησε την άδειά του για να κηρύξει ολοκληρωτικό πόλεμο εναντίον των τρομοκρατών.

11.ΑΣΙΑ

α.Αφγανιστάν

Στις 14 Ιουνίου πραγματοποιήθηκε ο 2ος γύρος των προεδρικών εκλογών κάτω από αυστηρά μέτρα ασφαλείας λόγω των απειλών των Ταλιμπάν.

Στις 8 Ιουλίου η εκλογική επιτροπή ανακοίνωσε ότι προηγείται ο κ. Γιανί με μικρή διαφορά από τον κ. Αμπντουλά ο οποίος ήταν ο νικητής του πρώτου γύρου, αλλά δεν ήταν δυνατή η

ανακοίνωση των αποτελεσμάτων, γιατί έπρεπε να καταμετρηθούν εκατομμύρια ψηφοδέλτια, λόγω σημειωθείσών παρατυπιών. Αυτό προκάλεσε ένταση αλλά με παρέμβαση του κ. Ομπάμα οι δύο υποψήφιοι συμφώνησαν να πραγματοποιηθεί η καταμέτρηση υπό την αιγίδα του ΟΗΕ και να σχηματισθεί εθνική κυβέρνηση με τη συμμετοχή και των δύο παρατάξεων, η οποία δεν κατέστη δυνατόν να συγκροτηθεί μέχρι σήμερα.

Συνεχίζονται οι επιθέσεις των Ταλιμπάν εναντίον στρατιωτικών βάσεων, όπως και οι επιθέσεις αυτοκτονίας με εκατοντάδες νεκρούς.

Η χώρα βρίσκεται σε κρίση, η οποία αναμένεται να επιδεινωθεί μετά την αποχώρηση του NATO στα τέλη 2014 και τίποτε δεν εγγυάται ότι δεν θα ακολουθήσει αναρχία όπως στο Ιράκ.

β.Πακιστάν

Στις 15 Ιουνίου ο στρατός μία εβδομάδα μετά την προσβολή του αεροδρομίου στο Κάρατσι από τους Ταλιμπάν, εξαπέλυσε μεγάλης εκτάσεως επιχειρήσεις και αεροπορικούς βομβαρδισμούς στην περιοχή των φυλών στο Β. Ουαζιριστάν, στις οποίες σκοτώθηκαν 900 άτομα. Οι Ταλιμπάν, ως αντίποινα, πραγματοποίησαν επιθέσεις εναντίον τριών αεροπορικών βάσεων με 10 νεκρούς.

Στις 16 Αυγούστου ξεκίνησαν αντικυβερνητικές διαδηλώσεις με επικεφαλής τον αρχηγό της αξιωματικής αντιπολίτευσης κ. Ιμράν Χαν, με αίτημα την παραίτηση της κυβέρνησεως, αλλά ο πρωθυπουργός κ. Νουάζ Σαρίφ δήλωσε ότι δεν πρόκειται να παραιτηθεί.

Ο κ. Ομπάμα συνέστησε αυτοσυγκράτηση και προειδοποίησε ότι τυχόν αλλαγή, με τη χρήση βίας από τους διαδηλωτές, θα έχει ως αποτέλεσμα τη διακοπή της βοήθειας.

γ. Β. Κορέα

Οι Ένοπλες Δυνάμεις, προέβη-

σαν στη δοκιμαστική εκτόξευση από 27 Ιουνίου μέχρι 6 Σεπτεμβρίου, ενός τακτικού και δέκα πυραύλων μικρού βεληνεκούς.

Την 1η Ιουλίου η Β.Κορέα πρότεινε στη Νότια διάλογο για ειρήνευση αλλά με την προϋπόθεση, η Σεούλ να ακυρώσει τις στρατιωτικές ασκήσεις με τις ΗΠΑ που είχαν προγραμματιστεί για τον Αύγουστο και να σταματήσει την κριτική κατά του πυρηνικού της προγράμματος. Η Ν.Κορέα απέρριψε την πρόταση, κρίνοντας ως απαράδεκτες τις απαιτήσεις της Βόρειας.

δ.Κίνα

Η κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι θα κατασκευάσει ένα τεράστιο επιταχυντή σωματιδίων τύπου CERN 52 χλμ.

Η κ. Μέρκελ επισκέφθηκε για εβδόμη φορά την Κίνα, από τότε που έγινε για πρώτη φορά Καγκελάριος, όπου υπέγραψε αρκετές επιχειρηματικές συμφωνίες.

Ο πρόεδρος της Κίνας κ. Τζί-πίνγκ, κατά τη συνάντηση που είχε με τον κ. Πούτιν στις 12 Σεπτεμβρίου στο Τατζικιστάν, επανέλαβε την έκκλησή του για ειρηνευτική επίλυση του Ουκρανικού.

Στις 11 Σεπτεμβρίου η Κίνα απάντησε επιφυλακτικά στην έκκληση του κ. Ομπάμα, για έναν ευρύ συνασπισμό με στόχο το ισλαμικό κράτος στο Ιράκ και τη Συρία, λέγοντας πως ο κόσμος πρέπει να πολεμήσει την τρομοκρατία, αλλά να γίνεται σεβαστή και η κυριαρχία των χωρών.

ε.Ινδία

Η Αλ Κάϊντα ανακοίνωσε τη δημιουργία πυρήνα της και στην Ινδική Χερσόνησο, στην οποία όμως (Πακιστάν και Ινδία) εμφανίστηκαν φυλλάδια και λάβαρα των τζιχαντιστών, οι οποίοι έχουν αρχίσει να επηρεάζουν αρκετούς ισλαμιστές της περιοχής, που μέχρι τώρα υποστήριζαν την Αλ Κάϊντα.

Επισκευθείτε την Ιστοσελίδα του Ινστιτούτου στην διεύθυνση www.elisme.gr

Αλβανία και Βόρειος Ήπειρος

Του Υποστρατήγου ε.α Άρη Διαμαντόπουλου
Ψυχολόγου / Δρ. Φιλοσοφίας

Στην εφημερίδα «Καθημερινή» ανέγνωσα δύο άρθρα τα οποία έχουν να κάνουν, το μεν πρώτο με τα προβλήματα που δημιουργεί η Αλβανία σε βάρος του Ελληνισμού¹, το δε άλλο με το Πρωτόκολλο της Κέρκυρας με διεθνή ισχύ, το οποίο υπογράφηκε το έτος 1914².

Στο πρώτο αναφέρονται:

-Ότι περιορίζονται τα δικαιώματα των Ελλήνων της Βορείου Ηπείρου, με αφορμή την αυτοδιοικητική μεταρρύθμιση που προωθεί η Αλβανική Κυβέρνηση.

-Επί πλέον ως αντάλλαγμα στην οριοθέτηση της μεταξύ μας ΑΟΖ θέτουν το θέμα διευθέτησης του ζητήματος των περιουσιών των Τσάμηδων, που διέφυγαν στην Αλβανία, μετά τις σφαγές και τις καταστροφές περιουσιών που διέπραξαν σε βάρος των Ελλήνων Ηπειρωτών.

-Επίσης αξίζει να σημειωθεί, ότι στο παρόν άρθρο, η Αλβανία φέρεται να «κολυμπάει αντίθετα από το Ευρωπαϊκό πνεύμα, που λόγω της διαμάχης (προφανώς της Δύσης) με την Ρωσία, ανακάλυψε πάλι τη γεωστρατηγική της σημασία (ως χώρα) των Δυτικών Βαλκανίων».

Στο άλλο άρθρο περιέχεται το ιστορικό υπόμνημα των Ελλήνων Βορειο-Ηπειρωτών προς τους πρέσβεις των τότε Μεγάλων Δυνάμεων κατά το έτος 1913, αποτέλεσμα των αγώνων των οποίων υπήρξε η υπογραφή του Πρωτοκόλλου της Κέρκυρας το έτος 1914, στο οποίο αναγνωρίζεται διεθνώς η Ελληνικότητα της Βορείου Ηπείρου.

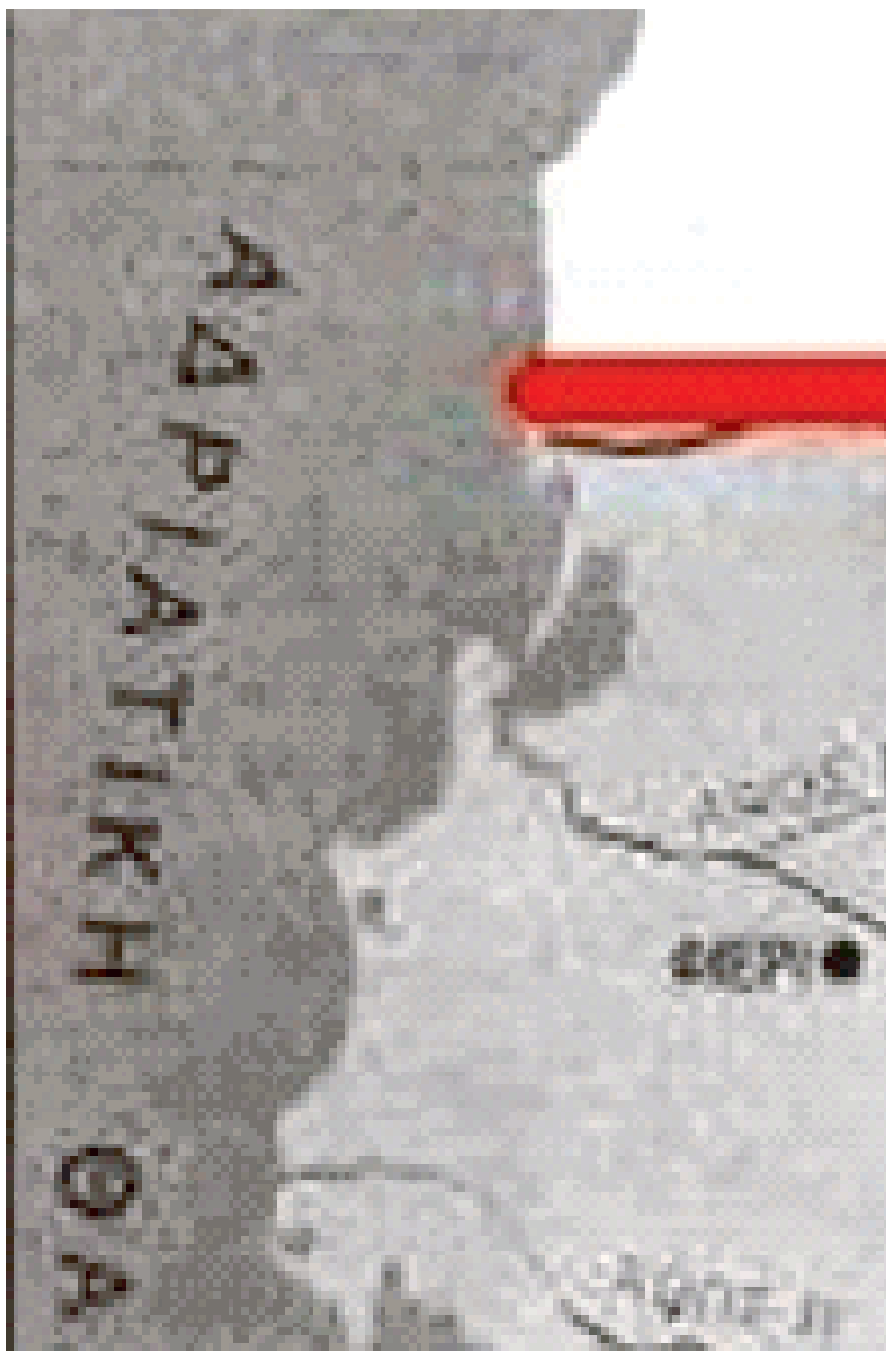
Διατυπώνεται η γνώμη, ότι παράλληλα με τις άλλες ενέργειές μας, προκειμένου να πεισθεί η Αλβανία και να συμμορφωθεί προς τα δίκαια της Ελλάδος, τώρα είναι οι πλέον κατάλληλες συνθήκες να επαναφέρουμε διεθνώς την ισχύ του Πρωτοκόλλου της Κέρκυρας.

Οι ευνοϊκές συνθήκες κυρίως είναι: Η αυτοδιοικητική μεταρρύθμιση, που προωθείται από την Αλβανία και επί πλέον το τυχόν και υπονοούμενο «φλερτ» της Αλβανίας με τη Ρωσία, λόγω της γεωστρατηγικής θέσης της στην κεντρική Μεσόγειο.

Εκτιμάται, ότι με αυτές τις προϋποθέσεις είναι δυνατόν να έχουμε και συμμάχους τους εταίρους μας στην Ευρώπη, αλλά και την Αμερική.

Ας σημειώσουμε και κάποια «εν τω δικαίω» επιθετική διπλωματία...!

Πειραιάς, 11η Αυγούστου, 2014

Βοηθήματα

1. Παναγής Γαλιατσάτος. Τρία Μέτωπα στην Εξωτερική Πολιτική. Κυπριακό, ΠΓΔΜ και σχέσεις με την Αλβανία. Εφημερίδα Καθημερινή. Πολιτική. Σελίδα 8. Κυριακή 27 Ιουλίου 2014.
2. Ηλίας Χρυσοχοϊδής. Εκατό Χρόνια από τις Μεγάλες Αλλαγές στην Ήπειρο. Ντοκουμέντο της «Διχοτόμησης» βρέθηκε στις συλλογές του Ινστιτούτου Χούβερ. Εφημερίδα Καθημερινή. Τέχνες και Γράμματα. Σελίδα 8. Κυριακή 27 Ιουλίου 2014.

ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ

ΣΧΗΣ (ΠΒ)	ΚΑΛΑΜΠΟΥΡΤΖΗΣ ΠΑΝΑΓ.
ΣΧΗΣ (ΠΖ)	ΚΟΥΡΟΥΠΗΣ ΓΕΩΡΓ. ΠΑ.
ΑΝΧΗΣ (ΠΖ)	ΤΣΙΑΚΑΣ ΕΥΑΓΓ. ΚΩΝΣΤΑ
ΤΧΗΣ (ΠΖ)	ΧΑΤΖΗΑΥΓΟΥΣΤΙΔΗΣ ΠΕΤ.
ΤΧΗΣ (ΠΖ)	ΚΑΤΟΥΝΤΑΣ ΠΑΝΑΓ. ΝΙΚ.
ΛΓΟΣ (ΠΖ)	ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΕΦ.
ΕΦ. ΥΠΑΓΟΣ (ΠΖ)	ΜΠΙΤΣΑΚΗΣ ΕΥΤΥΧ. ΣΤΑ.
ΑΝΘΛΓΟΣ (ΠΖ)	ΚΕΝΤΡΑΣ ΒΑΣΙΛ. ΚΩΝΣΤΑ
ΑΝΘΛΓΟΣ (ΠΖ)	ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΥ ΔΗΜΗΤΡ.
ΑΝΘΣΤΗΣ (ΜΧ)	ΠΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤ.
ΑΝΘΣΤΗΣ (ΠΖ)	ΣΤΑΥΡΟΥ ΘΕΟΦΑΝ. ΣΩΤΗ.
ΕΠΧΙΑΣ (ΤΧ)	ΡΑΧΩΒΙΤΣΑΣ ΘΩΜ. ΓΡΗΓΟ.
ΕΠΧΙΑΣ (ΥΓ)	ΒΑΗΣ ΕΥΑΓΓ. ΙΑΚΩΒΟΣ

40 Χρόνια μετά

Η Κύπρος και το διαχρονικό πολυτάραχο κυπριακό θέμα αποτελούν αιτία και έγκλημα προκειμένου να εκφρασθεί η αγωνία για τα λάθη του παρελθόντος και του παρόντος που έχει προκαλέσει η έλλειψη Εθνικής Στρατηγικής, για τις τρέχουσες περιορισμένες εθνικές επιλογές καθώς και για τις δυσοίωνες προοπτικές επιλύσεως του ζητήματος αυτού. Τονίζεται ιδιαίτερα το γεγονός ότι η προστάσια του κυπριακού Ελληνισμού και η ευνοϊκή επίλυση του Κυπριακού δεν αποτελούν μόνο πράξη αλληλεγγύης προς την Κύπρο αλλά και ζωτικό συμφέρον της Ελλάδος.

Σε εποχή κατά την οποία η χώρα μας αντιμετωπίζει πραγματικές απειλές από όμορες χώρες η ελληνική διανόηση σε ανησυχητικά μεγάλο ποσοστό εμφορείται από διεθνιστικές νεφελώδεις ιδεοληψίες, ενώ οι πολιτικοί απογυμνώνουν δίχως ενδοιασμούς τις Ενοπλες Δυνάμεις της χώρας. Η οικονομική κρίση και κυρίως η κρίση αξιών και προτύπων η οποία διαπερνά κάθε θεσμικό κοινωνικό πυλώνα, με προεξάρχοντες τους πολιτικούς και τα ΜΜΕ, έχουν κλονίσει την εμπιστοσύνη της ελληνικής κοινωνίας, με δυσμενείς επιπτώσεις στην καθημερινότητά της, στην αυτοπεποίθηση, στην συνοχή, στο φρόνημα, την ελπίδα και τις πολιτικές της επιλογές.

Η διαπίστωση της χωδούς αποστάσεως μεταξύ της εξιδανικευμένης Ελλάδος που οραματίζεται ο συγγραφέας και της Ελλάδος του σήμερα, τον παρακινεί να σπρέψει τα βέλη του κατά του πλέγματος της διοικούσης ελίτ (πολιτικοί, ΜΜΕ, διανόηση, δικαστικοί, κρατικοδίαιτοι επιχειρηματίες κ.λπ.) στους οποίους καταλογίζεται ιδιοτέλεια, έλλειψη εθνοκεντρικών ιδαικών, έλλειψη αρετής και εθνικού οράματος, ραθυμία, άγνοια της θεμελιωδών αρχών, αδιαφορία για την τύχη των επομένων γενεών Ελλήνων, «εξορθολογισμένες» συναλλαγές σε βάρος των Εθνικών μας Συμφερόντων και διαφθορά.

Οι **επιγενόμενοι** Έλληνες, ψάχνοντας για πυξίδα και εθνική κατεύθυνση, δεν θα χρειασθεί να ανατρέξουν βαθιά στον χρόνο για να συναντήσουν αυτούς που φυλάκε Θερμοπύλες και δείχνουν τον δρόμο της αιμής στους απογόνους τους. Οι πεσόντες του 1974 καλούν τους ζώντες αλλά και τους αγέννητους Έλληνες όπως προασπίσουν την Κύπρο μας με το μένος που θα προστάτευαν το σπίτι και την οικογένειά τους.

Αποσπάσματα από τον πρόλογο του Αντιναυάρχου ε.α Βασιλείου Μαρτζούκου ΠΝ του βιβλίου "Οι Επιγενόμενοι" Εκδόσεις Πελασγός